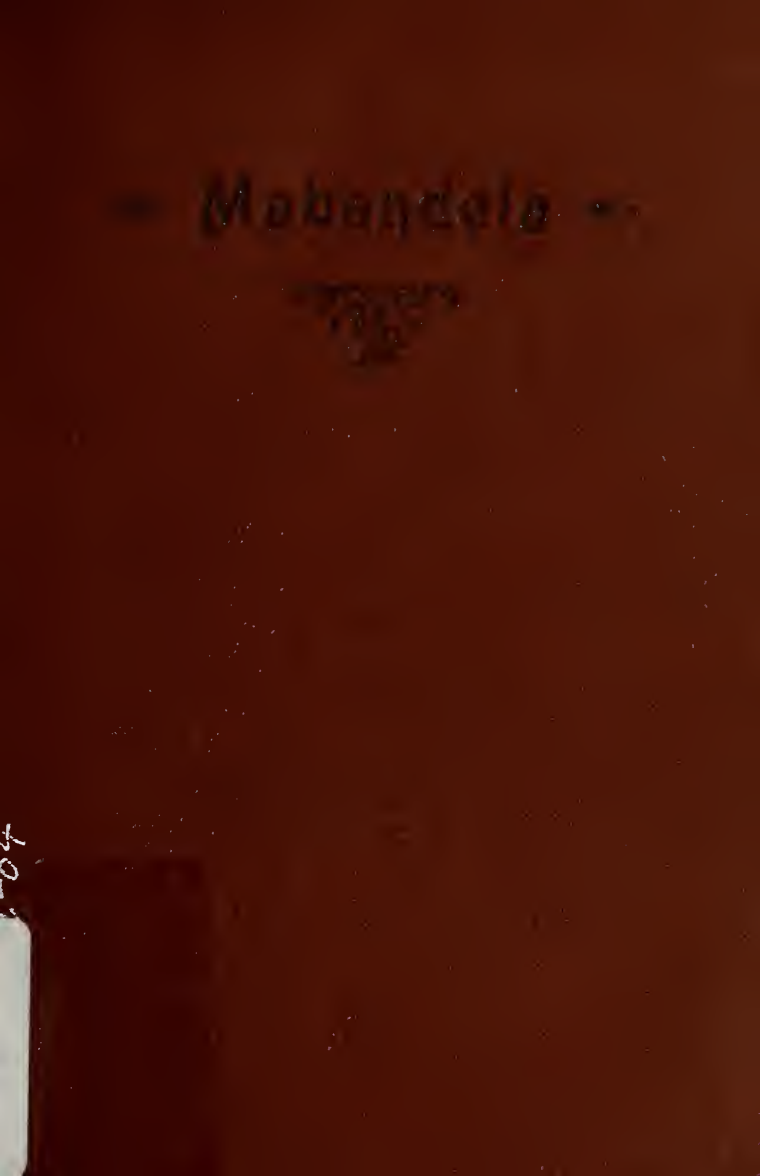

MERENSKY-BIBLIOTEEK
10 DEC. 1941
UNIVERSITEIT VAN PRETORIA.
Klasnommer ZIA·24·072-64
Registernommer 68973
BIBLE

Digitized by the Internet Archive
in 2016

https://archive.org/details/monkanamomosemon00bill

MONKANA MO MOSE MO NCONCO

MOKOTANGIBWA

MO MABANDELA

AMERICAN BAPTIST FOREIGN MISSION SOCIETY
TSHUMBIRI, MOYEN CONGO
CONGO BELGE

—

1913

BAPTIST MISSION PRESS
BOLOBO
HAUT CONGO

MONKANA MO MOSE MO NCONCO MOKOTANGIBWA

MO MABANDELA.

1 2 O mabandela Nyambe azalisi likolo na nce. Nc'eliki bulunganu
mpe mpamba; mpe liti liliki o likolo li mai ma ntongu: mpe
Molimo mombe Nyambe monyengani yule-yule o likolo li mai.
3 Nyambe alobi ete, "Ncengi se lizalaka:" mpe ncengi lizali.
4 Nyambe aboni ncengi, ete lizali lilamu: mpe Nyambe akakoli
ncengi na liti.
5 Nyambe atomisi ncengi lina Busa, mpe liti atomisi lina
Mokolo. Eliki mpokwa mp'eliki ntongo, busa boko.

6 Nyambe alobi ete, "Etando s'ezalak'o ntantei e mai, mpe
7 s'ekakolaka mai na mai." Nyambe akeli etando, mpe akakoli
8 mai maliki soke n'etando na mai maliki ka n'etando: mp'ezali
bongo. Nyambe atomisi etando lina Likolo. Eliki mpokwa
mp'eliki ntongo, busa bo mabale.

9 Nyambe alobi ete, "Mai manga soke na likolo se mabunga-
nak'o nongo yoko, mpe mokondo mobonono:" mp'ezali bongo.
10 Nyambe atomisi mokondo lina Nce; mpe bobungani bo mai abotomisi lina Mabeke: mpe Nyambe aboni et'ezali bolamu.
11 Nyambe alobi ete, "Nce s'emenisaka masongu, na biyembu
bikobota mimboto, na miete mi mbolo mikobota mbolo lolenge-
lolenge, li nga mimboto mi ming'o mioi mi lingo, o nce:" mp'e-
12 zali bongo. Nc'emenisi masongu, na biyembu bikobota mi-
mboto lolenge-lolenge, mpe miete mikobota mbolo, li nga mimboto
13 mi ming'o mioi mi lingo lolenge-lolenge: mpe Nyambe aboni
et'ezali bolamu. Eliki mpokwa mp'eliki ntongo, busa bo
masato.

14 Nyambe alobi ete, "Bicengi se bizalak'o etando e likolo
nokakola busa na mokolo; mpe bizalaka na ntin'e bilembo, na
15 bileko, na misa, na mibu: mpe bizalaka bicengi o likolo nocengele

nce:" mp'ezali bongo. Nyambe akeli bicengi bibale bine; ecengi yoko ebali bone ekonga busa, mp'ecengi esiso mw'ene ekonga mokolo: mpe na mioto. Nyambe abitiki o etando e likolo bicengeleke nce, mpe bikongaka busa na mokolo, mpe bikakolaka ncengi na liti: mpe Nyambe aboni et'ezali bolamu. Eliki mpokwa mp'eliki ntongo, busa bo manei.

Nyambe alobi ete, "Mai se manyala na bizalibwi biyike bi bomoi mpe mileke miyumbwaka ka na nce o nc' etando e likolo." Nyambe azalisi bibwele bine bisanda bi libeke, mpe bizalibwi binco bi bomoi bikotambola, binyalangani o mai biyike, lolenge-lolenge, mpe na mileke minco mikoyumbwa lolenge-lolenge: mpe Nyambe aboni et'ezali bolamu.

Nyambe abiyeyi, Yeye 'te, "Bobotanaka, mpe boyunaka, mpe bonyalisaka mai ma mabeke, mpe tika mileke miyunak'o nce." Eliki mpokwa mp'eliki ntongo, busa bo matano.

Nyambe alobi ete, "Nce s'ebota bizalibwi bi bomoi lolenge-lolenge, bibwa, mpe binangananga, mpe bibwele bi nce lolenge-lolenge:" mp'ezali bongo. Nyambe akeli bibwele bi nce lolenge-lolenge, mpe bibwa lolenge-lolenge, mpe binangananga binco bikotambol'o masotu lolenge-lolenge: Nyambe aboni et'ezali bolamu.

Nyambe alobi ete, "Batika lokela bat'o lililingi li Biso, o boyuli bo Biso: mpe batika bango bakongaka ka na ncu li libeke, mpe na mileke mi likolo, mpe na bibwa, mpe na binco bi nce, mpe na binangananga binco bikonang'o nce."

Nyambe azalisi bat'o lililingi li Yeye Mome, o lililingi limbe Nyambe Yeye abazalisi; bwele na mwene Yeye abazalisi. Nyambe abayeyi, mpe Nyambe abalobeli ete, "Bobotanaka, mpe boyunaka, bonyalisaka nce, boingendoloko; mpe bokongaka ka na ncu li libeke, mpe na mileke mi likolo, mpe na biloko binco bi bomoi bikotambolak'o nce."

Nyambe alobi ete, "Bakeka! nasobope biyembu binco bikobota mimboto, bing'o nc'enco, mpe na miete minco, mi nga mbolo li miete sub'o mingo likobota mimboto; bingo bikozal'ombe bino boli bo le: mpe ombe bibwele binco bi nce, mpe ombe mileke minco mi likolo, mpe ombe binangananga binco bikotambol'o nce, binga na bomoi, nasope biyembu bibesu binco boli ombe bingo:" mp'ezali bongo.

31 Nyambe aboni biloko binco bi keli Yeye, mpe, bakeka, bizali bolamu be. Eliki mpokwa mp'eliki ntongo, busa bo motoba.

2 Likolo na nce bisili nozalibwa, mpe limpinga linco li bingo.
2 O busa bo ncambo Nyambe asilisi lotomo lo keli Yeye; mpe ayomisi o busa bo ncamb'o lotomo lo Yeye lonco lo keli Yeye.
3 Nyambe ayeyi busa bo ncambo, mpe abobulii bongo bule: nowel'o bongo ayomisi o lotomo lo Yeye lonco lo keli Nyambe bozalisaka.

4 Maye manga mabota ma likolo na nce ndemb'e zalibwi bingo,
5 o busa bo keli Yawe Nyambe nce na likolo. Eliki nde nani esasaki'esobe yoko o nce ka, mp'eliki nde nani eyembu 'esobe
6 yoko te bomeneke: nowela Yawe Nyambe aliki nde o tombisa mbul'o nce ka, mp'eliki nde moto te asala masotu; nd'enetwi mpombi kum'o nce, mp'elotisi likolo linco li masotu.
7 Yawe Nyambe ayomi moto na mibulu mi masotu, mpe ayuleli o miolo mi yeye mouli mo bomoi; mpe o moto aka bomoto bozalaka na bomoi.
8 Yawe Nyambe asiki lisala o Edene, o lokenge lo esete; mpe
9 ongo atiki mot'o yomi Yeye. Yawe Nyambe atoisi kum'o masotu miete minco minga na bompala nobonono, mpe milamu mi le; na mwete mo bomoi mpe o ntantei e lisala, mpe mwete
10 mo boyebi bo bolamu na bobe. Ebal'epimaki o Edene
11 noninisa lisala; angani ekakwi, mp'eka makau manei. Lina li e boso linga Pisona: ekozong'es'enco e Awila, nongo e nga wolo;
12 wol'o es'eny'eng'elamu: ongo mp'enga bedola mpe libwa li soama.
13 Lina li ebal'e bibale linga Giona: eny'ekozong'es'enco e Kusu.
14 Lina li ebal'e bisato linga Tigili: eny'ekoca nconga n'Asula. Mp'ebal'e binei enga Pelata.
15 Yawe Nyambe akwi o moto, mpe amowelisi o lisala li Edene
16 alisala masotu mpe alibatela. Yawe Nyambe asikisi o moto,
17 Yeye 'te, "Kum'o miete minco ming'o lisala le boleke: nde o mwete mo boyebi bo bolamu na bobe, ozalaka nde o le kum'o mongo ka: nowel'o busa bo kole yo kum'o mong'okowa se bowaka."

18 Yawe Nyambe alobi ete, "Enga nde bolamu t'ete o moto azala lengele; Ngai nakomokelela mosungi okokomo na yeye."
19 Kum'o masotu Yawe Nyambe ayomi bibwele binco bi zamba,

mpe mileke minco mi likolo; mpe abibeki ombe o moto nobono
ma kobitomisa yeye: manya ma wani ma tomisi o moto bizalibwi
20 binco na bomoi, manya maliki mina ma bingo. O moto atomisi
bibwa binco mina, mpe mileke mi likolo, mpe bibwele binco bi
zamba; nde o moto, eliki nde o kundwa mosungi okokomo na
yeye ka.
21 Yawe Nyambe atutumisi o moto ngoli bo, mpe abiki ngoli; mpe
Yeye akwi lokwa loko kum'o nkwa li lobanze lo yeye, mpe apoti
22 mosuni o epos'e longo: mpe na lokwa lo lobanze, lo kwi Yawe
23 Nyambe ombe o moto, Yeye ayomi mwene, mpe amobeki ombe
o moto. O bwele alobi ete, "Sik'awa oyo anga lokwa lo nkwa li
ngai, mpe mosuni mo mosuni mo ngai: yeye akotangibwa Mwene,
24 nowel'alongwibwi ombe Bwele." Na ntin'eye bwele akotika sango
e yeye mpe na nyango e yeye, mpe akobandema ombe mwasi o
yeye: mpe bango bakozala mosuni moko. Bango babale, bwele
na mwasi o yeye, baliki bwalë, mpe baliki nde o yokana nconi ka.

3 Moseme apiti bibwele bi zamba binco bi keli Yawe Nyambe
mayele. Mpe alobi ombe o mwene ete, "Nyomeni, Nyambe alobi
ete, 'Bokozala nde o le kum'o miete minco mi lisala ka?'"
2 O mwene alobi ombe moseme ete, "Lokoyisa nole kum'o mbolo
3 li miete mi lisala; nde mbolo li mwete mong'o ntantei e lisala,
Nyambe alobi ete, 'Bozalaka nde o le lingo ka, bozalaka nde o
limama ka, kani bino nowa.'"
4 Mpe moseme alobi ombe mwene ete, "Bokozala nde o wa
5 bowaka ka: nowela Nyambe akoyeb'ete o busa bonya bo kole
bino kum'o lingo, angani miso ma bino makolibwa, mpe bino
bokozal'ete nde Nyambe, bolamu na bobe boyebaka."
6 E boni mwene ete mwete moliki molamu mo le, mp'ete moliki
bompal'o miso, mpe mwete mo bobiokeleke mozalisa moto na li-
kani, akwi kum'o mbolo li mongo, mpe ali; mpe apesi mobali o yeye
7 oliki na yeye, yeye mpe ali. Mpe miso ma bango babale malibwi,
mpe bayebi ete baliki bwalë; mpe batongi mangu ma mitoko,
8 mpe bakeleli bangome bipupa bi swa. Bayoki lokuku lo Yawe
Nyambe botambolak'o lisala o matilimela ma busa: mpe o moto
na mwasi o yeye babombani sei na miso mambe Yawe Nyambe
o ntantei e miete mi lisala.
9 Yawe Nyambe abiangi o moto, mpe alobi na yeye, Yeye 'te,
10 "Y'onga wani?" Mpe yeye alobi ete, "Nayoki lokuku lo Yo o

lisala, mpe nayoki bongo, nowela naliki bwalë; mpe nabombani."
11 Alobi ete, "Okosakoli ete oliki bwalë na? Osole kum'o mwete,
12 mo kosikisi Ngai ete okozala nde o le mongo ka?" O moto alobi ete, "Mwene o mpi Yo azala na ngai, yeye ampi kum'o mwete, mpe ngai nali."
13 Angani Yawe Nyambe alobi ombe mwene ete, "Liye li sokela yo linga nde?" Mpe mwene alobi ete, "Moseme ankutinyi, mpe ngai nali."
14 Mpe Yawe Nyambe alobi ombe moseme ete, "Nowela y'osokela liye, y'onga boselibwaka kum'o bibwa binco, mpe kum'o bibwele binco bi zamba; y'okotambol'o lobobo lo yo, mpe okole mibulu
15 misa manco ma mazalela ma yo: mpe Ngai nakotele bonketu o ntantei e yo na mwene, mpe o ntantei e libota li yo na libota li yeye: lingo likobolitinya mutu mo yo, mpe y'okobolitinya litindi li yeye."
16 Alobeli o mwen'ete, "Nakoyunisa bwale bo yo na boweli moi bo yo se boyunisaka; okobota bana na bwale; mpe mpos'e yo ekozal'ombe mobali o yo, mpe yeye akokokonga."
17 Alobi ombe Adama ete, "Nowela y'osoyoketela ma likingo li mwasi o yo, mpe osole kum'o mwete, mo kosikisi Ngai, bolobak'ete, 'Okozalaka nde o le kum'o mongo ka': masotu maka boselibwaka n'etondo e yo; se n'enyingi okole kum'o mango
18 misa manco ma mazalela ma yo; mango makokobotela nzembu
19 li malo na mangangambala; mpe okole biyembu bi esobe; o mitoki mi elongi e y'okol'engwele, yek'e kobutwa y'o masotu; nowela kum'o mang'okwibwi: nowel'onga mibulu, mpe okobutw'o mibulu."
20 O moto atomisi lina li mwasi o yeye Awa; nowela yeye aka
21 nyango e ba bomoi banco. Yawe Nyambe akeleli Adama mpe mwasi o yeye minkoto mi bikoto, mpe abaswiisi.

22 Yawe Nyambe alobi ete, "Bakeka, o moto aka ete mok'o Biso, noyeba bolamu na bobe; mpe sik'awa, kani yeye nosembola loboko lo yeye, mpe akwa kum'o mwete mo bomoi, mpe ale,
23 mpe azala lobiko"—angani Yawe Nyambe amopimisi o lisala li
24 Edene, nosala masotu ma kwiibwi yeye. Bongo Yeye abengisi bwele pwe; mpe atiki Bakeluba o lokenge lo eset'e lisala li Edene, mpe n'eloli ebundu bokalanganak'ani n'ani, nobatela nzel'e mwete mo bomoi.

4 Adama ayebi Awa e mwasi o yeye; aweli moi, mpe aboti
Kaina, alobi ete, "Nasokula bwele na bosungi bo Yawe."
2 Abisobota molimi o yeye Ebele. Ebele azalaki mobateli o mbata,
nde Kaina azalaki mosali o masotu.
3 Misa-mis'eka ete Kaina abeki kum'o misalo mi masotu likab'o-
4 mbe Yawe. Ebele, yeye mpe abeki kum'o libotibwi li miboso
li etong'e yeye, mpe kum'o mali ma lingo. Yawe anyangeli Ebele
5 mpe likabo li yeye: nde aliki nde o nyangela Kaina na likabo li
yeye ka. Mpe Kaina ayakwi be, mp'elongi e yey'ekangani na
monzinda.
6 Yawe alobi ombe Kaina ete, "Okoyakwa mobelo nde? mp'e-
7 longi e yo eka na monzinda mobelo nde? Obo y'okokela bolamu,
te y'okoyambibwa? nde ndiki onga nde o kela bolamu ka, bosoki
bonga tut'o ekuki: mpe mpos'e yey'ekozal'ombe yo, mpe y'oko-
mokonga."
8 Kaina alobi ombe Ebele molimi o yeye. Mp'eliki ete, e
zalaki bang'o esobe, Kaina atemi esongo n'Ebele molimi o
yeye, mpe amobomi.

9 Angani Yawe alobi ombe Kaina, Yeye 'te, "Ebele, molimi o
yo, anga wani?" Alobi ete, "Nanga nde o yeba ka: ngai nanga
10 mobateli o molimi o ngai eto?" Alobi ete, "Osokela nde?
Likingo li malongo ma molimi o yo likondélela kum'o masotu.
11 Sik'awa y'onga boselibwaka kum'o masotu, masolibola munya
mo mango noyamba malongo ma molimi o yo kum'o loboko lo
12 yo; e kosala yo masotu, makozala nde bis'o kobutinya nguy'e
mango ka; y'okozala mokotoli mpe ekokolo-kokol'o nce."
13 Kaina alobi ombe Yawe, yeye 'te, "Mone o likamb'enga li
14 ngai nopita bonyanyi! Bakeka, osombengisa busa boye tango na
likolo li masotu; mpe sei na miso ma Yo nakotangwibwa tango;
mpe nakozala mokotoli mp'ekokolo-kokol'o nce; mp'ekozal'ete
15 mot'o wani okonkuminy'akomboma." Yawe amolobeli ete, "No-
wela liye mot'o wani okoboma Kaina akokambibwa moyitako
nkambibwa ncambo." Mpe Yawe atikeli Kaina elembo, na
ntin'ete mot'o wani okomokundol'azala nde o moboma ka.

16 Angani Kaina alongwi o miso mambe Yawe, mpe azali o es'e
17 Nodo, o lokenge lo Edene lo esete. Kaina ayebi mwasi o yeye;
yeye aweli moi, mpe aboti Anoka: atongi mboka, mpe atomisi

lina li mboka, ete nde lina li mwan'o yeye, Anoka.
18 Ombe Anoka ebotibwi Ilada: Ilada aboti Meuyaele: Meuyaele
19 aboti Metusaele: Metusaele aboti Lemeke. Lemeke akwi ombe
yeyeme basi babale: lina li moko liliki Ada, mpe li mosiso Sila.
20 Ada aboti Yabala: yeye aliki sango e banya bakozala na mingu-
21 mbe mi bilamba mpe na bibwa. Lina li molimi o yeye liliki
Yubala: yeye aliki sango e banya banco bakobete ngombi na
22 matoto. Sila, yeye mpe aboti Tubala-kaina, motuli o biketisela
binco bi mbengi na biyeli: nkan'embe Tubala-kaina aliki Nama.
23 Lemeke alobi ombe basi ba yeye, yeye 'te:
"Ada na Sila, boyokaka likingo li ngai;
Bino, basi ba Lemeke, boyoketela liloba li ngai:
Ngai naoboma bwele nowel'ankomi ngai,
Ncoki nkwayindo nowel'amboli ngai:
24 Obo Kaina akoyitibwa miyitako ncambo,
Na nyomeni Lemeke miyitako nyuncambo na ncambo."

25 Adama abisoyeba mwasi o yeye; mpe yeye aboti mwan'o bwele,
mpe atomisi lina li yeye Sete: "Nowela," elobi yeye, "Nyambe
asonkitinya libota lisiso o epos'e Ebele; nowela Kaina amobomi."
26 Ombe Sete, ombe yeye mp'ebotibwi mwan'o bwele; atomisi lina
li yeye Enosa: angani bato babandi nobondela na lina limbe Yawe.

5 Moye monga monkana mo mabota mambe Adama. O busa
2 bo zalisi Nyambe bato, abakeli o boyuli bombe Nyambe; aba-
zalisi bwele na mwene; mpe abayeyi, mpe atomisi lina li bango
3 Bato, o busa bo zalibwi bango. Adama abiki mibu monkama
na bweli, mpe aboti mwan'o bwele o boyuli bo yeye mome, o
4 lililingi li yeye; mpe atomisi lina li yeye Sete: mikolo mimbe
Adama, na mbis'e boti yeye Sete, miliki mibu minkama mwambi:
5 mpe aboti bana ba bampele na ba bene. Mikolo minco
mi biki Adama miliki mibu minkama libwa na mibu bweli: mpe
yeye awi.

6 Sete abiki mibu monkama na mibu mitano, mpe aboti Enosa:
7 Sete, na mbis'e boti yeye Enosa, abiki mibu minkama mwambi
na mibu ncambo, mpe aboti bana ba bampele na ba bene:
8 mikolo minco mi Sete miliki mibu minkama libwa na mibu zomu
na mibale: mpe yeye awi.

9, 10 Enosa abiki mibu mobwa, mpe aboti Kenana: Enosa, na mbis'e
boti yeye Kenana, abiki mibu minkama mwambi na mibu zomu
11 na mitano, mpe aboti bana ba bampele na ba bene: mikolo
minco mi Enosa miliki mibu minkama libwa na mibu mitano:
mpe yeye awi.

12, 13 Kenana abiki mibu nyuncambo, mpe aboti Malalele: Kenana,
na mbis'e boti yeye Malalele, abiki mibu minkama mwambi na
14 mibu nyuminei, mpe aboti bana ba bampele na ba bene: mikolo
minco mi Kenana miliki mibu minkama libwa na mibu zomu:
mpe yeye awi.

15 Malalele abiki mibu nyumotoba na mibu mitano, mpe aboti
16 Yelede: Malalele, na mbis'e boti yeye Yelede, abiki mibu minkama
mwambi na mibu bweli, mpe aboti bana ba bampele na ba bene:
17 mikolo minco mi Malalele miliki mibu minkama mwambi na
mobwa na mibu mitano: mpe yeye awi.

18 Yelede abiki mibu monkama na nyumotoba na mibu mibale,
19 mpe aboti Anoka: Yelede, na mbis'e boti yeye Anoka, abiki mibu
minkama mwambi, mpe aboti bana ba bampele na ba bene:
20 mikolo minco mi Yelede miliki mibu minkama libwa na nyumo-
toba na mibu mibale: mpe yeye awi.

21 Anoka abiki mibu nyumotoba na mibu mitano, mpe aboti
22 Metusela: Anoka, e sili yeye nobota Metusela, atambolaki na
Nyambe mibu minkama misato, mpe aboti bana ba bampele na
23 ba bene: mikolo minco mi Anoka miliki mibu minkama misato
24 na nyumotoba na mibu mitano: Anoka atambolaki na Nyambe:
mpe aliki nde o kundwa ka, nowela Nyambe amokwi.

25 Metusela abiki mibu monkama na loasi na mibu ncambo, mpe
26 aboti Lemeke: Metusela, na mbis'e boti yeye Lemeke, abiki mibu
minkama ncambo na loasi na mibu mibale, mpe aboti bana ba
27 bampele na ba bene: mikolo minco mi Metusela miliki mibu
minkama libwa na nyumotoba na mibu libwa: mpe yeye awi.

28 Lemeke abiki mibu monkama na loasi na mibu mibale, mpe
29 aboti mwan'o bwele: atomisi lina li yeye Noa, bolobak'ete, "Yey'o-
yo akolobondo na ntin'e lotomo lo biso n'enyingi e maboko ma

30 biso, bikokum'o masotu ma seli Yawe." Lemeke, na mbis'e boti
yeye Noa, abiki mibu minkama mitano na mobwa na mibu mitano,
31 mpe aboti bana ba bampele na ba bene: mikolo minco mi Lemeke
miliki mibu minkama ncambo na nyuncambo na mibu ncambo:
mpe yeye awi.

32 Noa aliki na mibu minkama mitano: mpe Noa aboti Seme, na
Ama, na Yepete.

6 Eliki ete, e bandi bato noyun'o likolo li masotu, mp'e botibwi
2 bana ba bene ombe bango, bana bambe Nyambe ba bampele
baboni bana bambe bobato ba ben'ete baliki zeni; mpe babakwi
3 ombe bango basi, kum'o banco ba soli bango. Mpe Yawe alobi
ete, "Molimo mo Ngai mokozala nde o bik'ombe bobato yek'o
lobiko ka, nowela bango mpe banga se mosuni: ncande mikolo
mi bango mikozala mibu monkama na makwabale."
4 Makwabela maliki o nce o misa manya, mpe na mbis'e manya,
e weli bana bambe Nyambe ba bampele ombe bana ba bobato
ba bene, mpe bababoteli bana: bango banya baliki bato ba
binganzi bazalaki kala-kala, bato ba lumu.
5 Angani Yawe aboni ete bobe bo bobato boliki bone o nce, mpe
ete miango minco mi makanisi ma miloko mi bango miliki mibe
6 kia-kia. Mpe liyokisi Yawe mawa ete akeli bato o nce, mpe
limotoisi bwale o moloko mo Yeye.
7 Yawe alobi ete, "Nakosinisa bato ba zalisi Ngai kum'o likolo
li masotu; na bato, na bibwele, na binangananga, na mileke mi
8 likolo; nowela likonzokisa Ngai mawa ete naobakela." Nde Noa
akuli ngolu o miso mambe Yawe.

9 Maye manga mabota mambe Noa. Noa aliki moyengebeni,
bokomok'o mabota ma yeye: Noa atambolaki na Nyambe.
10 Noa aboti bana ba bampele basato, Seme, na Ama, na Yepete.
11 Nc'esumbani o miso mambe Nyambe, mpe nc'enyali na mambi
12 makoti. Nyambe aboni nce, mpe, bakeka, esumbani, nowela
bobato bonco bosumbisi ezalel'e bang'o nce.

13 Nyambe alobi ombe Noa, Yeye 'te, "Bosuku bo bobato boncoki
booya o miso ma Ngai; nowela nc'eonyala na makoti bonyalaka
na bango; mpe, bakeka, nakobasinisa, na bango mpe na nce.
14 Kelaka bwengo bo likoswa na miete mi ngopele; okokela biza-

lel'o bwengo, mpe okosinga molak'o moi mo bongo mpe o
15 ndanda. Okobokela bongo se bë: bosanda bo bwengo bo
likoswa mimpata minkama misato, litaki li bongo mimpata nyu-
16 mitano, mpe ntongu e bongo mimpata bweli. Okokela munya
mo ncengi o bwengo, mpe okosilisa mongo kum'o likolo mompata
moko; mpe ekuki e bwengo bo likosw'okotik'o mokoi mo bongo;
okokela ntand'o nce, n'e libale, mpe n'e lisato.
17 "Mpe, bakeka, Ngai, ncoki Ngai, nakobeke monyalangano mo
mai o nce, mosinisa bi misuni mincoki kum'o nc'e likolo, bingo
18 binga na mouli mo bomoi; bincoki bing'o nce bikowa. Nde nako-
kendisa mbengu e Ngai na yo; mpe okokondel'o bwengo bo likoswa,
yo, na bana ba yo ba bampele, na mwasi o yo, na basi ba bana
19 ba yo. Kum'o biloko bi bomoi binco bi misuni, okobeke bibale-
bibale bi ndenge linco yek'o bwengo, nobibatela na bomoi mputa
20 na yo; bikozala bi bampele na bi bene. Kum'o mileke et'e nga
ndenge li mingo, o bibwele et'e nga ndenge li bingo, o binangananga
bi masotu binco et'e nga ndenge li bingo; bibale-bibale bi ndenge
21 linco bikoy'ombe yo, obibatela na bomoi. Kwaka y'o boli boncoki
bokoliibwa, mpe yonginyaka bong'ombe yo; mpe bokozala
boli na ntin'e yo, mpe na ntin'e bingo."
22 Noa akeli bongo; ete nde manco ma mosikisi Nyambe, yeye
akeli bongo.

7 Yawe alobi ombe Noa, Yeye 'te, "Kondelak'o bwengo bo
likoswa, na yo na banco ba mbok'e yo; nowela nakokobono yo
2 moyengebeni o miso ma Ngai o ntantei e ba libota liye. Kwaka
yo kum'o bibwele bi peto ncambo-ncambo, bampele na bene;
mpe o bibwele binga nde peto ka bibale-bibale, bampele na
3 bene; o mileke mi likolo mpe, ncambo-ncambo, bampele na bene:
4 obatela mimboto na bomoi o likolo li nc'encoki. Nowel'o mbis'e
misa ncambo, nakotombisa mbul'o nce miese nyuminei mpe
mikolo nyuminei; mpe bi bomoi binco bi keli Ngai nakobisinis'o
5 likolo li masotu." Noa akeli manco ete nd'e mosikisi Yawe.

6 Noa aliki mibu minkama motoba eyi monyalangano mo mai
7 o nce. Noa akondeli, na bana ba yeye ba bampele, na mwasi
o yeye, na basi ba bana ba yeye, o bwengo bo likoswa, nowela
8 mai ma monyalangano. Kum'o bibwele bi peto, mpe bibwele
binga nde peto ka, mpe o mileke, mpe o biloko binco bikonang'o

masotu, bikondeli bibale-bibale ombe Noa sub'o bwengo bo liko-
swa, bampele na bene, et'e sikisi Nyambe Noa. Eliki et'e leki
misa ncambo, mai ma monyalangano maliki o nce.
O mobu mo minkamà motoba mo mazalela mambe Noa, o eyeli e
bibale, o busa bo eyeli bo zomu na ncambo, o busa bonya mincwele
minco mi mai ma ntongu mipandwibwi, mpe miunya mi likolo mi-
libwibwi. Mpe mbula litombi o nce miese nyuminei mpe mikolo
nyuminei. O busa bongo bongo Noa akondeli, na yeye na Seme,
na Ama, na Yepete, bana bambe Noa ba bampele, na mwasi ombe
Noa, na basi basato bambe bana ba yeye mputa na bango, sub'o
bwengo bo likoswa; bango, mpe bibwele binco ete ndenge li bingo,
mpe bibwa binco ete ndenge li bingo, mpe binangananga binco
bikotambol'o nce ete ndenge li bingo, mpe mileke mine minco
ete ndenge li mingo, na mileke mike-mike minco ete ndenge li
mingo.
Mp'ekondeli ombe Noa sub'o bwengo bo likoswa, bibale-bibale
kum'o binco binga na misuni binga na mouli mo bomoi. Mpe
bingo bikondeli, bikondeli bampele na bene kum'o binco binga
na misuni, et'e mosikisi Nyambe: mpe Yawe amolibi poto.
Monyalangano mo mai mobiki o nce misa nyuminei; mpe mai
mayuni, mpe manetoli bwengo bo likoswa, mpe bonetwi ka na
nce. Mai macinzi, mpe mayuni o likolo li nce na nguya, mpe
bwengo bo likoswa botolimi o likolo li mai. Mai macinzi o
nce se nguya-nguya; mpe nkeka ncanda linco liliki soke na likolo
linco lilindi.
Mai macinzi mimpata zomu na mitano; mpe nkeka lilindi.
Bi misuni bincoki bitamboli o likolo li nce biwi, na mileke, na
bibwa, na bibwele, na binangananga binco bikotámbol'o nce, na
bato banco: binco biliki na mouli mo molimo mo bomoi o miolo
ma bingo, kum'o binco biliki o mokondo, biwi. Bi bomoi binco
biliki o likolo li masotu bisinani, bobato, na bibwa, na bina-
nganangа, na mileke mi likolo; mpe binco bisinani wa kum'o
nce: mpe Noa mpenz'atikani, na bango baliki na yeye o bwengo
bo likoswa. Mai macinzi o nce misa monkama na nyumitano.

8 Nyambe ayindoli Noa, mpe bi bomoi binco, mpe bibwa binco
biliki na yeye o bwengo bo likoswa: mpe Nyambe apupisi mompe
o likolo li nce, mpe mai mabendi nzoto; mincwele mpe mi ntongu
na miunya mi likolo misinibwi, mpe mbula likumi o likolo lisi-

3 mbibwi; mpe mai malongwi o nce bolongwaka: mpe na mbis'e
4 misa monkama na nyumitano mai mabosani. Bwengo bo likoswa
bosemi o eyeli e ncambo, o busa bo eyeli bo zomu na ncambo,
5 o likolo li nkeka li Alalata. Mai mawaki se bobosanaka yek'o
eyeli e zomu: o eyeli e zomu, o busa bo boso bo eyeli, makôlö ma
nkeka mabononi.
6 Eliki ete na mbis'e misa nyuminei, Noa aliboli munya mo
7 ncengi mo bwengo bo likoswa mo keli yeye: mpe apimisi mpapa-
8 nga, mp'enyengani ani n'ani, yek'e yomi mai o nce. Mpe apimisi
ebenga wo na yeye, nokeka soko mai masili o likolo li masotu;
9 nd'ebeng'eliki nde o kundol'eyomisel'e likaka li lokolo lo yengo ka,
mpe ebutwi ombe yeye o bwengo, nowela mai maliki o likolo li
nc'encoki: mpe apimisi loboko lo yeye, mpe aikwi, mpe aikondisi
ombe yeye o bwengo.
10 Angani yeye alendeli nani misa ncambo masiso; mpe abisopi-
11 mis'ebeng'o bwengo pwe; ebeng'emoyeneli na mpokwa; mpe,
bakeka! o munya mo yengo langu li elaya li boyimbaka: bongo
12 Noa ayebi ete mai masili o likolo li nce. Alendeli nani misa
ncambo masiso; mpe abisopimis'ebenga wo; mpe eliki nde bis'o
butw'ombe yeye ka.
13 Eliki o mobu mo minkama motoba na mobu moko, o eyeli e
boso, o busa bo boso bo eyeli, ete mai mayomi wa o likolo li nce:
mpe Noa alongoli mwanza mo bwengo, mpe akeki, mpe, bakeka!
14 likolo li masotu liyomi. O eyeli e bibale, o busa bo makwabale
na ncambo bo eyeli, nce eyomi.

15, 16 Mpe Nyambe alobi ombe Noa, Yeye 'te, "Pimak'o bwengo,
yo, na mwasi o yo, na bana ba yo ba bampele, na basi ba bana
17 ba yo mputa na yo. Pimisaka mputa na yo bi bomoi binco
kum'o binco binga na misuni, na mileke, na bibwa, na binanga-
nanga binco bikotambol'o likolo li nce; na ntin'ete binyalanga-
nak'o nce, mpe bibotanaka, mpe biyunaka o nce."
18 Noa apimi, na yeye, na bana ba yeye ba bampele, na mwasi
19 o yeye, na basi ba bana ba yeye mputa na yeye; na bibwele
binco, na binanganganga binco, mpe na mileke minco, na binco
bikotambol'o nce, ete nde mabota ma bingo, bipimi o bwengo
bo likoswa.
20 Noa atongi libôkô ombe Yawe; mpe akwi bioko bi bibwele
binco bi peto, na mioko mi mileke minco mi peto, mpe akimisi

bikima bi botumbak'o libôkô.
21 Yawe ayoki ncolo e boyimbo; mpe Yawe alobi o moloko mo
Yeye, Yeye 'te, "Ngai nosela masotu bisa n'etondo e bobato se
nyo, nowela bokanisi bo miloko mi bobato bonga bobe kum'o bo-
lelenge bo bango; mpe nakozala nde bis'o sinisa bi bomoi binco,
22 et'e sokela Ngai ka. Nani e kobika nce, masikela na mamukela,
mpe mpio n'eyangala, moca mo masolela na moca mo mpio, mpe
busa na mokolo bikozala nde o bende ka."

9 Nyambe ayeyi Noa mpe na bana ba yeye, mpe abalobeli ete,
2 "Bobotanaka, mpe boyunaka, mpe bonyalisaka nce. Bibwele
binco bi nce, mpe mileke minco mi likolo, mpe na binco biko-
nang'o masotu, mpe na ncu linco li libeke, bikoboyokela bino
3 bongo na monzenze; biosembwibw'o maboko ma bino. Binco
bikotambola na bomoi bozalaka bikozal'ombe bino boli, ete
4 nde biyembu bibesu, naobokabela bincoki. Nde mosuni mo-
nga na bomoi bo mongo, ncoki malongo ma mongo, bozalaka
5 nde o le ka. Se solo malongo ma bino, ma mamoi ma bino,
nakomayita; o loboko lo ebwele n'ebwele nakomayita: mpe o
loboko lo moto, ncoki o loboko lomb'eboto e yeye nakoyita
6 bomoi bo moto. Okotangisa malongo mambe moto, na moto
malongo ma yeye makotangibwa: nowel'o lililingi limbe Nyambe
7 Yeye akeli moto. Mpe bino, bobotanaka, mpe boyunaka; bobo-
tanaka se bobotanak'o nce, mpe boyunak'o yengo."

8 Nyambe alobi ombe Noa, mpe ombe bana ba yeye mputa na
9 yeye, bolobak'ete, "Ngai, bakeka, Ngai nakokendisa mbengu
e Ngai na bino, mpe na libota li bino likotikan'o mbis'e bino;
10 mpe na bizalibwi binco bi bomoi binga na bino, na mileke, na
bibwa, na bibwele binco bi nce bozalaka na bino, kum'o binco
11 bipimi o bwengo bo likoswa, ncoki bibwele binco bi nce. Nako-
kendisa mbengu e Ngai na bino; mpe bi misuni bincoki bikozala
nde o sinana bisa na mai ma monyalangano ka; mp'ekozala nde
bisa monyalangano mo mai mo sinisa nce ka."
12 Nyambe alobi ete, "Ey'eng'elembo e mbengu e kobengola
Ngai na bino mpe na bizalibwi binco binga na bino, na ntin'e
13 mabota ma lobiko: nakotika monkole mo Ngai o lipata, mpe
14 mokozal'et'elembo e mbengu o ntantei e Ngai na nce. Mp'eko-
zal'ete, e koyekia Ngai lipata o likolo li nce, monkole mokobonono

15 o lipata, mpe nakoyindola mbengu e Ngai, eng'o ntantei e Ngai
na bino mpe na bizalibwi binco bi bomoi bi misuni minco; mpe
ekozala nde bisa mai yek'o monyalangano masinisa bi misuni
16 bincoki ka. Monkole mokozal'o lipata; mpe nakomokeka, noyi-
ndola mbengu e lobik'o ntantei e Nyambe mpe bizalibwi binco bi
17 bomoi bi misuni ming'o likolo li nce." Nyambe alobi ombe Noa,
Yeye 'te, "Ey'eng'elembo e mbengu e okendisa Ngai o ntantei e
Ngai na bi misuni binco bing'o likolo li nce."

18 Bana ba bampele bambe Noa, bapimi o bwengo bo likoswa,
baliki Seme, n'Ama na Yepete: mpe Ama anga sango embe
19 Kanana. Baye basato baliki bana bambe Noa ba bampele: mpe
kum'o baye nc'enco enyali na bato.

20 Noa abandi nozala mosali o nce, mpe asiki lisala li miseseli:
21 anui masanga, mpe alangi; mpe aliki bwalë bo ntang'o moi mo
22 mongumbe mo yeye. Ama, sango embe Kanana, aboni bwalë
bombe sango e yeye, mpe asakoli ba moi moko na yeye babale
23 o ndanda. Mpe Seme na Yepete bakwi elamba, mpe bayakii
yeng'o mabeki ma bango, mpe baki mambiambisa, mpe bapoti
bwalë bombe sango e bango; mpe bilongi bi bango biliki ma-
mbiambisa, mpe baliki nde o bono bwalë bombe sango e bango ka.
24 Noa asekwi kum'o masanga ma yeye, mpe ayebi zambi li moke-
25 leli mwan'o yeye o bwele o elenge. Mpe alobi ete,

"Boselibwak'ezala Kanana;
Mosali o basali eközala yeye ombe bayebi ba yeye."

26 Alobi mp'ete,

"Boyeyibwak'ezala Yawe, Nyambe embe Seme;
Mpe Kanana se azala mosali o yeye.
27 Nyambe anyengwisa Yepete,
Mpe se azal'o mingumbe mimbe Seme;
Mpe Kanana se azala mosali o yeye."

28 Noa abiki na mbis'e monyalangano mo mai mibu minkama
29 misato na nyumitano. Mpe misa manco mambe Noa maliki
mibu minkama libwa na nyumitano: mpe awi.

10 Maye manga mabota ma bana bambe Noa ba bampele, Seme,
Ama na Yepete: mpe ombe bango ebotibwi bana ba bampele
na mbis'e monyalangano mo mai.

2 Bana bambe Yepete ba bampele; Gomele, na Magoga, na
3 Madai, na Yawana, na Tubala, na Meseke, na Tilasa. Bana ba-
mbe Gomele ba bampele; Asekenaza, na Lipata, na Togaluma.
4 Bana bambe Yawana ba bampele; Elisa, na Tulasisa, Ba-Kiti,
5 na Ba-Dodana. Na baye bisika bi maboko bikakwibwi o bise
bi bango, moto na moto ete nde lokota lo yeye; et'eliki mabota
ma bango, o maboko ma bango.

6, Bana bambe Ama ba bampele; Kusa, na Miselaima, na
7 Puta, na Kanana. Bana bambe Kusa ba bampele; Seba, na
Awila, na Sabeta, na Lama, na Sabeteka: mpe bana bambe Lama
8 ba bampele; Seba, na Dedana. Mpe Kusa aboti Nimeloda:
9 yeye abandi nozala enganzi o nce. Yeye aliki mobengi o bokil'o
nguy'o miso mambe Yawe: bongo ekolobibw'ete, "Lolimo loko
na Nimeloda, mobengi o bokil'o nguy'o miso mambe Yawe."
10 Ebandel'e bokonzi bo yeye eliki Babela, na Eleke, na Akada, na
11 Kalene, o es'e Sinala. Akumwi o es'enya noke o Asula, mpe
12 atongi Ninewe, mpe Lobot'Ila, na Kala, na Lesene o ntantei e
13 Ninewe, na Kala (yengo eny'enga mbok'ene). Miselaima aboti
14 Ba-Luda, na Ba-Anima, na Labima, na Ba-Napetwa, na Ba-
Patelusa, na Ba-Kasalu (angani epimi Ba-Pelesete), na Ba-Kapa-
tola.

15, 16 Kanana aboti Sidona e mwan'o yeye o moboso, na Ete; na
17 O-Yebusa, na O-Amola, na O-Giligasa, na O-Iwa, na O-Aluka,
18 na O-Sina; na O-Aluda, na O-Semala, na O-Amata: mpe na
19 mbisa mabota mambe Ba-Kanana manyalangani. Ndelo e Ba-
Kanana eliki kum'o Sidona, yek'o Gelala, yek'o Aza; yek'o Sodomo
20 na Amola na Adema na Ba-Seboi, we ki o Lasa. Baye banga
bana bambe Ama ba bampele, ete nde mabota ma bango, ete
nde nkota li bango, o bise bi bango, o maboko ma bango.

21 Ombe Seme mpe, sango e bana banco b'Ebele, moyebi
22 ombe Yepete, ombe yeye mp'ebotibwi bana. Bana bambe Seme
ba bampele; Elama, na Asula, na Alupakasada, na Luda, na
23 Alama. Bana bambe Alama ba bampele; Usa, na Ula, na Getele,
24 na Masa. Alupakasada aboti Sela; mpe Sela aboti Ebele. Mpe
25 ombe Ebele bana ba bampele babale babotibwi: lina li moko
liliki Pelege; nowel'o mibu mi yeye nce ekakwibwi; mpe lina

26 li molimi o yeye liliki Yoketana. Yoketana aboti Alemodada,
27 na Selepe, na Asala-maweta, na Yala; na Adolama, na Uzala,
28, 29 na Dikala; na Obala, na Abimaele, na Seba; na Opili, na
Awila, na Yobaba: baye banco baliki bana bambe Yoketana ba
30 bampele. Ezali e bango eliki kum'o Mesa, yek'o Sepala, nkek'o
31 esete. Baye banga bana bambe Seme ba bampele, ete nde
mabota ma bango, ete nde nkota li bango, o bise bi bango, ete
nde maboko ma bango.

32 Maye manga mabota ma bana bambe Noa ba bampele, ete
nde mabota ma bango, o maboko ma bango: mpe kum'ombe
baye maboko makakwani o nce na mbis'e monyalangano mo mai.

11 2 Nc'enco eliki lokota loko n'elobela yoko. Mp'eliki ete, e
bembi bang'o esete, bakundoli lisembe o es'e Sinala; mpe bazali
3 ongo. Balobasani ete, "Bobayaka, boloyomela mabiliki, mpe
lomatumba botumbaka." Bakuli mabiliki o epos'e mabwa, mpe
4 molak'o epos'e motala. Bango 'te, "Bobayaka, bolotong'ekanga
e bisome, mpe n'eyak'e mokongo, mokozala yek'o likolo,
mpe bolokelela bisome lina; kani biso nobalangana ca-ca o likolo
li nc'enco."
5 Mpe Yawe asundi nokek'ekanga n'eyak'e mokongo, bi tongaki
6 bana ba bobato. Mpe Yawe alobi ete, "Bakeka! banga liboko
lioko, mpe bango banco banga lokota loko; mpe ey'enga zambi li
kobanda bango nokela: sik'aw'ekozala nd'eloko yoko ekosimbibwa
7 ombe bango, e koyanga bango bokeli ka. Bobayaka, bolosunda,
mpe sik'angani lokakitinya lokota lo bango, na ntin'ete bazala
nde o yebasan'elobela ka."
8 Bongo Yawe abacakinyi kum'angani yek'o likolo li nc'enco:
9 mpe batiki ekanga botongi. Na ntin'eye lina li yengo litomibwi
Babela: nowel'ongo Yawe akakitinyi lokota lo nc'enco: mpe
kum'angani Yawe abacakinyi o likolo li nc'enco.

10 Maye manga mabota ma Seme. Seme abiki mibu monkama,
mpe aboti Alupakasada mibu mibale na mbis'e monyalangano
11 mo mai. Seme abiki na mbis'e boti yeye Alupakasada mibu
minkama mitano, mpe aboti bana ba bampele na ba bene.

12 Alupakasada abiki mibu bweli na mitano, mpe aboti Sela:

13 Alupakasada abiki na mbis'e boti yeye Sela mibu minkama minei na misato, mpe aboti bana ba bampele na ba bene.

14, 15 Sela abiki mibu bweli, mpe aboti Ebele: Sela abiki na mbis'e boti yeye Ebele mibu minkama minei na misato, mpe aboti bana ba bampele na ba bene.

16, 17 Ebele abiki mibu bweli na minei, mpe aboti Pelege: Ebele abiki na mbis'e boti yeye Pelege mibu minkama minei na bweli, mpe aboti bana ba bampele na ba bene.

18, 19 Pelege abiki mibu bweli, mpe aboti Lu: Pelege abiki na mbis'e boti yeye Lu mibu minkama mibale na libwa, mpe aboti bana ba bampele na ba bene.

20, 21 Lu abiki mibu bweli na mibale, mpe aboti Seluga: Lu abiki na mbis'e boti yeye Seluga mibu minkama mibale na ncambo, mpe aboti bana ba bampele na ba bene.

22, 23 Seluga abiki mibu bweli, mpe aboti Naola: Seluga abiki na mbis'e boti yeye Naola mibu minkama mibale, mpe aboti bana ba bampele na ba bene.

24 Naola abiki mibu makwabale na libwa, mpe aboti Tela:
25 Naola abiki na mbis'e boti yeye Tela mibu monkama na zomu na libwa, mpe aboti bana ba bampele na ba bene.

26 Tela abiki mibu nyuncambo, mpe aboti Abalama, Naola, na Alana.

27 Maye manga mabota mambe Tela. Tela aboti Abalama,
28 Naola, na Alana; mpe Alana aboti Loto. Alana awi o miso mambe Tela sango e yeye o es'e libota li yeye, o Ula e Ba-Ka-
29 sada. Mpe Abalama na Naola bakwi bangome basi: lina li mwasi ombe Abalama liliki Salai (1); mpe lina li mwasi ombe Naola, Mileka mi mwan'ombe Alana, o sango embe Mileka, mpe o sango
30 embe Yiseka. Nde Salai abiki ekomba; aliki nde mwana moko ka.

31 Tela akwi Abalama e mwan'o yeye, mpe Loto lo mwan'ombe Alana, mwan'ombe mwan'o yeye, na Salai boboi bo yeye, mwasi ombe Abalama e mwan'o yeye; mpe bakumwi na bango o Ula

1 Zomano.

e Ba-Kasada, noke yek'o es'e Kanana; mpe bayeteli o Alana,
32 mpe balambi ongo. Misa mambe Tela maliki mibu minkama
mibale na mibu mitano: mpe Tela awi o Alana.

12 Yawe alobi ombe Abalama, Yeye 'te, "Longwaka y'o es'e yo,
mpe ombe biboto bi yo, mpe o mbok'e sango e yo, yek'o
2 es'e kokolakisa Ngai: Ngai nakokozalisa liboko line, mpe Ngai
nakokoyeya, mpe nakosanzola lina li yo; mpe zalaka yo monye-
3 ngwisi: mpe Ngai nakoyeya bango bakokoyeya, mpe yeye
okokomemolo, Ngai nakomosela yeye: mpe sub'ombe yo mabota
manco ma nce makoyeyibwa."
4 Mpe Abalama aki ete nd'e molobeli Yawe; mpe Loto aki
na yey'elongo: Abalama aliki mibu nyuncambo na mitano
5 e kumwi yeye o Alana. Abalama akwi Salai e mwasi o yeye,
mpe Loto lo mwan'ombe molimi o yeye, mpe bikatela binco bi
bango bi konzi bango, mpe na bobato bo kuli bang'o Alana; mpe
bakumwi noke o es'e Kanana; mpe bayeteli o es'e Kanana.
6 Abalama aleki bolekaka o nce yek'o nongo e Sekeme, yek'o
mwete mo telebinte mo Mole. Mpe Ba-Kanana bazalaki o nce
ndemb'enya.
7 Mpe Yawe apimeli Abalama, mpe alobi ete, "Ombe libota li
yo Ngai nakope nc'eye:" mpe ongo Abalama atongi liboko, ombe
8 Yawe omopimeli. Mpe alongwi kum'angani yek'o nkeka o
lokenge lo Betele lo esete, mpe asiki mongumbe mo yeye, Betele
bozalak'o lokenge lo wesete, mpe Ai o lokenge lo esete: mpe ongo
9 atongeli Yawe liboko, mpe abondeli na lina li Yawe. Mpe
Abalama abembi bobembaka, botambolaka nani miso co na
Sudu.

10 Mp'eliki molaka o nce: bongo Abalama asundi o Ezipeto
11 nolamb'ongo; nowela molaka moliki mokoti o nce. Eliki ete, e
belemi yeye nowele o Ezipeto, alobi ombe Salai e mwasi o yeye
ete, "Bakeka, nakoyeb'ete onga mwene okobonono zeni be:
12 mp'ekozal'ete, e kokobono Ba-Ezipeto, bakolob'ete, 'Mwasi o
yeye y'oyo!' mpe bakomboma ngai, nde bakotika yo na bomoi.
Lobaka, nakokopekele, ete onga nkan'e ngai: na ntin'et'ezala
bolamu na ngai n'etondo e yo, mpe bongo bomoto bo ngai
bokozala na bomoi."
14 Mp'eliki ete, e yeteli Abalama o Ezipeto, Ba-Ezipeto baboni

15 mwene ete aliki zeni be. Mpe bankonwa ba Palo bamoboni,
mpe bamosanzoli o matoi ma Palo: mpe o mwene akambibwi
16 o ndako embe Palo. Palo akeleli Abalama bolamu n'etondo
e Salai: mpe akuli mbata, na ngombo, na mpunda li bampele, na
basali ba bampele, na basali ba bene, na mpunda li bene,
17 mpe na bangamala. Yawe atungisi Palo na ndako e yeye
na biwewe bine na ntin'e Salai e mwasi ombe Abalama.
18 Mpe Palo abiangi Abalama, mpe alobi ete, "Liye li sokela yo
19 ombe ngai lingo linga nde? Boni oliki nde o ncakola ka ete aliki
mwasi o yo? Boni olobi ete, 'Anga nkan'e ngai'? bongo ete
namokwi azala mwasi o ngai: nowela sik'awa keka mwasi o yo,
20 omokwaka, mpe kekeke o nzel'e yo." Mpe Palo asikisi bato
baoko na ntin'e yeye: mpe bamokambi o nzela, mputa na mwasi
o yeye, na binco biliki na yeye.

13 Bongo Abalama alabwi kum'o Ezipeto, yeye, na mwasi o
yeye, na biloko binco biliki na yeye, mpe Loto mputa na
2 yeye, miso co na Sudu. Abalama aliki mokuli mone na bibwa,
3 na bapalata, na bawolo. Yeye akeki o mibembo mi yeye
kum'o lokenge lo Sudu yek'o Betele, yek'o nongo e liki mongumbe
4 mo yeye o mabandela, o ntantei e Betele na Ai; o nongo e liboko,
li tongi yeye ongo yambo: mpe ongo Abalama abondeli na lina
5 limbe Yawe. Loto mpe, oki elongo na Abalama, aliki na bitonga
bi mbata, na ngombo, na mingumbe.
6 Nc'eliki nde o koka na bango ka, ete bazala nongo yoko:
nowela bikatela bi bango bipiti boyike, bongo ete baliki nde
7 o yisa nozala nongo yoko ka. Mp'eliki bokulani o ntantei
e babateli ba bibwa bambe Abalama na babateli ba bibwa
bambe Loto: mpe Ba-Kanana na Ba-Peleze bazalaki o nce
ndemb'enya.
8 Angani Abalama alobi ombe Loto, yeye 'te, "Nakokopekele,
batik'ezala nde zomano te o ntantei e ngai na yo, mp'e babateli
9 ba ngai na babateli ba yo; nowela biso longa biboto. Te
nc'encoki eng'o miso ma yo? nakokopekele, baseimisa nzoto
ombe ngai: obo y'okokwa loboko lo mwasi, angani ngai nakoke o
loboko lo mobali; mpe obo y'okokwa loboko lo mobali, angani
ngai nakoke o loboko lo mwasi."
10 Angani Loto anetoli miso ma yeye, mpe aboni Lisembe linco
li Yaladene, ete liliki na mai malamu nongo linco, nani Yawe

o sinisa Sodomo na Amola ka, lolimo ete lisala li Yawe, lolimo
11 ete es'e Ezipeto, o nzel'e ke o Soala. Bongo Loto asoli Lisembe
linco li Yaladene; mpe Loto abembi o lokenge lo esete: mpe
bakakwasani.
12 Abalama azali o es'e Kanana, mpe Loto azali o bikanga
bi Lisembe, mpe ayenzi nongo e mongumbe mo yeye yek'o
Sodomo. Nde bato ba Sodomo baliki babe mpe basoki Yawe
bosokoko na nguya.
13 Yawe alobi ombe Abalama, na mbis'e motangweli Loto, Yeye
14 'te, "Netolaka miso ma yo, mpe kekaka kum'o nongo e nga yo,
15 miso co na nodo na sudu n'esete na wesete: nowela nc'encoki
e kobono yo, nakoipese ombe yo, mpe ombe libota li yo yek'o
16 lobiko. Ngai nakozalisa libota li yo ete nde mibulu mi nce:
bongo ete ndiki moto ayisa nobeke mibulu mi nce, angani libota
17 li yo mpe libabekibwa. Sekwaka, tambolak'o nce o bosanda bo
yengo mpe o bone bo yengo ku-ku; nowel'ombe yo nakoipese."
18 Angani Abalama ayenzi nongo e mongumbe mo yeye, mpe ayi
nozala bele-bele na miete mi telebinte mi Mamale, mingo
ming'o Ebulone, mpe ongo atongeli Yawe liboko.

14 Eliki ete o misa mambe Amulapela e mokonzi o Sinala,
2 Alioka e mokonzi o Elama, na Tidala e mokonzi o Maboko,
bango bamanaki etumba na Bela e mokonzi o Sodomo, mpe na
Bilasa e mokonzi o Amola, Sinaba mokonzi o Adema, na
Semebele mokonzi o Ba-Seboi, na mokonzi o Bela (yengo enya
3 enga Soala). Baye banco baputani o loboku lo Sidimi (longo
longa Libeke li Mokwa).
4 Mibu zomu na mibale basaleli Kedolulaomela, nde o mobu mo
5 zomu na misato bayunzoli. Mpe o mobu mo zomu na minei
Kedolulaomela ayi, mpe bakonzi baliki mputa na yeye, mpe
babomi Ba-Lepa o Asetelota-kalunaima, mpe na Ba-Zuza o
Ama, mpe na Beme o Sawe-Kiliyatayima, mpe na Ba-Oli o
6 nkeka e bango e Seila, yek'o Ele-palawa, yengo enga bele-bele
7 na moleki. Babutwi, mpe bayi yek'o Ene-misapata (yengo enga
Kadesa), mpe baboli nc'e Ba-Amaleka encoki, mpe na Ba-Amola,
bazalaki o Asasona-tamala.
8 Epimi mokonzi o Sodomo, na mokonzi o Amola, na mokonzi
o Adema, na mokonzi o Ba-Seboi, na mokonzi o Bela (yengo
enga Soala); mpe baputani etumb'esongo na bang'o loboku

9 lo Sidimi; esongo na Kedolulaomela e mokonzi o Elama, mpe na
Tidala e mokonzi o Maboko, mpe na Amulapela e mokonzi o Si-
nala, mpe na Alioka e mokonzi o Elesala; bakonzi banei esongo na
10 batano. Loboku lo Sidimi lonyali na mabela ma bitume;
mpe bakonzi ba Sodomo na ba Amola bakotoli, mpe bakiti
11 angani, mpe banya batikali bakotoli yek'o nkeka. Mpe bakwi
bikatela bi Sodomo na Amola binco, mpe boli bo bango boncoki,
12 mpe baki nzel'e bango. Bakwi Loto, mwan'o molimi ombe
Abalama, ozalaki o Sodomo, na bikatela bi yeye, mpe balongwi.
13 Eyi mok'okotoli, mpe asakoli Abalama O-Ebele: aliki bola-
mbaka bele-bele na miete mi telebinte mi Mamale ma Amola, o
moi moko na Esekole, n'o moi moko na Anela; mpe baye baliki
14 mputa na Abalama. E yoki Abalama ete molimi o yeye
akangibwi montonge, akoli bampele ba yeye bayekasani na
etumba, babotibwi o mbok'e yeye, minkama misato na zomu na
mwambi, mpe ababili kili-kili yek'o Dana.
15 Akakoli ba yeyem'esongo na bango na mokolo, yeye na basali
ba yeye, mpe bababoli, mpe bababili kili-kili yek'o Oba, yengo
16 eng'o loboko lo mobali lo Damaseke. Abutinyi bikatela binco,
mpe abutinyi bisa Loto lo molimi o yeye, mpe na bikatela bi
yeye, mpe na bene, na bato.
17 Mokonzi o Sodomo apimi nomoyengola, na mbis'e butwi yeye
kum'o bobomi bo Kedolulaomela na bakonzi banya baliki na yeye,
o loboku lo Sawe (yengo eng'o Loboku lo Mokonzi).
18 Malekisedeke ma mokonzi o Salema apimisi bingwele na ma-
19 sanga: yeye nganga e Nyambe e Mopiti o Ka bozalaka. Amoyeyi,
20 bolobak'ete, "Boyeyibwak'ezala Abalama na Nyambe e Mopiti
o Ka, Momene likolo na nce: boyeyibwak'ezala Nyambe e Mopiti
o Ka ososembola banketu ba yo yek'o loboko lo yo." Mpe Aba-
21 lama amopesi ekakoli yoko e zomu e bincoki. Mokonzi o
Sodomo alobi ombe Abalama, yeye 'te, "Bampese ngai bato,
mpe kwaka yo bikatel'ombe yome."
22 Abalama alobi ombe mokonzi o Sodomo, yeye 'te, "Ngai nao-
netola loboko lo ngai ombe Yawe, Nyambe e Mopiti o Ka, Momene
23 likolo na nce, ete nakozala nde o yamba ncoki londimba, soko mo-
singa mo ekoto, soko eloko yoko enga na yo ka, kani yo nolob'e-
24 te, 'Ngai naozalisa Abalama mokuli:' tu se bonya bo ole bankwa-
yindo, mpe libondo li bato banya baki na ngai; Anela, Esekole,
na Mamale, se bakwa libondo li bango."

15 Na mbis'e mambi maye munya mombe Yawe moyi ombe
Abalama sub'o mobonono, bolobak'ete, "T'oyokake bongo, Aba-
lama: Ngai nanga ngub'e yo, mpe likonda li yo li ebali bone
2 nguya." Abalama alobi ete, "E, Mokonzi Yawe, okoyis'ompe nde,
enga ngai bolongwaka mwana bosengaka, mpe yeye okotuka
3 bomboka bo ngai anga O-Damaseke Eliezele?" Abalama alobi
ete, "Bakeka, ombe ngai Y'oliki nde o pe libota ka: nde, bakeka,
4 mok'obotibwi o ndako e ngai anga motuki o ngai." Mpe, bakeka,
munya mombe Yawe moyi ombe Abalama, bolobak'ete, "Mot'oyo
akozala nde o zala motuki o yo ka; nde yeye okopim'o moi mo
yo momene, yeye akozala motuki o yo."
5 Amokambi sei, mpe alobi ete, "Kekaka miso eo na likolo, mpe
bekeke mioto mituya, ndiki y'okoyisa nomibeke:" mpe amolobeli
ete, "Libota li yo likozala se bongo."
6 Mpe Abalama ayambeli Yawe; mpe Yawe asekisi bong'ombe
7 yeye ete nde boyengebeni. Amolobeli Yeye 'te, "Ngai nanga Yawe
okopimisi o Ula e Ba-Kasada, nokopese nc'eye oituka se libula."
8 Abalama yeye 'te, "E, Mokonzi Yawe, nakoyeb'ete nakoituka na
nde?"
9 Mpe amolobeli, Yeye 'te, "Onkweela ngombo e mwene eka
mibu misato, mpe ntab'e mwen'eka mibu misato, mpe mbat'e
bwele eka mibu misato, mp'empompo, mpe liasa li ebenga."
10 Amokweeli biye bineoki, mpe abiyatoli bing'o ntantei, mpe
atandoli biyeti-biyeti neonga-neonga: nde mileke aliki nde o
11 miyatola ka. Nkombembele lisundi o bibembe, mpe Abalama
alibengisi.
12 E kweti nkumba Abalama akiti ngoli bo: mpe, bakeka, mangei
13 ma liti line mamokiteli. Yawe alobi ombe Abalama, Yeye 'te,
"Yebaka se solo ete libota li yo likozala babutu o ne'enga nd'e
bango ka, mpe bakobasalela; mpe bango bakobanyokolo mibu
14 minkama minei; mpe liboko linya, li kosalela bango, Ngai nako-
litendele: mpe na mbisa bango bakopima na bikatela biyike.
15 Nde y'okoke ombe basango ba yo na nyile; y'okokundibwa na
16 bokokoto bolamu. Mpe o ndemb'e libota li manei bakoya weni
bisa: nowela bosoki bombe Ba-Amola bonga nde nani o koka ka."
17 Eliki ete, e sili nkumba nokwete, mp'eka liti, bakeka, eleng'e
meya etutwaki misila, mpe mwendi bololaka moleki o ntantei e
18 biyeti binya. Se o busa bonya Yawe abengoli mbengu na Aba-
lama, bolobak'ete, "Naopese libota li yo nc'eye, kum'o ebal'e

19 Ezipeto we ki o ebal'ene, ebal'e Pelata: Ba-Kene, mpe na Ba-
20 Keneze, mpe na Ba-Kadamona, mpe na Ba-Ete, mpe na Ba-Pe-
21 leze, mpe na Ba-Lepa, mpe na Ba-Amola, mpe na Ba-Kanana, mpe na Ba-Giligasa, mpe na Ba-Yebusa."

16 Salai, mwasi ombe Abalama, aliki nde o mobotela bana ka: mpe yeye aliki na mosali o mwene, O-Ezipeto, oliki lina Agala.
2 Salai alobi ombe Abalama, yeye 'te, "Bakeka, Yawe aoncimbisa ngai boboti; nakokopekele, weleke na mosali o ngai o mwene; soko nakokula bana bokulaka na yeye." Mpe Abalama ayoketeli
3 likingo limbe Salai. Salai, mwasi ombe Abalama, akwi Agala, O-Ezipeto, mosali o yeye o mwene, e sili Abalama nobik'o es'e Kanana mibu zomu, mpe amopesi ombe Abalama mobali o yeye
4 azala mwasi o yeye. Abalama aweli na Agala, mpe aweli moi: mp'e boni yey'ete aweli moi, amemoli nkolo mwene e yeye.
5 Mpe Salai alobi ombe Abalama, yeye 'te, "Bonyokwibwi bo ngai bozal'ombe yo: nasemboli mosali o ngai o mwene yek'o ntolo e yo; mp'e boni yeye ete aweli moi, anzini: Yawe atende o ntantei e ngai na yo."
6 Nde Abalama alobi ombe Salai, yeye 'te, "Bakeka, mosali o y'o mwene ang'o loboko lo yo; omokelelak'ete nd'ekobonono bolamu ombe yo." Salai amokeleli makoti, mpe akotoli sei n'e-longi e yeye.
7 Ntom'embe Yawe amokuminyi bele-bele na liliba li mai o moleki, bele-bele na lilib'o nzel'e Sula.
8 Alobi ete, "Agala, mosali o mwene ombe Salai, okumi wani? mpe okoke wani?" Mpe alobi ete, "Nakokotola sei n'elongi embe nkolo mwene e ngai Salai."
9 Mpe ntom'embe Yawe amolobeli ete, "Butwak'ombe nkolo mwen'e yo, mpe sokia nzoto soke na maboko ma yeye."
10 Ntom'embe Yawe amolobeli ete, "Ngai nakoyunisa libota li yo se boyunisaka, ete likozala nde o bekibwa ka nowela boyike."
11 Ntom'embe Yawe amolobeli ete, "Bakeka, y'onga moi, mpe okobota mwan'o bwele; mpe okotomisa lina li yeye Yisamaele,
12 nowela Yawe aoyoka monyoko mo yo. Akozal'ete nde mpund'e zamb'o ntantei e bato; loboko lo yey'esongo na moto na moto, mpe loboko lo moto na moto esongo na yeye; ncande akozala nconga na biboto bi yeye binco."
13 Agala atomisi lina limbe Yawe olobi na yeye, Y'onga Nyambe

ekobono: nowel'alobi ete, "Ngai naotombo nobono, ncoki weni, Yeye okombono ngai?"

14 Na ntin'eye liliba litangibwi Bela-lai-loi (1); bakeka, lingo ling'o ntantei e Kadesa na Belede.

15 Agala aboteli Abalama mwan'o bwele: mpe Abalama atomisi lina li mwan'o yeye o bwele, o boti Agala, Yisamaele.

16 Abalama aliki mibu loasi na motoba, e boti Agala Yisamaele ombe Abalama.

17 E biki Abalama mibu mobwa na libwa, Yawe apimeli Abalama, mpe amolobeli ete, "Ngai nanga Nyambe e nguya
2 toto; tambolak'o miso ma Ngai, mpe zalaka yo bokomoko. Mpe Ngai nakobengola mbengu e Ngai o ntantei e Ngai na yo, mpe nakokoyunisa yo boyike be."

3 Mpe Abalama asambami o elongi e yeye: mpe Nyambe asololi
4 na yeye bolobak'ete, "Bakeka, na ntin'e Ngai, mbengu e Ngai
5 enga na yo, mpe okozala sango e limpinga li maboko. Mpe lina li yo likozala nde o tangibwa bisa Abalama ka, nde lina li yo likozala Abalayama; nowela sango e limpinga li maboko naokozalisa.
6 Ngai nakokozalisa na bobotani boyike be, mpe nakozalisa ma-
7 boko kum'ombe yo, mpe bakonzi bakopim'ombe yo. Ngai nakokendisa mbengu e Ngai o ntantei e Ngai na yo mpe na libota li y'o mbis'e y'o mabota ma bango mancoki ezala mbengu e lobiko na lobiko, ete nazala Nyambe e yo mp'e libota li y'o mbis'e yo.

8 Ngai nakopese ombe yo, mpe ombe libota li y'o mbis'e yo, es'e milambcla mi yo, es'enco c Kanana, ezal'ekuli lobiko na lobiko; mpe Ngai nakozala Nyambe e bango."

9 Nyambe alobi ombe Abalayama, Yeye 'te, "Mpe na ntin'e yo,
10 okobatela mbengu e Ngai, yo, na libota li y'o mbis'e y'o mabota ma bango mancoki. Ey'enga mbengu e Ngai, e kobatela bino,
11 o ntantei e Ngai na yo na libota li y'o mbis'e yo; bampele bancoki ba bino, moko na moko bakoketibwa ngenga. Bokoke-
12 tibwa ngeng'o mosuni mo misutu mi bino; mp'ekozal'elembo e mbengu o ntantei e Ngai na bino. Yeye oobika mikolo mwambi akoketibwa ngeng'o ntantei e bino, mwana na mwan'o bwele o mabota ma bino mancoki, soko akobotibw'o mboka, soko akosombibwa na mosolo ombe babutu banga nde kum'o libota li

1 Liliba li Yeye okozala mpe okombono.

13 yo ka. Yeye okobotibw'o mboka e yo, mpe yeye o kosombibwa
na mosolo mo yo, tu se aketibwa ngenga: mpe mbengu e Ngai
14 ekozal'o misuni mi bino ete mbengu e lobiko na lobiko. Mpe o
bwele okosenga ngenga, onga nde o ketibwa ngeng'o mosuni mo
mosutu mo yeye ka, bomoto bonya bokokwetibwa w'ombe bato
ba yeye; yeye aoyunzola mbengu e Ngai."

15 Nyambe alobi ombe Abalayama, Yeye 'te, "Na ntin'e Salai e
mwasi o yo, okozala nde o tanga lina li yeye Salai ka, nde lina li
16 yeye likozala Sala (1). Mpe nakomoyeya, mpe boyakiaka nakokope
mwan'o bwele kun'ombe yeye: e, Ngai nakomoyeya, mpe yeye
akozala nyango e maboko; bakonzi ba mangili bakozala bokuma-
k'ombe yeye."
17 Angani Abalayama asambami o elongi e yeye, mpe azeki, mpe
alobi o moloko mo yey'ete, "Mwan'akobotibw'ombe yeye oobika
mibu monkama? mpe Sala, oobika mibu mobwa, akobota?"
18 Abalayama alobi ombe Nyambe, yeye 'te, "A, ete Yisamaele
19 azal'o miso ma Yo!" Mpe Nyambe alobi ete, "Te, nde Sala
e mwasi o yo akokobotela mwan'o bwele; mpe okotomisa lina
li yeye Yisaka: mpe nakokendisa mbengu e Ngai na yey'ezal'ete
mbengu e lobiko na lobiko na ntin'e libota li yeye o mbis'e yeye.
20 Na ntin'e Yisamaele, Ngai naokoyoka: bakeka, naomoyeya,
mpe nakomozalisa na bobotani boyike, mpe nakomoyunisa be;
akobota bankonwa zomu na babale, mpe Ngai nakomozalisa
21 liboko line. Nde mbengu e Ngai nakokendisa na Yisaka
o kokobotela Sala o nkomo eye o mobu momoya."
22 Abendi bosololi na yeye, mpe Nyambe alabwi kum'ombe
23 Abalayama. Abalayama akwi Yisamaele e mwan'o yeye o bwele,
mpe banco babotibwi o mbok'e yeye, mpe banco basombibwi na
mosolo mo yeye, bampele banco, moko na moko, ba mbok'embe
Abalayama, mpe aketi ngeng'o mosuni mo misutu mi bango se o
24 busa bonya, et'e molobeli Nyambe. Abalayama aliki mibu
mobwa na libwa, e ketibwi yeye ngeng'o mosuni mo mosutu
25 mo yeye. Yisamaele e mwan'o yeye o bwele aliki mibu zomu na
misato, e ketibwi yeye ngeng'o mosuni mo mosutu mo yeye.
26 O busa bonya se bongo Abalayama aketibwi ngenga, na
27 Yisamaele e mwan'o yeye o bwele. Bampele banco ba mbok'e
yeye, banya babotibwi o mbok'e yeye, mpe banya basombibwi
na mosolo ombe babutu, baketibwi ngenga mputa na yeye.

1 Mpomb'e mwene.

18 Yawe amopimeli bele-bele na miete mi telebinte mi Mamale,
e zalaki yeye bwa o munya mo mongumbe mo yeye o eyangel'e
2 busa; anetoli miso ma yeye mpe akeki, mpe, bakeka, bampele
basato batemi sika nconga na yeye: mp'e baboni yeye, amemi
lobangu kum'o munya mo mongumbe nobayengola, mpe ayini
3 nzot'o nce, bolobak'ete, "E Mokonzi o ngai, ndiki naokula ngolu
4 o miso ma Yo, nakokopekele, t'olekake sei na mosali o Yo: tik'ete
mwa mai mabekibwa, mpe bopongaka makaka ma bino, mpe
5 boyomisaka nzoto o nc'e mwete: mpe nakobek'eyeti e engwele,
mpe bokendisaka miloko mi bino; na mbisa bokoleka: nowel'cte
booyenela mosali o bino." Mpe balobi ete, "Kelaka bongo,
ete nd'e soloba yo."

6 Abalayama aki na lobangu o mongumbe ombe Sala, mpe
alobi, yeye 'te, "Lengeleke na lobangu bimeko bi makoli pululu-
pululu bisato, omanyukaka, mpe kelaka mabonda."

7 Abalayama amemi lobangu yek'o etonga, mpe abeki litumbu li
ngombo likou mpe na bolamu, mpe alipesi ombe mosali; mpe
8 yeye alilengeli na lobangu. Mpe akwi mali, na mai ma mabele,
mpe litumbu li ngombo li lengeli yeye, mpe atiki o miso ma
bango; mpe atemi sika bele-bele na bang'o nc'e mwete, mpe
bango bali.

9 Bamolobeli ete, "Sala, mwasi o yo, anga wani?" Yeye 'te,
10 "Bakeka, o moi mo mongumbe." Mpe alobi ete, "Na nyomeni
Ngai nakokobutwela, e koya mobu; mpe, bakeka, Sala, mwasi
o yo, akozala na mwan'o bwele." Mpe Sala ayoketeli o mbis'c
11 munya mo mongumbe, moliki o mbis'e Yeye. Nde Abalayama
na Sala baliki bikokoto, se bokotwaka; mp'esuki nozala na Sala
12 et'e nga moketu mo bene. Bongo Sala azeki o moi mo yeyeme,
bolobak'ete, "Na mbis'e okotwa ngai nakokul'esengo, mokonzi o
ngai mp'ekokoto bozalaka?"

13 Mpe Yawe alobi ombe Abalayama, Yeye 'te, "Boni Sala azeki
bolobak'ete, 'Se nyomeni ngai nakobota mwana, ngai ekokoto
14 bozalaka?' Enga zambi lioko li mpapo li kosenga Yawe bokeli?
Na nkomo nakokobutwela, e koya mobu, mpe Sala akozala
na mwan'o bwele."

15 Angani Sala atoni, bolobak'ete, "Naliki nde o zeke ka;"
nowel'ayoki bongo. Mpe alobi ete, "Te; nde ozeki."

16 Yakaka bampele banya basekwi kum'angani, mpe babwaki

miso co na Sodomo: mpe Abalayama aki na bango nobatindisa.
17 Yawe alobi ete, "Ngai nakobombela Abalayama linya li kokela
18 Ngai; nowela na nyomeni Abalayama akozala liboko line mpe li
nguya, mpe maboko manco ma nce makoyeyibwa sub'ombe
19 yeye? Nowela ngai naomososolo, na ntin'ete asikisa bana ba
yeye mpe bomboka bo yeye o mbis'e yeye, ete bango babatela
nzel'embe Yawe, nokela boyengebeni na botendi bo sembo;
na ntin'ete Yawe abekele Abalayama manya ma oloba Yeye
na ntin'e yeye."

20 Bongo Yawe alobi ete, "Solo lokuku lo Sodomo n'Amola longa
21 lone, mpe solo bosoki bo bango bonga ngotolo be; Ngai
nakosunda sik'awa, nobono soko baokela bango banco ete nde
bilelo bi bango, bisoyetel'ombe Ngai; mpe ndiki bongo ka,
nakoyeba."

22 Bampele banya bazengwi kum'angani, mpe baki miso co
na Sodomo: nde Abalayama atemi sika nani o miso mambe
23 Yawe. Abalayama abelemi, mpe alobi ete, "Okosinisa bayenge-
24 beni mputa na babe? Soko enga bayengebeni nyumitan'o etuka:
okosinisa, mpe okozala nde o kambola nongo enya n'etondo
25 e bayengebeni nyumitano bang'o yengo ka? Linya lizala sei na
Yo nokela lolenge loye, ete oboma bayengebeni mputa na babe,
mpe bongo bayengebeni bazal'ete nde babe; linya lizala sei
na Yo: te Motendi o nc'encoki akotende botendi bokokomo?"

26 Yawe alobi ete, "Ndiki nakokundol'o Sodomo bayengebeni
nyumitano o moi mo etuka, angani nakokambola nongo encoki
n'etondo e bango."

27 Abalayama abekoli, mpe alobi ete, "Bakeka, naobanda noloba
28 ombe Mokonzi o ngai, ncoki ngai nanga se mibulu na mpukutu:
soko ekosenga batano ba bayengebeni banya nyumitano: oko-
sinisa etuk'encoki n'etondo e bosenga bo batano?" Mpe alobi ete,
"Ndiki nakokundol'angani nyuminei na batano nakozala nde o
sinisa yengo ka."

29 Mpe abisolob'ombe Yawe, yeye 'te, "Soko nyuminei bakoku-
ndw'angani." Mpe alobi ete, "N'etondo e nyuminei nakozala
nde o likela ka."

30 Mpe alobi ete, "Mokonzi o ngai, t'oyakwake, mpe nakoloba:
soko ekokundw'angani bweli." Mpe alobi ete, "Ndiki nakoku-
ndola bweli angani, nakozala nde o likela ka."

31 Mpe alobi ete, "Bakeka, naobanda nolob'ombe Mokonzi o

ngai: soko ekokundwa makwabale angani." Mpe alobi ete, "N'etondo e makwabale nakozala nde o isinisa ka."
32 Mpe alobi ete, "E, Mokonzi o ngai, t'oyakwake, mpe nakoloba se liye lioko: soko zomu bakokundw'angani." Mpe alobi ete, "N'etondo e zomu nakozala nde o isinisa ka."
33 Yawe aki o nzel'e Yeye, e sili Yeye bolobasani na Abalayama: mpe Abalayama abutwi o nongo e yeye.

19 Mpe ntoma linya libale liyeteli o Sodomo na mpokwa; mpe Loto aliki bwa o munya mo Sodomo: mpe Loto ababoni, mpe asekwi nobayengola; mpe ayinami ycyeme n'elongi e yeye o nce;
2 alobi ete, "Bakeka, batomo ba ngai, bozengwaka, nakobopekele, boweleke o ndako e mosali o bino, mpe bobikaka mokolo monco, mpe bopongaka makaka ma bino, mpe bokosekwa na milonge, mpe bokoke o nzel'e bino." Mpe balobi ete, "Te, nde
3 biso lokozal'o ndanda mokolo-mokolo." Mpe ababendinyi be; mpe bazengwi ombe yeye, o ndako e yeye boweleke; mpe abalengeleli elambo, mpe atumbi engwel''elulubisa bosengaka,
4 mpe bali. Nde bango nani o tutuma ka, bampele b'etuka, ba Sodomo, bazongi ndako zo, na bankwayindo yeka na
5 bikokoto, bato banco kum'o nkenge linco; babiangi Loto, mpe bamolobeli ete, "Bampele banya bayi ombe yo mokolo moye banga wani? obapimisak'ombe biso, na ntin'ete biso lobayeba!"
6 Loto abapimeli yek'o ekuki, mpe alibi ekuki o mbis'e yeye.
7 Mpe alobi ete, "Biboto bi ngai, nakobopekele, te bokelake bobe
8 bongo. Bakeka, ngai nanga na bana ba bene babale banga nde nani o yeba bwele ka; nakobopekele, bantika nabapimis'ombe bino, mpe bobakelelak'ete nd'enga bolamu o miso ma bino: nde ombe bampele baye te bokelake zambi; nowela na ntin'eye baowele o nc'e mwanza mo ndako e ngai."
9 Balobi ete, "Seimak'angani." Bango 'te, "Mot'oyo ayi nolamba, mpe akolinga nolabwa motendi: sik'awa lokokel'ombe yo n'ebali bobe nopit'ombe bango." Mpe bango bamoyikaneli
10 nguya be, ncoki Loto, mpe babelemi nopandol'ekuki. Nde bampele banya bapimisi maboko ma bango, mpe bawelisi Loto
11 o ndako ombe bango, mpe balibi ekuki. Mpe bampele banya baliki bele-bele n'ekuki e ndako babazalisi miso poto, na bake na banc: bongo ete banyingwisi nzoto ekuki botombi.

12 Bampele banya balobi ombe Loto, bango 'te, "Onga na basiso
weni? mwan'o boboi o bwele, mpe bana ba yo ba bampele, mpe
bana ba yo ba bene, mpe banco banga na y'o mboka; obapi-
13 misak'o nongo eye pwe: nowela lokosinisa nongo eye, nowela
bilelo bi bango bika bine o miso mambe Yawe; mpe Yawe
aolotinda noisinisa."
14 Angani Loto apimi, mpe alobi ombe baboi ba yeye ba bampele,
baliki lende nobala bana ba yeye ba bene, yeye 'te, "Botemeke,
bolongwaka pwe o nongo eye; nowela Yawe akosinis'etuk'eye."
Nde yeye abononi ombe baboi ba yeye ba bampel'ete nde moko
okokengolo.
15 Nd'e yei busa, angani ntoma batukinyi Loto, bolobak'ete,
"Sekwaka, kwaka mwasi o yo, mpe bana ba yo ba bene babale
16 banga weni; kani yo nosinana nye o likamba li etuka." Nde ayubi;
mpe bampele banya bamokati loboko, mpe na loboko lo mwasi o
yeye, mpe na maboko ma bana ba yeye ba bene babale; Yawe
yeye molika boyokelaka: mpe bamopimisi, mpe bamotemisi
sei n'etuka.
17 Eliki ete, e sili bango nobapimisa sei, Yeye alobi ete, "Kotolaka
nokosola bomoi bo yo; t'obwakake mis'o mbisa, mpe t'obikake o
Lisembe ncoki mwa; kotolaka yek'o nkeka, kani yo nosinana."
18 Mpe Loto abalobeli, yeye 'te, "E, Mokonzi o ngai, bongo
19 ka: bakeka, mosali o Yo aokula ngolu o miso ma Yo, mpe
ososanzola molika mo Yo, mo sombonisa Y'o bokosoli bo bomoi
bo ngai; mpe nanga nde o yisa nokotol'o nkeka ka, kani bobe
20 nonkula, mpe nawa: bakeka, etuk'ey'enga bele-bele, nakotola
angani, mpe yengo eng'ek'eke: E, ontika nakotol'angani, (t'enga
se ek'eke?) mpe bomoto bo ngai bokozala."
21 Mpe amolobeli ete, "Bakeka, nasokoyamba na ntin'e zambi
liye mpe, ete nakozala nde o sinisa etuk'ey'e soloba yo ka.
22 Keke na lobangu, kotolak'angani: nowela nanga nde o yisa zambi
lioko bokeli yek'e koyetela yo angani ka." Na ntin'eye lina
23 li etuka litangibwi Soala (1). Likanga lisili nopima e weli Loto
24 o Soala. Angani Yawe atombisi sulapula na meya no-n'o Sodomo
25 na Amola bikumi ombe Yawe o likolo; mpe Yeye asinisi bituka
binya, mpe na Lisembe lincoki, mpe na bato bancoki ba bituka,
mpe na bincoki bitoki o masotu.
26 Nde mwasi o yeye abwaki mis'o mbis'e yeye, mpe aka lipata li

1 Enga s'eke.

27 mokwa. Abalayama asekwi n'ebimi, mpe aki o nongo e liki yeye
28 sik'o miso mambe Yawe: mpe abwaki miso co na Sodomo
n'Amola, mpe co na lokenge lo nc'encoki e Lisembe, mpe akeki,
mpe, bakeka, misila mi nce mitutwi ete nde misila mi liboko.

29 Eliki ete, e sinisi Nyambe bituka bi Lisembe, Nyambe
ayindoli Abalayama, mpe apimisi Loto pwe kum'o losilo, e sinisi
Yeye bituka binya bi zalaki Loto.

30 Loto apimi o Soala, mpe azalaki o nkeka, mpe bana ba
yeye babale ba bene mputa na yeye; nowel'ayoki bongo nozala
o Soala: mpe yeye azali o molombo, na yeye na bana ba
31 yeye babale ba bene. Mpe o moyebi alobeli molimi, yeye 'te,
"Sango e biso ang'ekokoto, mp'enga nde bwele o nce te nowele
32 ombe biso ete nd'ezalel'e nc'encoki: bayaka, tika lonuisa sango
e biso masanga, mpe lotutuma na yeye, na ntin'ete lobatela
33 libota kum'ombe sango e biso." Mpe banuisi sango e bango
masanga mokolo monya: mpe o moyebi aweli, mpe atutumi
na sango e yeye; mpe sango aliki nde o yeba ndemb'e tutumi
34 yeye mp'e sekwi yeye ka. Na mbis'e ntongo eliki ete, o moyebi
alobeli molimi, yeye 'te, "Bakeka, ngai natutumi lobi na sango
e ngai: tika lomonuisa masanga mokolo moye mpe; mpe weleke
yo, mpe tutuma na yeye, na ntin'ete lobatela libota kum'ombe
35 sango e biso." Banuisi sango e bango masanga mokolo monya
mpe: mpe o molimi asekwi, mpe atutumi na yeye; mpe
sango aliki nde o yeba ndemb'e tutumi yeye, mp'e sekwi yeye ka.
36 Bongo bana bambe Loto ba bene babale baweli mioi na sango
37 e bango. O mpomba aboti mwan'o bwele, mpe atomisi lina
li yeye Moaba: yeye ony'anga sango e Ba-Moaba yek'o busa bo
38 lelo. O molimi, yeye mpe aboti mwan'o bwele, mpe atomisi lina
li yeye Ben'ami: yeye ony'anga sango e bana ba Amona
yek'o busa bo lelo.

20 Abalayama abembi kum'angani miso co na lokenge lo
nc'e Sudu, mpe azali o ntantei e Kadesa na Sula; mpe alambi o
2 Gelala. Abalayama alobi na ntin'e Sala e mwasi o yeye, yeye
'te, "Anga nkan'e ngai:" mpe Abimeleke e mokonzi o Gelala
3 atindi, mpe akwi Sala. Nde Yawe ayi ombe Abimeleke o liloto
li mokolo, mpe amolobeli ete, "Bakeka, y'onga se mowi, na
ntin'e mwene o sokwa yo: nowel'anga mwasi ombe moto."
4 Nde Abimeleke aliki nde o beleme na yeye ka: mpe alobi

ete, "Mokonzi, okoboma ncoki liboko li boyengebeni? Te alobi ombe ngai ete, 'Yeye anga nkan'e ngai?' mpe o mwene, ncoki yeye momene alobi ete, 'Anga nkan'e ngai:' o bosembwi bo moloko mo ngai mpe o bosenga bo bobe bo maboko ma ngai nasolikela."

Mpe Nyambe amolobeli na liloto ete, "E, nakoyeb'ete o bosembwi bo moloko mo y'osokela liye, Ngai mpe nakosimbisi bosoki esongo na Ngai: bongo naliki nde o kopes'epos'e momama ka. N'etondo eye sik'awa butinya mwasi ombe mot'onya; nowel'anga ntete, mpe akokobondelela, mpe okozala na bomoi: nde ndiki onga nde o mobutinya ka, yebak'ete okowa se solo, yo, mpe na banco banga na yo."

Bongo Abimeleke asekwi n'ebimi, mpe abiangi basali ba yeye ba bampele banco, mpe asakoli mambi maye manc'o matoi ma bango: mpe bayoki bongo be. Angani Abimeleke abiangi Abalayama, mpe amolobeli ete, "Li olokelela yo lingo nde? mpe zambi li wani li osoko ngai esongo na yo, ete osombekele ngai mpe bokonzi bo ngai bosoki bone? osonkelela manga nde o komo bokelibwi ka." Abimeleke alobi ombe Abalayama, yeye 'te, "Zambi li boni yo nde, ete osokela zambi liye?"

Abalayama yeye 'te, "Nowela nakanisi ete, Na nyomeni bongo ombe Nyambe bonga nde o nongo eye ka; mpe bakomboma ngai n'etondo e mwasi o ngai. Mpe anga nkan'e ngai na nyomeni, mwan'o mwene ombe sango e ngai, nde mwan'o mwene ombe nyango e ngai ka; mpe aka mwasi o ngai: mp'eliki ete, e nnyenginyi Nyambe kum'o mbok'embe sango e ngai, namolobeli ete, 'Eye ekozala maninga ma yo ma kombonisa yo; nongo na nongo li koya biso, balobaka na ntin'e ngai ete, Yeye anga nkan'e ngai.'"

Angani Abimeleke akwi mbata na ngombo, mpe na basali ba bampele na basali ba bene, mpe apesi bang'ombe Abalayama, mpe amobutinyi Sala mwasi o yeye. Abimeleke alobi ete, "Bakeka, nc'e ngai eng'o miso ma yo: zalak'o nongo e kokana yo."

Mpe ombe Sala alobi ete, "Bakeka, nasopese nkan'e yo basekele ba palata nkoto (1): eng'ombe yo ebombi'e mis'ombe banco banga na yo; mpe o miso ma banc'osokelibwa bolamu."

Mpe Abalayama abondeli ombe Nyambe: mpe Nyambe abwi

1 Sekele 1 e palata=bafalanka 3.

Abimeleke, mpe na mwasi o yeye, mpe na basali ba yeye ba
18 bene; mpe baboti bana. Nowela Yawe alibi mioi mincoki mi
mbok'embe Abimeleke se ngwi, n'etondo e Sala e mwasi ombe
Abalayama.

21 Yawe ayeneli Sala ete nd'e lobi Yeye, mpe Yawe akeli
2 ombe Sala ete nd'e lobi Yeye. Mpe Sala aweli moi, mpe
aboteli Abalayama mwan'o bwele o bokokoto bo yeye, o nkomo
3 eny'e molobeli Yawe. Abalayama atomisi lina li mwan'o yeye
4 omobotibweli, o moboteli Sala, Yisaka. Abalayama aketi
mwan'o yeye Yisaka ngenga e biki yeye misa mwambi, ete
5 e mosikisi Nyambe. Abalayama aliki mibu monkama, e mobotibweli mwan'o yeye Yisaka.
6 Sala alobi ete, "Nyambe aonzekisa; banco bakoyoka bakozeke
7 mputa na ngai." Yeye 'te, "Obalobak'ombe Abalayama ete
Sala akonuangisa bana na? nowela naomobotela mwan'o bwele
o bokokoto bo yeye."

8 Mwan'ayoli, mpe akilibwi mabele: mpe Abalayama alengeli
9 elambo ene o busa bo kilibwi Yisaka mabele. Mpe Sala aboni
mwan'ombe Agala O-Ezipeto, o boteli yeye Abalayama, boke-
10 ngoloko. Bongo alobi ombe Abalayama ete, "Bapimisaka
bopika boye na mwan'o yeye o bwele: nowela mwan'ombe
bopika boye akozala nde o sangela libula na mwan'o ngai, ncoki
na Yisaka ka."
11 Mpe zambi liliki bobe nguy'o miso mambe Abalayama
12 n'etondo e mwan'o yeye. Nyambe alobi ombe Abalayama,
Yeye 'te, "Lizala nde o bonono bobe nguy'o miso ma yo na
ntin"elenge, mpe na ntin'e bopika bo yo ka; o manco ma koloba
Sala ombe yo, yoketelaka ma likingo li yeye; nowela sub'ombe
13 Yisaka libota li yo likotangibwa. Mpe mwan'ombe bopika Ngai
nakomozalisa liboko, nowela yeye mpe anga libota li yo."
14 Bongo Abalayama asekwi n'ebimi, mpe akwi engwele na
molangi mo mai, mpe abipesi ombe Agala, bingo boyakiak'o
libeki li yeye, mpe na mwana, mpe amotindi wo: mpe alongwi,
15 mpe anyengani ani n'ani o moleki mo Bela-saba. Mpe mai ma
16 molangi masili, mpe atiki mwan'o nc'e yoko e bisasaki. Mpe
aki, mpe azali bwa nconga na mwana mwa mosika, ete nde
botamboli bo likula: nowel'alobi ete, "Nazala nde o keka liwa li
mwana ka." Mpe azali bwa nconga na mwana, mp'elenge
anetoli likingo li yeye, mpe aleli.

17 Nyambe ayoki likingo li elenge; mpe ntom'embe Nyambe
abeleli Agala kum'o likolo, mpe amolobeli ete, "Agala, zambi
linga na yo nde? t'oyokake bongo; nowela Nyambe asoyoka
18 likingo li elenge o nongo e nga yeye. Sekwaka, netolak'elenge,
mpe omokata na maboko ma yo; nowela Ngai nakomozalisa
liboko line."
19 Mpe Nyambe amoliboli miso, mpe aboni liliba li mai; mpe aki,
mpe anyalisi molangi na mai, mpe apesi elenge anua.
20 Nyambe azalaki n'elenge, mpe ayoli; mpe azali o moleki, mpe
21 aka moti o makula. Azali o moleki mo Palana: mpe nyango
e yeye amokweeli mwasi o nc'e Ezipeto.

22 Eliki o elemb'enya, ete Abimeleke na Pikola mpomb'e bamani
ba yeye, balobi ombe Abalayama, bolobak'ete, "Nyambe anga na
23 yo sub'o manco ma kokela yo: bongo sik'awa simba ndai ombe
ngai weni na Nyambe ete okozala nde o nkutinya ngai na bana
ba ngai na biboto bi ngai ka: nd'ete nde boboto bo sokokelela
24 ngai, okokel'ombe ngai, mpe o nc'e olamba yo." Abalayama
25 alobi ete, "Ngai nakosimba ndai." Nde Abalayama abanzisi
Abimeleke n'etondo e liliba li mai, li yosoli basali bambe
Abimeleke na bokoti.
26 Abimeleke alobi ete, "Ngai nanga nde o yeb'osokela zambi
liye ka: mpe oliki nde o ncakola ka, mpe ngai nani o yoka ma
27 lingo ka, tu se bo lelo." Mpe Abalayama akwi mbata na
ngombo, mpe alipesi ombe Abimeleke; mpe bango babale
28 babengoli mbengu. Mpe Abalayama atangoli matumbu ma
29 mbata ma bene ncambo m'etonga mwa tango. Mpe Abimeleke
alobi ombe Abalayama, yeye 'te, "Matumbu maye ma mbata
ma bene ncambo ma sotangola yo mwa tango manga na
30 ntina nde?" Yeye 'te, "Matumbu ma mbata ma bene maye
ncambo okokwa kum'o loboko lo ngai, mazala motat'ombe ngai,
31 ete ngai naotima liliba liye." N'etondo eye atomisi lina li
nongo enya Bela-saba(1); nowel'angani basimbi ndai bango
babale.
32 Bongo babengoli mbengu o Bela-saba: mpe Abimeleke atemi,
mpe Pikola e mpomb'e bamani ba yeye, mpe babutwi o nc'e
33 Ba-Pelesete. Abalayama asiki mwete mo tamalisi o Bela-saba,
mpe ongo abondeli na lina limbe Yawe, e Nyambe e Lobiko.
34 Abalayama alambi o nc'e Ba-Pelesete mikolo miyike.

(1) Liliba li ndai.

22 Eliki o mbis'e mambi maye, ete Nyambe ameki Abalayama,
mpe amolobeli ete, "Abalayama;" mpe alobi ete, "Ngai y'oyo."
2 Mpe alobi ete, "Kwaka mwan'o yo, o y'o mpenza, o kolinga yo,
ncoki Yisaka, mpe keke yo o es'e Moliya; mpe omokimis'ongo
ekim'e botumbi o likolo li nkeka yoko e kokosakola Ngai."
3 Abalayama asekwi n'ebimi, mpe alengeli mpund'e yeye, mpe
akwi babale ba bankwayindo ba yeye mputa na yeye, mpe
Yisaka mwan'o yeye o bwele; mpe atebi nkanzu li ekim'e
botumbi, mpe atemi, mpe aki o nongo e mosakoli Nyambe.
4 O busa bo masato Abalayama anetoli miso ma yeye, mpe
5 aboni nongo mosika. Mpe Abalayama alobi ombe bankwayindo
ba yeye ete, "Bozalaka weni na mpunda, mpe ngai n'elenge
lokoke mpe; mpe lokosangola, mpe lokobobutwela."
6 Abalayama akwi nkanzu li ekim'e botumbi, mpe ayakii
ling'ombe Yisaka e mwan'o yeye; mpe akwi o loboko lo yeye
7 meya na mbieli; mpe bango babale baki elongo. Angani Yisaka
alobi ombe Abalayama e sango e yeye, yeye 'te, "Sango:" mpe
Abalayama yeye 'te, "Ngai y'oyo, mwana." Mpe alobi ete,
"Bakeka, meya na nkanzu: nde litumbu li mbata li ekim'e
8 bótumbi linga wani?" Abalayama alobi ete, "Mwana, Nyambe
akolengele Yeyeme litumbu li mbata li ekim'e botumbi:"
bongo baki bango babale elongo.
9 Mpe bayeteli o nongo e mosakoli Nyambe; mpe Abalayama
atongi liboko angani, mpe alengeli nkanzu bolamu, mpe akangi
Yisaka mwan'o yeye, mpe amoyakii o liboko, o likolo li nkanzu.
10 Mpe Abalayama asemboli loboko lo yeye, mpe akwi mbieli
11 noboma mwan'o yeye. Angani ntom'embe Yawe amobeleli
kum'o likolo, bolobak'ete, "Abalayama, Abalayama:" mpe alobi
12 ete, "Ngai y'oyo." Mpe alobi ete, "T'oyakiake loboko lo
yo ombe elenge, mpe t'omokelelake zambi lioko: nowela sik'awa
nakoyeb'ete okosona Nyambe, nowel'oliki nde o nzima mwan'o
yo, mwan'o y'o mpenza, ombe Ngai ka."
13 Abalayama anetoli miso ma yeye, mpe akeki, mpe bakeka,
o mbis'e yeye mbat'e bwele tunge o esasaki na maseke ma
yeye: mpe Abalayama aki mpe akwi mbat'e bwele, mpe
14 aikimisi ekim'e botumbi o epos'e mwan'o yeye. Abalayama
atomisi lina li nongo enya Yawe-yile (1): ete nd'e kolobibwa

(1) Yawe akolengele.

lingo yek'o busa bo lelo, "O nkek'embe Yawe ekolengibwa."
15 Angani ntom'embe Yawe abeleli Abalayama lobela lo libale
16 kum'o likolo, mpe alobi cte, "Na nzoto li Ngaime naosimba
ndai, ekoloba Yawe, nowel'osokela liye, mpe oliki nde o nzima
17 mwan'o y'o bwele, mwan'o y'o mpenza ka: ete boyeyaka Ngai
nakokoyeya, mpe boyunisaka Ngai nakoyunisa libota li yo ete
nde mioto mi likolo, mp'ete nde nzelo ling'o libongo li libeke;
18 mpe libota li yo likokul'ekuki e banketu ba yeye; mpe sub'o
libota li yo maboko manco ma nee makoyeyibwa; nowel'osotosa
likingo li Ngai."
19 Bongo Abalayama abutwi ombe bankwayindo ba yeye, mpe
batemi mpe baki elongo yek'o Bela-saba; mpe Abalayama
alambi o Bela-saba.

20 Eliki o mbis'e mambi maye, ete lilobibwi ombe Abalayama ete,
21 "Bakeka, Mileka, yeye mpe aobota bana ombe molimi o yo
Naola; Usa e mwan'o mobos'o yeye, na Buza molimi o yeye,
22 na Kemwele sango embe Alama; na Kedese, na Azo, na Piledasa,
23 na Yidilapa, na Betwele. Mpe Betwele aboti Lebeka: baye
mwambi Mileka aboti ombe Naola, molimi ombe Abalayama.
24 Mpe bopika bo yeye, oliki lina Luma, yeye mpe aboti Teba,
na Gama, na Tasa, na Maka."

23 Mazalela mambe Sala maliki mibu monkama na makwabale
2 na ncambo: miye miliki mibu mi mazalela mambe Sala. Sala
awi o Kiliyat'aluba (yengo eng'Ebulone), o es'e Kanana: mpe
Abalayama ayi nolela Sala, mpe notanga miosoli n'etondo
e yeye.
3 Mpe Abalayama atemi kum'o liwele li yeye, mpe alobeli bana
4 bambe Ete, yeye 'te, "Ngai nanga mobutu mpe molambi na
bino: ompe ekoli e mancongo mputa na bino, ete nakunda
5 liwele li ngai w'o miso ma ngai." Mpe bana bambe Ete babekoli
6 Abalayama, bamolobelaki ete, "Bayokaka ma biso, mokonzi,
onga nkonw'embe Nyambe o ntantei e biso: o liyita li ebali
bolamu kundaka liwele li yo; ncoki moto o biso te asimbisa
liyita li yeye ombe yo, na ntin'ete okoyisa nokunda liwele
li yo."
7 Abalayama atemi, mpe ayinami nzoto ombe bato b'ese,
8 ncoki ombe bana bambe Ete. Mpe asololi na bango, bolobak'ete,

"Ndiki enga mokano mo bino ete nakunda liwele li ngai w'o miso
ma ngai, banzokaka, mpe bombondelela na Epulona mwan'o
9 bwele ombe Soala, ete ampe molombo mo Makepela, monga na
yeye, mong'o bosuku bo lisala li yeye; na ntin'e bapalata
ba bokokaka tik'ampe mongo o ntantei e bino mozal'ekoli e
mancongo."

10 Epulona aliki bwa o ntantei e bana bambe Ete: mpe Epulona
O-Ete abekoli Abalayama o matoi ma bana bambe Ete, ncoki o
matoi ma banco baweli o ekuki ' ekang'e yeye, bolobak'ete,
11 "Te, mokonzi, bayoka ma ngai: lisala nakokope, mpe molombo
mong'o lingo, nakokope mongo; o miso ma biboto bi ngai
nakokope mongo: kundaka liwele li yo."

12, 13 Abalayama ayinami nzot'o miso ma bato b'ese. Mpe alobi
ombe Epulona o matoi ma bato b'ese, yeye 'te, "Nde ndiki
y'okokana, bayoka ma ngai: nakope motuya mo lisala; bamaka
14 mongo, mpe nakokunda liwele li ngai ongo." Epulona abekoli
15 Abalayama, yeye 'te, "Mokonzi, bayoketela ma ngai: etomba
e nc'ekokomo motuya basekele (1) ba palata minkama minei,
monya o ntantei e ngai na yo monga nde? bongo kunda
liwele li yo."

16 Abalayama ayoketeli mambe Epulona; mpe Abalayama ayengii
boletu bo palata ombe Epulona, bo tangi yeye o matoi ma bana
bambe Ete, basekele ba palata minkama minei, mosolo mo
17 ba mimbongo. Bongo lisala limbe Epulona, liliki o Makepela,
liliki nconga na Mamale, lisala, na molombo moliki angani,
mpe miete minco miliki o lisala, miliki o mandelo manco zonga,
18 bikendibwi ombe Abalayama, bizal'ekatela, o miso ma bana
bambe Ete, o miso ma banco baweli o ekuki ' ekang'e yeye.

19 Yakaka, Abalayama akundi Sala e mwasi o yeye o molombo
mo lisala o Makepela nconga na Mamale (yengo eng'Ebulone), o
20 es'e Kanana. Bongo lisala, na molombo mong'angani, bike-
ndibwi ombe Abalayama bizal'ekoli e mancongo kum'ombe
bana bambe Ete.

24 Abalayama abiki be, ekokoto ene bozalaka: mpe Yawe asili
2 nonyengwisa Abalayama sub'o mambi manco. Abalayama
alobi ombe mosali o yeye, mpomb'e ndako e yeye, okongi binco
biliki na yeye, yeye 'te, "Batele likanza li y'o nc'e ebelo e

1. Lina li emeko e boletu. Sekele yoko eliki bele-bele na mpata yoko.

ngai: mpe nakokosimbisa ndai na Yawe, Nyambe e likolo mpe Nyambe e nce, ete y'okozala nde o kweela mwan'o ngai mwasi kum'ombe bana ba Ba-Kanana ka, ba kozala ngai o ntantei e bango: nde okoke o es'e ngai, ombe biboto bi ngai, mpe okokweela mwan'o ngai Yisaka mwasi." Mosali amolobeli yeye 'te, "Soko mwene akozala nde na mpos'e mbil'o nc'eye ka: tu se nakamba mwan'o yo bisa o nc'e kumi yo?"

Abalayama amolobeli yeye 'te, "Kengelek'ete y'o kamba mwan'o ngai ongo bisa ka. Yawe, Nyambe e likolo, ondongoli ngai kum'o mbok'embe sango e ngai, mpe kum'o nc'e biboto bi ngai, mpe olobi ombe ngai, mpe oncimbeli ndai, bolobak'ete, 'Ombe libota li yo nakope nc'eye'; Yeye akotinda ntom'e Yeye abang'o yambo e yo, mpe y'okokweela mwan'o ngai mwasi kum'angani. Nde ndiki mwene akozala nde na mpos'e kobila ka, angani okolonga na ntin'e ndai ey'e ngai; tu se ozala nde o kamba mwan'o ngai ongo bisa ka."

Bongo mosali ateli likanza li yeye o nc'e ebelo embe Abalayama mokonzi o yeye, mpe asimbi ndai ombe yeye na ntin'e zambi liye. Angani mosali akwi bangamala zomu, bangamala ba mokonzi o yeye, mpe atamboli; nowela bikatela binco bi mokonzi o yeye biliki o loboko lo yeye: mpe yeye atemi, mpe aki o Mesopotamia, o mbok'embe Naola. Mpe akumbamisi bangamal'o ndand"etuka nconga na liliba li mai o makwetele ma nkumba, o niapimela ma bene ma toka mai.

Angani alobi ete, "E Yawe, Nyambe embe mokonzi o ngai Abalayama, bandengelele mambi busa boye, mpe babonisa mokonzi o ngai Abalayama boboto. Bakeka, ngai nakoteme nconga na liliba li mai; mpe bana ba bene bambe bampele b'etuka bakopima notoka mai: mpe batik'ezal'ete, ngondo eny'e kolobela ngai ete, 'Basundisa ndungu e yo, ete nanua'; mpe yeye akolob'ete, 'Nuaka, mpe nakopese bangamala ba yo ma nua mpe:' batik'ete yeye azal'ony'o osembola Yo ombe mosali o Yo Yisaka; mpe bongo nakoyeb'ete .osobonisa mokonzi o ngai boboto."

Mp'eliki ete, yeye nani o sila bolobi ka, bakeka, Lebeka apimi, obotibwi ombe Betwele mwan'o bwele ombe Mileka, mwasi ombe Naola, molimi oinbe Abalayama, na ndungu e yeye o libeki li yeye. Ngondo abononi zeni be, ndenga, oliki nani bwele te omoyebi: mpe asundi yek'o liliba, mpe anyalisi

17 ndungu e yeye, mpe alabwi. Mpe mosali amemi lobangu
nokumana na yeye, mpe alobi ete, "Bampe ngai mwa mai
18 ma nua kum'o ndungu e yo." Yeye 'te, "Nuaka, tomo:"
mpe yeye akeli lobangu, mpe asundisi ndungu e yeye boyakiak'o
19 likanza li yeye, mpe amopesi ma nua. Mp'e sili yeye nomonuisa,
alobi ete, "Ngai nakotokela bangamala ba yo mpe, yek'e kosila
bango bonui."
20 Akeli lobangu, mpe akongi mai ma ndungu e yeye o eboka,
mpe amemi lobangu bis'o liliba notoka, mpe atokeli bangamala
21 baneo. Mpe o moto amokekí ti; biu bozalaka, noyeba soko
Yawe akomisi mobembo'mo yeye, soko te.
22 Eliki ete, e sili bangamala bonui, o moto akwi libaku li wolo li
boletu bo etomb'e sekele, mpe bibanga bibale bisubia o maboko
23 ma yeye, bi boletu bo basekele ba wolo zomu; mpe alobi
ete, "Onga mwan'ombe na? Bancakolaka. Lokoyisa nokula
24 etuti o ndako e sango e yo?" Yeye 'te, "Ngai nanga mwan'ombe
Betwele e mwan'ombe Mileka, o boti yeye ombe Naola."
25 Abisomolobel'ete, "Longa na bisobe mpe na boli boyike, mpe na
nongo e tutuma."
26 Angani o moto ayinami mutu mo yeye, mpe asangoli Yawe.
27 Mpe alobi ete, "Boyeyibwak'ezala Yawe, Nyambe e mokonzi
o ngai Abalayama, oliki nde o bende ngolu e Yeye mpe nyomeni
e Yeye ombe mokonzi o ngai ka: na ntin'e ngai, Yawe asonkola
28 o nzela yek'o mbok'e biboto bi mokonzi o ngai." Ngondo amemi
lobangu, mpe asakoli ba mbok'e nyango e yeye ete nde mambi
29 maye. Lebeka aliki na nkana, mpe lina li yeye liliki Labana:
mpe Labana amemi lobangu yek'o liliba, ombe o moto.
30 Eliki ete, e boni yeye libaku, mpe bibang'o maboko mambe
nkan'e yeye, mp'e yoki yeye mambi ma Lebeka nkan'e yeye,
bolobak'ete, "Bë endobeli o moto;" ayi ombe o moto; mpe,
bakeka, aliki sika bele-bele na bangamala nconga na liliba.
31 Labana yeye 'te, "Bawele, yo moyeyibwi ombe Yawe; boni
okoteme o ndanda sika? nowela naolengele ndako, mpe na
32 nongo e bangamala." Mpe moto aweli o ndako, mpe atungoli
makambu ma bangamala; mpe Labana apesi bisobe na boli bi
bangamala, mpe mai maponga makolo ma yeye mpe makolo ma
33 bampele baliki na yeye. Mp'etikibwi boli o miso ma yeye nole:
nde alobi ete, "Nakozala nde o le ka yek'e koyobolo ngai ntin'e yi
ngai." Labana yeye 'te, "Lobaka."

Angani alobi ete, "Nanga mosali ombe Abalayama. Yawe aoyeya mokonzi o ngai be; mpe aka mone: mpe Yeye aomope bitonga bi mbata na bitonga bi ngombo, mpe bapalata na bawolo, mpe basali ba bampele na basali ba bene, mpe bangamala na mpunda. Mpe Sala e mwasi ombe mokonzi o ngai aboti mwan'o bwele ombe mokonzi o ngai e liki yeye ekokoto: mpe ombe yeye aopese biloko bincoki binga na yeye. Mpe mokonzi o ngai ancimbisi ndai, bolobak'ete, 'Okozala nde o kweela mwan'o ngai mwasi kum'ombe bene bambe Ba-Kanana, ba kozala ngai o nc'e bango ka: nde okoke o mbok'embe sango e ngai, mpe ombe biboto bi ngai, mpe okokweela mwan'o ngai mwasi.' Mpe nalobi ombe mokonzi o ngai, ngai 'te, 'Soko mwene akozala nde o mbila ka.' Mpe andoboli ete, 'Yawe, o kotambola ngai o miso ma Yeye, akotinda ntom'e Yeye na yo elongo, mpe akokomisa nzel'e yo: mpe okokweela mwan'o ngai mwasi kum'ombe biboto bi ngai, mpe kum'o mbok'embe sango e ngai: angani okolonga na ntin'e ndai e ngai, e koyetela yo ombe biboto bi ngai; mpe ndiki bango banga nde o mosembol'ombe yo ka, okolonga na ntin'e ndai e ngai.'

"Bongo nayi busa boye o liliba, mpe nalobi ete, 'E Yawe, Nyambe embe nkolo e ngai Abalayama, ndiki sik'awa okokomisa nzel'e ngai e kotambola ngai: bakeka, nakoteme bele-bele na liliba li mai sika; mpe batik'ezal'ete, ngondo ekoya notoka mai, ony'okolobela ngai ete, "Bampese mwa mai kum'o ndungu e yo nanua," mpe yeye akolob'ombe ngai ete, "Nuaka yo, mpe nakotokela bangamala ba yo:" batik'ony'azala mwene o osembola Yawe ombe mwan'ombe mokonzi o ngai.' Mpe ngai nani o sila bolobi o moloko mo ngai ka, bakeka, Lebeka ayi na ndungu e yeye o libeki li yeye; mpe yeye asundi o liliba, mpe atoki mai: mpe namolobeli ete, 'Bantik'epose nanua.' Bongo yeye asundisi ndungu e yeye na lobangu kum'o libeki li yeye, mpe alobi ete, 'Nuaka, mpe nakonuisa bangamala ba yo mpe:' bongo ngai nanui, mpe yeye anuisi bangamala mpe.

"Ngai namoluki, ngai 'te, 'Onga mwan'ombe na?' Mpe yeye alobi ete, 'Mwan'ombe Betwele, e mwan'o bwele ombe Naola, o moboteli Mileka:' angani ngai nateli libaku o zolo li yeye, mpe bibanga sub'o maboko ma yeye. Mpe ngai nayinami mutu mo ngai, mpe nasangoli Yawe, mpe nayeyi Yawe, e Nyambe embe mokonzi o ngai Abalayama, onkoli o nzel'e sembo nokwa

mwan'ombe molimi ombe mokonzi o ngai azala mwasi ombe mwan'o yeye.

49 "Mpe sik'awa ndiki bokolinga nokela boboto na ma nyomeni ombe mokonzi o ngai, boncakolaka: mpe ndiki te, boncakolaka; na ntin'ete nazengwa sok'o loboko lo mobali, sok'o lo mwasi."

50 Angani Labana na Betwele babekoli mpe balobi ete, "Liye liokum'ombe Yawe: longa nde o yis'okobekola soko bobe soko

51 bolamu ka. Bakeka, Lebeka ang'o miso ma yo, omokwa, mpe keke, azala mwasi ombe mwan'ombe mokonzi o yo, ete nd'e oloba Yawe."

52 Eliki ete, e yoki mosali ombe Abalayama mambi ma

53 bango, ayinii nzot'o nce ombe Yawe. Angani apimisi bi nkembo bi palata, mpe na bi nkembo bi wolo, mpe na bilamba, mpe abipesi ombe Lebeka: apesi mpe ombe nkan'e yeye mpe ombe

54 nyango e yeye biloko bi motuya. Mpe bango bali mpe banui, yeye na bampele baliki na yeye, mpe babiki mokolo mokolo; mp'e sekwi bango na ntongo, mosali alobi ete, "Bontindak'ombe

55 mokonzi o ngai." Angani nkan'embe Lebeka mpe nyango e yeye babekoli ete, "Ngondo se abika na biso mwa mikolo, soko zomu;

56 na mbis'akoke." Ababutinyi ete, "Te boncimbisake, nowela Yawe aokomisa nzel'e ngai; bontika nabutw'ombe mokonzi o ngai."

57 Angani balobi ete, "Lokobianga ngondo, mpe lokolokol'o

58 munya mo yeye." Bongo babiangi Lebeka, mpe bamoluki ete,

59 "Okolinga noke na mot'oyo?" Yeye 'te, "Nakoke." Bongo batindi Lebeka e nkan'e bango wo, mpe na mobateli o yeye, mpe

60 na mosali ombe Abalayama, na basali ba yeye. Mpe bayeyi Lebeka, mpe bamolobeli ete, "E nkana, zalaka yo nyango e bakiasi na bakiasi, mpe libota li yo se bakul'ekuki e banya bakobayina."

61 Angani Lebeka atemi, mpe basali ba yeye ba bene, mpe bayakemi o bangamala, mpe babanzi o moto: mpe mosali akwi

62 Lebeka, mpe aki o nzel'e yeye. Mpe Yisaka akumi o nzel'e

63 Bela-lai-loi; nowel'azali o es'e Sudu. Mpe Yisaka apimi nokanisa mambi o esobe na mpokwa: mpe anetoli miso ma yeye bokekaka, mpe, bakeka, bangamala bamoyaka.

64 Lebeka mpe anetoli miso ma yeye, mp'e boni yeye Yisaka,

65 asundi kum'o ngamala. Alobi ombe mosali ete, "Mot'oy'okotambol'o esobe noloyengol'anga na?" Mpe mosali alobi ete,

"Anga mokonzi o ngai:" mpe akwi elamb'e yey'e bopotoko, mpe apoti nzoto.
66 Mosali asakoli Yisaka mambi manco ma keli yeye tendo-tendo.
67 Yisaka akambi Lebeka o mongumbe mo liki nyango e yeye Sala, bongo akwi Lebeka, mpe aka mwasi o yeye; mpe amolingi bolingaka: mpe Yisaka abondibwi na mbis'e liwa li nyango e yeye.

25 Abalayama akwi mwasi mosiso, lina li yeye liliki Ketula.
2 Yeye amoboteli Zimelana, na Yokesana, na Medana, na Midiana,
3 na Yisebaka, na Sua. Mpe Yokesana aboti Seba, na Dedana. Mpe bana bambe Dedana ba bampele baliki B'Asula, na Letu-
4 sima, na Lumima. Mpe bana bambe Midiana ba bampele; Epa, na Epele, na Anoka, na Abida, na Eleda. Baye banco baliki bana bambe Ketula.
5 Abalayama apesi biloko binco biliki na yeye ombe Yisaka.
6 Nde ombe bana ba mapika ba bampele, maliki na Abalayama, Abalayama apesi makabo; mpe abaseimisi w'ombe Yisaka mwan'o yeye, e liki yeye nani bwa, o lokenge lo esete, lo nc'e esete.
7 Moye monga motuya mo mibu mi mazalela mambe Abalayama
8 mi zali yeye: monkama na nyuncambo na mibu mitano. Mpe Abalayama atilimi moloko, mpe awi o bokokoto bolamu, ekokoto bozalaka na moloko sutu, mpe akambibwi ombe bamboka ba yeye.
9 Mpe Yisaka na Yisamaele bana ba yeye bamokundi o molombo
10 mo Makepela, o lisala limbe Epulona e mwan'o bwele ombe Soala, O-Ete, lingo linga nconga na Mamale; lisala linya li sombi Abalayama ombe bana ba Ete: ongo Abalayama akundibwi, mputa na Sala mwasi o yeye.
11 Mp'eliki o mbis'e liwa li Abalayama, ete Nyambe ayeyi Yisaka e mwan'o yeye; mpe Yisaka azali bele-bele na Bela-lai-loi.

12 Maye manga mabota ma Yisamaele, mwan'ombe Abalayama, o moboteli Agala O-Ezipeto, mosali ombe Sala.
13 Mpe maye manga mina ma bana bambe Yisamaele ba bampele, na mina ma bango, ete nde mabota ma bango: mobotibwi o
14 bos'ombe Yisamaele, Nebayota; na Kedala, na Adabele, na
15 Mibesama, na Misema, na Duma, na Masa; Adada, na Tema, Yetula, Napisa, na Kedema:
16 Baye banga bana bambe Yisamaele ba bampele, mpe maye

manga mina ma bango, ete nde bituka bi bango, mp'ete nde nganda li bango; bankonwa zomu na babale ete nde maboko ma bango.

17 Moye monga motuya mo mibu mi mazalela mambe Yisamaele, monkama na bweli na mibu ncambo: mpe atilimi moloko, mpe awi; mpe akambibwi ombe bamboka ba yeye.

18 Mpe bango bazali kum'o Awila yek'o Sula enga nconga na Ezipeto, miso co na Asula: azalaki o miso mambe biboto bi yeye bincoki.

19 Maye manga mabota mambe Yisaka e mwan'ombe Abalayama: Abalayama aboti Yisaka: Yisaka aliki mibu nyuminei e kwi
20 yeye Lebeka e mwan'ombe Betwele O-Sulia o Padan'alama, nkan'embe Labana O-Sulia, azala mwasi o yeye.

21 Yisaka apekeli Yawe n'etondo e mwasi o yeye, nowel'aliki ekomba: mpe Yawe amoyokeli ngolu, mpe Lebeka e mwasi o yeye
22 aweli moi. Mpe bana bangulanguli o moi mo yeye; mpe alobi ete, "Ndiki enga bongo, ngai nanga bongo mobelo nde?" Mpe aki
23 nolokol'ombe Yawe. Yawe amolobeli ete, "Maboko mabale mang'o moi mo yo, mpe mabota mabale makotangwana kum'o moi mo yo: mpe libota lioko likozala bokoti nopita lisiso; mpe
24 moyebi akosalela molimi." Mp'e koki mikolo mi yeye nobota,
25 bakeka, eliki masa o moi mo yeye. Nkumu apimi ete nde mondo, nzoto lincoki ete nd'elamb'e nzoso; mpe batomisi lina li yeye
26 Esau. Na mbisa mpey'apimi, mpe likanza li yeye likati litindi limbe Esau; mpe lina li yeye litangibwi Yakoba(1): mpe Yisaka aliki mibu nyumotoba e baboti Lebeka.

27 Yakaka bilenge bayoli: mpe Esau aka mobengi o bokila loboko be, mot'o zamba; mpe Yakoba aliki mome bompolo, mboka na
28 mboka bozalaka. Yisaka alingi Esau, nowel'aleki bibwele bi
29 bokila bo yeye: nde Lebeka alingi Yakoba. Yakoba alambi
30 nkasu: mpe Esau akumi o esobe, mpe nzoto likoi: mpe Esau alobeli Yakoba ete, "Bandiisa nkasu linya li bwe-bwe; nowela
31 naoko:" n'etondo eye lina li yeye litangibwi Edome. Yakoba yeye
32 'te, "Oncombisa sik'aw'epos'e bobotibwi bo boso." Esau yeye 'te, "Bakeka, nakosela: mp'epos'e bobotibwi bo boso ekompe
33 litomba nde?" Mpe Yakoba yeye 'te, "Oncimbela ndai sika-

(1) Yakoba, Mokati o litindi.

sik'awa;" mpe yeye amosimbeli ndai: mpe ateki epos'e bobotibwi
34 bo boso ombe Yakoba. Angani Yakoba apesi Esau engwele na subu e nkasu; mpe ali mpe anui, mpe atemi, mpe aki nzoto li yeye: bongo Esau abingoli epos'e yeye e bobotibwi bo boso.

26 Eliki molaka o nce, na mbis'e mo boso moliki o mikolo mimbe
2 Abalayama. Mpe Yisaka aki ombe Abimeleke e mokonzi o Ba-
3 Pelesete o Gelala. Mpe Yawe amopimeli, mpe alobi ete, "T'o-sundake o Ezipeto; zalak'o nc'e kokosakola Ngai: lamb'o nc'eye, mpe Ngai nakokozalela, mpe nakokoyeya; nowel'ombe yo, mpe ombe libota li yo, Ngai nakopese nce liye lincoki, mpe nakoke-
4 ndisa ndai e simbi Ngai ombe Abalayama sango e yo; mpe nakoyunisa libota li yo ete nde mioto mi likolo, mpe nakopese ombe libota li yo nce liye lincoki; mpe o libota li yo maboko
5 manco ma molongo makoyeyibwa; nowela Abalayama atosi ma likingo li Ngai, mpe abateli liteyo li Ngai, mpe na misikiso mi Ngai, mpe na ma boketeke ma Ngai, mpe na mibeko mi Ngai."
6, 7 Yisaka azali o Gelala: mpe bampele ba nongo enya bamoluki na ntin'e mwasi o yeye; mpe alobi ete, "Anga nkan'e ngai:" nowel'ayoki bongo nolob'ete, "Mwasi o ngai;" "kani," elobi yeye, "bampele ba nongo nomboma ngai n'etondo e Lebeka:" nowela yeye aliki zeni be.
8 Eliki ete, e sili yeye nobik'ongo elemb'ene, Abimeleke e mokonzi o Ba-Pelesete abwaki miso kum'o sanela, mpe aboni, mpe, bakeka, Yisaka aliki bosanaka na Lebeka e mwasi o yeye.
9 Bongo Abimeleke abiangi Yisaka, mpe alobi ete, "Bakeka, na nyomeni anga se mwasi o yo: mpe olobi ete, 'Anga nkan'e ngai,' boni-boni?" Mpe Yisaka amolobeli ete, "Nowela nalobi, 'Kani ngai nowa n'etondo e yeye.'"
10 Angani Abimeleke alobi ete, "Liye li olokelela yo nde? Moto moko se nyonyo abatutuma na mwasi o yo, bongo obalozalisa
11 n'etumu." Mpe Abimeleke asikisi bato banco bolobak'ete, "Yeye okomama mot'oyo soko mwasi o yeye se solo akobomibwa."
12 Angani Yisaka asiki mimbot'o nc'enya, mpe akuli o mobu se
13 monya monkama-monkama: mpe Yawe amonyengwisi. Bongo Yisaka aka mone, mpe ayuni bisa na bisa yek'eka yeye mone
14 nguya: mpe azali na bikatela bi bitonga bi mbata, mpe bikatela bi bitonga bi ngombo, mpe basali bayike: mpe Ba-Pelesete ba-mokuneli.

15 Na ntin'e maliba ma timi basali bambe sango e yeye o mikolo
mimbe Abalayama e sango e yeye, Ba-Pelesete bamasinyi, mpe
bamanyalisi na masotu.
16 Abimeleke alobi na Yisaka ete, "Balongw'ombe biso; nowel'o-
17 kolopita biso nguya be." Bongo Yisaka alongwi angani, mpe
asiki mongumbe mo yeye o loboku lo Gelala, mpe azali ongo.
18 Yisaka abisotima maliba ma mai, ma timaki bang'o mikolo
mimbe Abalayama e sango e yeye, nowela Ba-Pelesete bamasinyi
na mbis'e liwa li Abalayama: mpe yeye amatangi mina se mango
19 manya ma tomisi sango e yeye. Basali bambe Yisaka batimi o
20 loboku, mpe bakuli angani liliba li mai ma puso-puso. Mpe ba-
bateli ba bitonga ba Gelala bayomani na babateli ba bitonga
bambe Yisaka, bolobak'ete, "Mai manga ma biso:" mpe atomisi
21 lina li liliba Eseke (1); nowela bayomani na yeye. Batimi liliba
lisiso, mpe baweli na linya mpe: mpe atomisi lina li lingo Sitena(2).
22 Alongwi angani, mpe atimi liliba lisiso; mpe baliki nde o liwela
ka: mpe atomisi lina li lingo Lobota(3); mpe alobi ete, "Nowela
sik'awa Yawe aolonyengwis'epose, mpe biso lokobotan'o nee."
23 Alongwi kum'angani, abati yek'o Bela-saba.
24 Yawe amopimeli se mokolo monya, bolobak'ete, "Ngai
nanga Nyambe embe Abalayama e sango e yo: t'oyokake bongo,
nowela Ngai nanga na yo, mpe nakokoyeya, mpe nakoyunisa
25 libota li yo n'etondo embe mosali o Ngai Abalayama." Bongo
Yisaka atongi liboko angani, mpe abondeli na lina limbe Yawe,
mpe asiki mongumbe mo yeye se ongo: mpe ongo basali bambe
Yisaka batimi liliba.
26 Angani Abimeleke aki ombe yeye kum'o Gelala, na Azuta mo-
27 ning'o yeye, na Pikola mpomb'e bamani ba yeye. Mpe Yisaka
abalobeli ete, "Boni bosonzenela, te bino bokonzina, mpe boo-
28 ndongwis'ombe bino?" Bango 'te, "Loboni polele ete Yawe
aliki na yo: mpe lolobi ete, 'Ezala ndai sik'aw'o ntantei e biso,'
ncoki o ntantei e biso na yo, mpe lobengola mbengu na yo; ete
29 ozala nde olokelela bobe ka, s'et'e liki nde biso yo bomami ka,
mp'et'e liki nde biso o kokelela zambi ka tu se bolamu, mpe loko-
30 longwisi na nyile: onga sik'awa moyeyibwi ombe Yawe." Bongo
31 abalengeli elambo, mpe bali mpe banui. Basekwi n'ebimi, mpe
basimbasani ndai: mpe Yisaka abatindi wo, mpe bamolongweli
na nyile.

(1) Boyomani. (2) Nketu. (3) Epose.

32 Eliki ete o busa se bonya, basali bambe Yisaka bayi, mpe
bamosakoli na ntin'e liliba li timi bango, mpe balobi ombe yeye
33 bango 'te, "Losokundola mai." Mpe atomisi lingo Siba (1):
n'etondo eye lina li etuka linga Bela-saba yek'o busa bo lelo.

34 E yeteli Esau mibu nyuminei akwi basi Yudita e mwan'ombe
35 Beli O-Ete, mpe Basemata e mwan'ombe Elone O-Ete: mpe
bango baliki mawa ma moloko ombe Yisaka mpe n'ombe Lebeka.

27 Eliki ete, e liki Yisaka ekokoto, mpe miso ma yeye maliki liti,
bongo ete aliki nde o yisa boboni ka, abiangi Esau e mwan'o yeye
o mpomba, mpe amolobeli ete, "Mwana:" mpe amobutinyi yeye
2 'te, "Ngai y'oyo." Yeye 'te, "Bakeka, nanga s'ekokoto, mpe busa
3 bo kowa ngai nanga nde o yeba ka. Bongo bakwaka biyeli bi yo,
nkobo e yo e makula mpe na mongango mo yo, mpe keke o esobe,
4 mpe onkulel'ebwel'e bokila; mpe ondengelele boli bo mpia, ete
nd'e kolinga ngai, mpe ombekele, nale; na ntin'ete bomoto bo
ngai bokokoyeya ngai nani o wa ka."
5 Mpe Lebeka ayoki e lobi Yisaka ombe Esau e mwan'o yeye.
6 Mpe Esau aki o esobe nobeng'ebwele, mpe noibeke. Angani
Lebeka alobi ombe Yakoba mwan'o yeye, bolobak'ete, "Bakeka,
7 nayoki sango e yo ombe Esau moyebi o yo bolobak'ete, 'Bambe-
kel'ebwel'e bokila, mpe ondengele boli bo mpia, nale, mpe nako-
8 koyey'o miso mambe Yawe ngai nani o wa ka.' Bongo, mwana,
9 yoketela ma likingo li ngai et'e kokosikisa ngai. Keke o etonga,
mpe ombekele kum'angani matumbu ma ntaba mabale malamu;
mpe ngai nakomalengele boli bo mpia bo sango e yo, et'e kolinga
10 yeye: angani okobokamb'ombe sango e yo, ale, na ntin'ete
akoyeya yo nani yeye o wa ka."
11 Mpe Yakoba abekoli Lebeka nyango e yeye, yeye 'te, "Bakeka,
Esau moyebi o ngai anga moto na nzoso, mpe ngai nanga moto
12 kule-kule. Soko sango e ngai akommama, mpe nakobonon'ombe
yey'ete mokutinyi; mpe nakokula nzoto mosilako, mpe boyeyi
13 te." Nyango yeye 'te, "Mosilako mo yo mozal'ombe ngai,
mwan'o ngai: tosaka se ma likingo li ngai, mpe keke nombekele
14 mango." Bongo aki, mpe amakwi, mpe amabeki ombe nyango:
mpe nyango alengeli boli bo mpia, ete nd'e lingi sango e yeye.
15 Angani Lebeka akwi bilamba bi zeni bimbe mwan'o yeye o
mpomba Esau, biliki na yeye o ndako, mpe aswiisi Yakoba bingo,
16 mwan'o yeye o elenge: mpe amoswiisi biteke bi matumbu ma

(1) Ndai.

ntab'o maboko ma yeye, mpe o nongo e kule-kul'e nkingo e yeye:
17 mpe asemboli boli bo mpia n'engwele, bi lengeli yeye, o maboko
ma mwan'o yeye Yakoba.
18 Aki ombe sango e yeye, bolobak'ete, "Sango:" mpe sango
19 alobi yeye 'te, "Ngai y'oyo; onga na, mwana?" Yakoba alobi
ombe sango e yey'ete, "Ngai nanga Esau mwan'o y'obotibwi
boso; naokel'ete nd'e ncikisi yo: basekwa, mpe zala bwa mpe
lek'ebwel'e bokil'e ngai, na ntin'ete bomoto bo yo bonzeya."
20 Angani Yisaka alobeli mwan'o yey'ete, "Osoikula se na lobangu,
mwana, boni-boni?" Yeye 'te, "Nowela Yawe Nyambe e yo
21 antindeli yengo bongo." Angani Yisaka alobeli Yakoba ete,
"Bayaka bele-bele, mpe nakokomama, mwana, nososolo soko
onga na nyomeni mwan'o ngai Esau, soko te."
22 Bongo Yakoba abelemi na Yisaka e sango e yeye: mpe amo-
mami, mpe alobi ete, "Likingo linga likingo limbe Yakoba, nde
23 maboko manga maboko mambe Esau." Mpe aliki nde o moso-
solo ko, nowela maboko ma yeye maliki na nzoso, ete nde maboko
24 ma moyebi o yeye Esau: bongo amoyeyi. Yeye 'te, "Onga na
nyomeni mwan'o ngai Esau?" Mpe yeye 'te, "Ngai y'oyo."
25 Bongo alobi yeye 'te, "Ombekele yengo bele-bele mpe nakole
ebwel'e bokila bo mwan'o ngai, na ntin'ete bomoto bo ngai boko-
koyeya." Mpe yeye aibelemisi ombe yeye, mpe ali: mpe amobe-
26 keli masanga, mpe anui. Angani sango e yeye Yisaka amolobeli
ete, "Basuswa bele-bele sik'awa, mpe ompwepwe, mwana."
27 Abelemi, mpe amopwepwi: mpe Yisaka ayoki ncolo elamu e
bilamba bi yeye, mpe amoyeyi, bolobak'ete,

"Bakeka! ncolo e mwan'o ngai
Eng'ete nde ncolo e ebeli e oyeya Yawe:
28 Mpe Nyambe akopese yo mamio kum'o likolo,
Mpe bonyengwi bo nce,
Mpe masangu na masanga se ngandanda:
29 Mabota se makosalela yo,
Mpe maboko makumbam'ombe yo:
Zalaka nkolo kā na biboto bi yo,
Mpe bana bambe nyango e yo se bakumbam'ombe yo:
Boselibwak'ezala moto na mot'okokosela,
Mpe boyeyibwak'ezala moto na mot'okokoyeya."

30 Eliki ete, bobele angani e sili Yisaka noyeya Yakoba, mpe
Yakoba aliki nani bopimaka kum'o miso mambe Yisaka e sango

31 e yeye, Esau e moyebi o yeye abutwi kum'o bokila bo yeye. Yeye
mpe alengeli boli bo mpia, mpe abobeki ombe sango e yeye; mpe
alobi ombe sango e yeye ete, "Sango, sekwaka, mpe lek'ebwel'e
32 bokila bo mwan'o yo, na ntin'ete bomoto bo yo bonzeya." Yisaka
e sango e yeye amobekoli ete, "Yo onga na?" Yeye 'te, "Nanga
33 mwan'o yo, mobotibwi o bos'o yo, Esau." Angani Yisaka awati
bowataka nguya, mpe alobi ete, "Angani yeye okuli ebwel'e
bokila, mpe aimbekeli, mpe naole kum'o bonco yo nani o ya ka,
mpe naomoyeya, anga na? e, mpe yeye akoyeyibwa boye-
yibwaka."

34 E yoki Esau ma lobi sango e yeye, aleli se bototwaka na mawa
ngo, mpe alobeli sango e yeye ete, "Banzeyaka ngai, ncoki na
35 ngai mpe, e sango e ngai." Mpe Yisaka alobi yeye 'te, "Molimi
36 o yo ayi na londelengi, mpe aokwa boyeyibwi bo yo." Mpe Esau
alobi ete, "Te akotangibwa Yakoba (1) se yengebenu? nowel'a-
onzosolo nongo nzosolo liye libale: alongoli epos'e ngai e bobo-
tibwi bo boso; mpe, bakeka, sik'aw'asolongola boyeyibwi bo
ngai." Yeye 'te, "Oliki nde o ncimbisela ngai boyeyibwi ka?"

37 Angani Yisaka abekoli mpe alobi ombe Esau ete, "Bakeka,
ngai naomolabola nkolo e yo, mpe biboto bi yeye bincoki naso-
mope bango bazala basali; mpe na masangu na masanga nao-
mokendisa: mpe sik'awa nakokokelela yo, mwan'o ngai, nde?"
38 Mpe Esau alobeli sango ete, "Onga na boyeyi se boko, sango?
Banzeyaka ngai, ncoki na ngai mpe, e sango e ngai." Mpe Esau
anetoli likingo li yeye, mpe aleli.

39 Angani Yisaka e sango e yeye abekoli mpe amolobeli ete,
"Bakeka, ezali e yo s'ezala na bonyengwi bo nce,
Mpe na mamio ma likolo;
40 Mpe okozala bozalaka n'ebundu e yo, mpe okosalela molimi o
yo;
Nd'ekozal'et'e kotungwa yo,
Angani okobunya mokango mo yeye kum'o nkingo e yo."

41 Esau akuneli Yakoba nowelà boyeyi bo moyeyi sango e yeye:
mpe Esau alobi o moloko mo yeye ete, "Mikolo mi bilelo mi sango
e ngai mika bele-bele; angani nakoboma molimi o ngai Yakoba."
42 Mambi ma lobi Esau e mwan'o mpomb'o yeye masakwibwi
ombe Lebeka; bongo atindi nobianga Yakoba e mwan'o yeye
o elenge, mpe amolobeli ete, "Bakeka, moyebi o yo Esau,

(1) Mokati o litindi.

43 akotilimisa moloko na ntin'e yo, bokanaka yo bobomi. Na ntina
eye, mwana, tosaka ma likingo li ngai; temeke, mpe kotolak'ombe
44 Labana nkan'e ngai o Alana; mpe bikaka na yeye mwa mikolo,
45 yek'e kotilima nkelele e moyebi o yo; yek'e kolongwa nkand'e
moyebi o yo, mpe alimba linya li omokelela yo: angani nakotinda,
mpe nakokobeke kum'angani: nakotikana boyeli na bino babale
busa boko mobelo nde?"
46 Bongo Lebeka alobi ombe Yisaka, yeye 'te, "Ngai nakolanga
mazalela ma ngai n'etondo e bana ba bene bambe Ete: Yakoba
nokwa mwasi kum'ombe bana bambe Ete, ete nde baye, ba bana
ba nc'eye, mazalela ma ngai makombutinya litomba li wani?"

28 Angani Yisaka abiangi Yakoba, mpe amoyeyi, mpe amosikisi,
mpe amolobeli ete, "Okozala nde o kwa mwasi kum'ombe bana
2 ba Kanana ka. Teme, keke yek'o Padan'alama, o mbok'embe
Betwele e sango embe nyango e yo; mpe kwaka yo mwasi angani
3 kum'ombe bana bambe Labana e nkan'embe nyango e yo. Mpe
Nyambe e nguya toto se akoyeya, mpe akozalisa na bobotani,
4 mpe akoyunisa ete ozala limpinga li bato; mpe akoyeya na
bo yeyi Yeye Abalayama, na yo, mpe na libota li yo mputa na
yo; ete otuka nc'e milambela mi yo, e pesi Nyambe ombe Aba-
layama."
5 Bongo Yisaka atindi Yakoba wo: mpe aki o Padan'alama ombe
Labana, mwan'ombe Betwele o bwele, O-Sulia, nkan'embe
Lebeka, nyango embe Yakoba na Esau.
6 E boni Esau ete Yisaka ayeyi Yakoba mpe amotindi o
Padan'alama, akwa mwasi angani; mp'et'e moyeyi yeye amosikisi,
bolobak'ete, "Okozala nde o kwa mwasi kum'ombe bana ba
7 Kanana ka;" mp'ete Yakoba atosi sango e yeye na nyango
8 e yeye mpe alongwi noke o Padan'alama: mpe Esau aboni
ete bana ba bene ba Kanana baliki nde o biokisa Yisaka e sango
9 e yeye ka; angani Esau aki ombe Yisamaele, mpe akwi Malata
ma mwan'ombe Yisamaele e mwan'ombe Abalayama, nkan'embe
Nebayota, azala mwasi o yeye, putanu na basi baliki na yeye
yambo.

10 Bongo Yakoba alongwi o Bela-saba, mpe aki miso co na
11 Alana. Yeye ayeteli nongo yoko, mpe abiki ongo mokolo-mokolo,
nowela busa boyindi; mpe akwi lioko li mabwa ma nongo enya,

mpe atiki ling'o nc'e mutu mo yeye, mpe atutumi ngoli o nongo enya.

12 Mpe aloti, mpe, bakeka, bokando sik'o nce, mpe mutu mo bongo moyeteli yek'o likolo: mpe bakeka, ntoma limbe Nyambe
13 bobataka mpe bosundak'o bongo. Mpe, bakeka, Yawe atemi nconga na bongo, mpe alobi ete, "Ngai nanga Yawe Nyambe embe Abalayama e sango e yo, mpe Nyambe embe Yisaka: nc'e nga yo tuta, Ngai nakoipese ombe yo mpe ombe libota li yo;
14 mpe libota li yo likozal'ete nde mibulu mi nce, mpe okonyalangana ca-ca o wesete, n'o esete, n'o nodo, n'o sudu: mpe kum'ombe yo mpe kum'o libota li yo mabota manco ma molongo
15 makoyeyibwa. Bakeka, Ngai nanga na yo, mpe nakokobatel'o nongo linco li koke yo, mpe nakokobutinya yo bis'o nc'eye; nowela nakozala nde o kotika ka, yek'e kokela Ngai linya li okolobela Ngai."

16 Yakoba ayumwi kum'o ngoli, mpe alobi ete, "Solo Yawe anga
17 o nongo eye; mpe ngai naliki nde o yeba ka." Ayoki bongo, mpe alobi ete, "Nongo ey'enga bongo be! ey'enga nd'esiso te tu se ndako e Nyambe, mpe ey'eng'ekuki e likolo."

18 Yakoba asekwi n'ebimi, mpe akwi libwa li tiki yeye o nc'e mutu mo yeye, mpe asiki lingo lizala lipata, mpe akongi mali o
19 likolo li lingo. Mpe atomisi lina li nongo enya Bet'ele (1): ncande lina li etuka liliki yambo Luza.

20 Mpe Yakoba asimbi ndai, bolobak'ete, "Ndiki Nyambe akozala na ngai, mpe akombatel'o nzel'e koke ngai, mpe akomp'engwele
21 e le, mpe na bilamba bi swa, bongo ete nabutw'o mbok'e sango
22 e ngai na nyile, angani Yawe akozala Nyambe e ngai, mpe libwa liye, li osika ngai lizala lipata, likozala ndako embe Nyambe: mpe kum'o bincoki bi kompe Yo se solo nakokope lioko li mabondo zomu."

29 Angani Yakoba abili makolo ma yeye, mpe ayeteli o es'e bato
2 ba esete. Yeye akeki, mpe bakeka, liliba o esobe, mpe, bakeka, bitonga bisato bi mbata tut'angani; nowela kum'o liliba linya banuisaki bitonga mai: mpe libwa lipoti munya mo liliba
3 liliki line. Mpe bayonginyaki bitonga se angani: mpe bamungitinyaki libwa kum'o munya mo liliba, mpe banuisaki mbata mai, mpe babutinyaki libw'o likolo li munya mo liliba o nongo

(1) Ndako e Nyambe.

e lingo.

4 Yakoba abalobeli ete, "Biboto, bokumi wani?" Bango 'te,
5 "Longa Ba-Alana." Yeye 'te, "Bokoyeba Labana e mwan'ombe
6 Naola?" Bango 'te, "Lokomoyeba." Yeye 'te, "Enga nyile
na yeye?" Bango 'te, "Enga nyile: mpe, bakeka, Laele e mwana
7 o yeye o mwene amoya na mbata." Yeye 'te, "Bakeka, enga
nani busa bone, mp'enga nde elemb'e yonginya bibwa ka:
8 bonuisaka mbata mai, mpe bokeke noliliisa." Mpe bango
'te, "Longa nde o yisa ka, yek'e koyongana bitonga bincoki, mpe
bamungitinya libwa kum'o munya mo liliba; angani lokonuisa
mbata mai."

9 Nani e liki yeye na bango bolobaka, Laele ayi na mbata limbe
10 sango e yeye; nowela yeye abatelaki lingo. Eliki ete, e boni
Yakoba Laele e mwan'ombe Labana e nkan'embe nyango e
yeye, mpe mbata limbe Labana e nkan'embe nyango e yeye,
Yakoba abelemi, mpe amungitinyi libw'o munya mo liliba, mpe
anuisi etong'embe Labana e nkan'embe nyango e yeye mai.
11 Mpe Yakoba apwepwi Laele, mpe anetoli likingo li yeye, mpe
12 aleli. Yakoba ayebisi Laele ete aliki libota lioko na sango
e yeye, mp'ete yeye aliki mwan'ombe Lebeka: mpe Laele amemi
iobangu mpe asakoli sango e yeye.

13 Eliki ete, e yoki Labana na ntin'embe Yakoba e mwana
o bwele ombe nkan'e yeye, yeye amemi lobangu nomoyengola,
mpe amolingi ekobi, mpe amopwepwi, mpe amokambi o ndako e
yeye. Mpe Yakoba asakoli Labana mambi maye manco.
14 Labana amolobeli ete, "Na nyomeni onga lokwa lo ngai na
15 mosuni mo ngai." Mpe abiki na yey'eyeli mobimba. Labana
alobeli Yakoba ete, "Nowel'onga libota lioko na ngai okoncalela
mpamba? oncakolaka, mbemba li yo likozala nde?"

16 Labana aliki na bana ba bene babale: lina li moyebi liliki Lea,
17 mpe lina li molimi liliki Laele. Miso ma Lea maliki makou; nde
18 Laele aliki na nzoto ndamu mpe n'elongi e zeni. Bongo Yakoba
alingi Laele; mpe alobi ete, "Nakokosalela mibu ncambo
19 n'etondo e Laele e mwan'o y'o elenge." Labana yeye 'te, "Ebali
bolamu nomopese ombe yo, o epos'e moto mosiso, bikaka
na ngai."

20 Bongo Yakoba asalaki mibu ncambo n'etondo e Laele; mpe
mibononi ombe yeye ete nde mwa mikolo, kum'o bolingo bo
21 molingaki yeye. Mpe Yakoba alobeli Labana ete, "Bampe

mwasi o ngai, nowela mikolo mi ngai miokoka, ete nawele
22 na yeye." Bongo Labana ayonginyi bampele ba nongo enya,
mpe alengeli elambo.
23 Eliki ete na mpokwa, akwi Lea e mwan'o yeye, mpe amobeki
24 ombe Yakoba; mpe aweli na yeye. Mpe Labana apesi Zilepa
eleng'e yeye e mwene ombe mwan'o yeye Lea azala mosali.
25 Eliki ete na ntongo, bakeka, eliki Lea: mpe Yakoba alobi ombe
Labana ete, "Zambi li onkelela yo nde? Te nakosaleli n'etondo
26 e Laele? Boni osonkutinya ngai?" Labana yeye 'te, "Linga nde
o kelibwa bong'o nongo e biso ka, nopese molimi o yambo
27 e moyebi. Bakaka ncono e y'oyo, angani lokokope mosiso
n'etondo e bosali bo kosala yo na ngai nani mibu misiso
ncambo."
28 Yakoba akeli bongo, mpe abaki ncono e yeye: mpe Labana
29 amopesi Laele e mwan'o yeye azala mwasi o yeye. Mpe
Labana apesi Laele e mwan'o yeye Bila eleng'e yeye e mwene
30 azala mosali o yeye. Aweli mpe na Laele, mpe alingi Laele na
bolingo bopiti bong'ombe Lea, mpe asali na Labana nani mibu
misiso ncambo.

31 Yawe aboni ete Lea ayinibwi, mpe amopesi bobotani: nde
32 Laele abiki s'ekomba. Lea aweli moi, mpe aboti mwan'o bwele,
mpe atomisi lina li yeye Lubena: yeye 'te, "Nowela Yawe
aososolo bosokemi bo ngai; sik'awa mobali o ngai akondinga."
33 Aweli moi bisa, mpe abisobota mwan'o bwele; mpe alobi ete,
"Bakeka, Yawe aoyok'ete ngai naoyinibwa, bongo aompese oyo
34 mpe:" mpe atomisi lina li yeye Simona. Aweli moi bisa, mpe
abisobota mwan'o bwele; mpe alobi ete, "Sik'awa na lobota
loye mobali o ngai akobandema na ngai, nowela naomobotela
bana basato ba bampele:" na ntin'eye lina li yeye litangibwi
35 Lewi. Aweli moi bisa, mpe abisobota mwan'o bwele: mpe
alobi ete, "Lobota loye nakotondo Yawe:" na ntin'eye atomisi
lina li yeye Yuda; mpe abendi boboti.

30 E boni Laele ete aliki nde o botela Yakoba bana ka, akuneli
moyebi o yeye; mpe alobi ombe Yakoba, yeye 'te, "Bampe bana,
2 ndiki bongo te nakowa." Angani Yakoba ayakweli Laele: mpe
alobi ete, "Ngai nang'o epos'e Yawe eto, Yeye ookoyima libota
3 li moi?" Mpe Laele alobi ete, "Bakeka Bila, e mosali o ngai

o mwene, wele na yeye; na ntin'ete ababot'o mabolongo ma
4 ngai, mpe ngai nakula bana bokulaka na yeye." Mpe amopesi
Bila mosali o yeye o mwene se mwasi: mpe Yakoba aweli
5 na yeye. Bila aweli moi, mpe aboteli Yakoba mwan'o bwele.
6 Mpe Laele alobi ete, "Nyambe aontendele, mpe aoyoketela
likingo li ngai, mpe aompese mwan'o bwele:" bongo atomisi lina
li yeye Dana.
7 Bila mosali ombe Laele aweli moi bisa, mpe abisobotela
8 Yakoba mwan'o bwele o babale. Mpe Laele alobi ete, "Naoka-
sakasa nkasakasa line na moyebi o ngai, mpe naoleka bokoti:"
mpe atomisi lina li yeye Napatali.
9 E boni Lea ete yeye mome abendi boboti, akwi Zilepa mosali
o yeye o mwene, mpe amopesi ombe Yakoba azala mwasi.
10 Zilepa e mosali ombe Lea aboteli Yakoba mwan'o bwele.
11 Mpe Lea alobi ete, "Lonzoto lo ngai lolamu:" Mpe atomisi
12 lina li yeye Gada. Zilepa mosali ombe Lea aboteli Yakoba
13 mwan'o bwele o babale. Mpe Lea alobi ete, "Mom'esengo
ngai: nowela bene bakontanga mome esengo:" mpe atomisi lina
14 li yeye Asela. Angani Lubena aki o mamukela ma masangu,
mpe akundoli mbolo li bolingo o esobe, mpe alibeki ombe
nyango e yeye Lea. Angani Laele alobi ombe Lea, yeye
15 'te, "Bampe lioko li mbolo li bolingo limbe mwan'o yo." Mpe
amolobeli ete, "Enga zambi like ete oolongola mobali o ngai?
mpe onga na mpos'e longola mbolo li bolingo li mwan'o ngai
mpe?" Mpe Laele yeye 'te, "Na ntin'eye akotutuma na yo
mokolo moye o epos'e mbolo li bolingo li mwan'o yo."
16 Yakoba akumi o esobe na mpokwa, mpe Lea apimi nomoye-
ngola, mpe alobi yeye 'te, "Tu se owele na ngai; nowela se solo
nasokosombo na mbolo li bolingo limbe mwan'o ngai." Mpe
17 atutumi na yeye mokolo monya. Nyambe ayoketeli mambe Lea,
mpe aweli moi, mpe abisobotela Yakoba mwan'o bwele o batano.
18 Angani Lea alobi ete, "Nyambe asompe mbemb'e ngai, nowela
napesi mosali o ngai o mwene ombe mobali o ngai: mpe atomisi
19 lina li mwana Yisasakala. Lea aweli moi bisa, mpe abisobotela
20 Yakoba mwan'o bwele o motoba. Angani Lea alobi ete, "Nyambe
asompe likabo li bolamu se ngu ngu; sik'awa mobali o ngai
akozala se na ngai, nowela naomobotela bana ba bampele mo-
21 toba:" mpe atomisi lina li yeye Zebuluna. Na mbis'aboti
mwan'o mwene, mpe atomisi lina li yeye Dina.

22 Mpe Nyambe ayindoli Laele, mpe Nyambe ayoketeli ma yeye,
23 mpe amopi libota. Yeye aweli moi, mpe aboti mwan'o bwele:
24 mpe alobi ete, "Nyambe aolongola nconi e ngai:" atomisi lina
li mwana Yosepa, bolobak'ete, "Yawe anzakiela mwan'o bwele
mosiso."
25 Eliki ete, e sili Laele nobota Yosepa, Yakoba alobi ombe
Labana, yeye 'te, "Bantinda ngai nabutw'o nongo e ngaime, mpe
26 o nc'e ngaime. Bampese basi ba ngai na bana ba ngai ba
okosalela ngai, mpe bantika nake: nowel'okoyeba bosali bo
okosalela ngai."
27 Labana amolobeli ete, "Nakokopekele, ndiki naokobiokele,
bikaka: nowela naososolo busa na bus'ete Yawe aonzeya ngai
28 n'etondo e yo." Mpe abisolob'ete, "Bancekisaka mbemb'e yo,
mpe nakokope."
29 Amolobeli ete, "Okoyeba lolenge lo okosalela ngai, mpe lolenge
30 lo ozala bibwa bi yo na ngai. Nowela oliki se na mwa nani
ngai o ya ka, mpe bioyuna se bobinya; mpe Yawe aokoyey'o
nongo linco li ozengwa ngai; mpe sik'awa ngai nakolengelele
bomboka bo ngaime ndemb'e wani?"
51 Labana alobi ete, "Nakokopese nde?" Mpe Yakoba yeye
'te, "Okozala nde o mpes'eloko ka: ndiki okokela zambi liye
n'etondo e ngai, nakoyokolo etong'e yo mpe nakoibatela bisa.
32 Batika nalek'o ntantei 'etong'e yo encoki lelo, nolongol'angani
linco linga na mabeka na matoni, mpe linco liyind'o ntantei e
mbata, mpe li matoni na li mabek'o ntantei e ntaba: mpe li
33 lolenge lonya likozala mbemb'e ngai. Bongo boyengebeni bo
ngai bokombekwela na mbisa, na ndemb'e koya yo na ntin'e
mbemb'e ngai eng'o miso ma yo: linco linga nde na mabeka
na matoni o ntantei e ntaba, mpe piti o ntantei e mbata ka,
linya nokundwibw'ombe ngai likosekibw'ete loyiba."
34 Mpe Labana alobi ete, "Bakeka, nanga na mpos'et'ezal'ete
35 nde munya mo yo." Bongo alongoli se busa bonya ntaba li
bampele liliki na mintili na matoni, mpe ntaba linco li bene
liliki na mabeka na matoni, yoko na yoko liliki na mpumpu o
lingo, mpe linco li nzind'o ntantei e mbata, mpe alipesi o maboko
36 ma bana ba yeye ba bampele; mpe atiki mobembo mo misa
masat'o ntantei e yeyeme na Yakoba: mpe Yakoba ayokoli
montika mo bitonga bimbe Labana.
37 Yakoba akwi mapata mabesu ma miete mi mpumpu, mpe na

miete mi alamonda mpe na miete mi alamone; mpe atoboli
mintili mi mpumpu o mango, mpe aboninyi mpumpu eliki o
38 mapata. Mpe atiki mapata ma toboli yeye nconga na bitonga
o mibabali o biboka bi mai o nongo e yi bitonga nonua; mpe
39 bingo biweli mioi e yi bingo nonua. Mpe bitonga biweli mioi
nconga na mapata, mpe bitonga biboti ma mintili, na mabeka,
na matoni.
40 Mpe Yakoba atangoli matumbu ma mbata, mpe atemisi bitonga
miso co na li mintili mpe liyindo o linc'o etonga e Labana; mpe
atiki bitonga bi yeye momene tango, mpe aliki nde o bitika
41 n'etong'embe Labana ka. Eliki ete, ndembe linco li weli li bibali
bokoti mioi, Yakoba atemisi mapat'o miso m'etong'o mibabali,
42 na ntin'ete bawele mioi o ntantei e mapata: nde ndemb'eliki
bitonga bikou, aliki nde o matika ka: bongo bipiti bokou biliki
bimbe Labana, mpe bipiti bokoti bimbe Yakoba.
43 Bongo Yakoba ayuni boyunaka, mpe azali na bitonga bine na
basali ba bene na basali ba bampele, mpe bangamala na mpunda.

31 Angani ayoki mambi ma lobi bana bambe Labana ba bampele,
bango 'te, "Yakoba aolongola bincoki biliki bimbe sango e biso;
mpe kum'o binya biliki bimbe sango e biso aokula biyenda biye
2 bincoki." Mpe Yakoba aboni elongi e Labana, mpe, bakeka,
eliki nde ombe yeye ete nde yambo ka.
3 Angani Yawe alobi ombe Yakoba ete, "Butwak'o nc'e basango
4 ba yo, mpe ombe biboto bi yo; mpe Ngai nakokozalela." Bongo
Yakoba atindi mpe abiangi Laele na Lea o esobe yek'o etong'e
5 yeye, mpe alobi ombe bango ete, "Nakobono elongi e sango e
bino, et'enga nde ombe ngai ete nde yambo ka; nde Nyambe e
6 sango e ngai aonzalela. Mpe bino bokoyeb'ete na nguy'e ngai
7 enco naosalela sango e bino. Nde sango e bino aonkutinya, mpe
aoyenza mbemba li ngai nzenza zomu; nde Nyambe aliki nde o
8 mopes'epos'e ntoisa bwale ka. Ndiki alobi bongo ete, 'Li mabeka
likozala mbemb'e yo;' angani etong'encoki eboti li mabeka: mpe
ndiki alobi bongo ete, 'Li mintili likozala mbemb'e yo;' angani
9 etong'encoki eboti li mintili. Bongo Nyambe aolongola bibwa
10 bimbe sango e bino, mpe aobipese ombe ngai. Mp'eliki ete
ndemb'e weli li etonga mioi, nanetoli miso ma ngai, mpe naboni
o liloto, mpe, bakeka, ntaba li bampele lipupaki etonga liliki na
11 mintili, na mabeka, mpe na matoni. Mpe ntom'embe Nyambe

alobi ombe ngai o liloto ete, 'Yakoba:' mpe nalobi, ngai 'te, 'Ngai
12 y'oyo.' Angani alobi ete, 'Netolaka miso ma yo sik'awa, mpe
bonoko, ete ntaba li bampele linco likopup'etonga linga na
mintili, na mabeka, mpe na matoni: nowela Ngai naobono manco
13 ma kokokelela Labana. Ngai nanga Nyambe e Bet'ele, nongo e
sweli yo mali o lipata, nongo e ntikela yo ndaka: sekwaka
sik'awa, longwaka y'o nc'eye, mpe butwak'o nc'e libota li yo.'"
14 Angani Laele na Lea babekoli mpe bamolobeli ete, "Biso longa
15 nani na libondo soko libul'o mbok'embe sango e biso eto? Te
biso lokosekibwa na yey'ete nde babutu? nowela aoloteke, mpe
16 asomina mosolo mopibwi na ntin'e biso wa. Nowela biyenda
binco bi olongola Nyambe ombe sango e biso, binya binga bi biso
mpe bimbe bana ba biso: bongo, manco ma wani ma oloba
Nyambe ombe yo, omakelaka."
17 Angani Yakoba asekwi, mpe ayakii bana ba yeye ba bampele
18 na basi ba yeye o bangamala; mpe alongoli bibwa bi yeye bincoki,
mpe bikatela bi yeye bincoki bi yonginyi yeye, bibwa bi boyo-
nginyi bo yeye, bi yonginyi yeye o Padan'alama, ete ake ombe
Yisaka e sango e yeye o es'e Kanana.
19 Labana aki nokete mbata li yeye nzoso: mpe Laele ayibi
nyambe li biteko limbe sango e yeye.
20 Bongo Yakoba alongwi wali-wali ombe Labana, O-Sulia,
21 nowel'aliki nde o mosakol'ete akokotola ka. Bongo akotoli na
binco biliki na yeye; mpe atemi, mpe abaswi o Ebale, mpe aze-
ngoli elongi e yeye miso co na nkek'e Gilada.

22 Li lobibwi ombe Labana o busa bo masato ete Yakoba akotoli.
23 Bongo akwi biboto bi yeye mputa na yeye, mpe amobili mobembo
mikolo ncambo: mpe amokuli o nkek'e Gilada.
24 Nyambe ayi ombe Labana, O-Sulia, o liloto na mokolo, mpe amo-
lobeli, Yeye 'te, "Kengeleke nzoto ete ozala nde o lob'ombe Yakoba
25 soko lilamu soko mpe libe ka." Angani Labana ayeteli ombe
Yakoba. Yakoba asiki mongumbe mo yeye o nkeka: mpe Labana
na biboto bi yeye basiki mingumbe mi bango o nkek'e Gilada.
26 Labana alobi ombe Yakoba ete, "Osokela nde ete osolongw'o-
mbe ngai wali-wali, mpe osokwa bana ba ngai ba bene ete nde
27 mintonge mi etumba? Boni okotoli wali, se bowalibanak'ombe
ngai; mpe oliki nde o ncakola ka, na ntin'ete ngai nabakotinda
28 yo n'esengo mpe na nzembo, na batambolina, mpe na ngombi;

mpe oliki nde o mp'epos'e pwepwe bana ba ngai ba bampele na
29 ba bene ka? Osokela bolengwa. Ling'o nguy'e loboko lo ngai
nokotoisa bwale: nde Nyambe embe sango e yo alobi ombe ngai na
mokolo mo lelo, bolobak'ete, 'Kengeleke nzoto, ete ozala nde o
30 lob'ombe Yakoba soko lilamu soko libe ka.' Mpe sik'awa, ncoki
okolinga noke, nowel'onga na mpos'e mbok'e sango e yo, nde
osoyiba nyambe li biteko li ngai mobelo nde?"
31 Yakoba abekoli mpe alobi ombe Labana, yeye 'te, "Nowela na-
yoki bongo: nowela nalobi ete, 'Kani yo noyosolo bana ba yo ba
32 bene ombe ngai.' Na o wani o kokundola yo nyambe li biteko li yo,
yeye akozala nde o bika na bomoi ka: o miso ma biboto bi biso
basosoloko binya bi yo binga na ngai, mpe kwaka bi yome."
Nowela Yakoba aliki nde o yeb'ete Laele ayibi lingo ka.
33 Angani Labana aweli o mongumbe mombe Yakoba, mpe o
mongumbe mombe Lea, mpe o mongumbe mombe basali babale
ba bene; nde aliki nde o likundola ka. Mpe apimi o mongumbe
mombe Lea, mpe aweli o mongumbe mombe Laele.
34 Laele asili nokwa nyambe li biteko, mpe aliteli o ntantei e
biloko bi ngamala, mpe azali bwa o lingo. Mpe Labana amami
binco biliki o mongumbe sondi-sondi, nde aliki nde o likundola
35 ka. Laele alobi ombe sango e yeye, yeye 'te, "T'oyakwake, tata,
nkolo, ete nanga nde o yis'o teme o miso ma yo ka; nowela
moketo mo bene monga na ngai." Mpe atombi, nde aliki nde o
kundola nyambe li biteko ka.
36 Yakoba ayakwi, mpe ayomani na Labana: mpe Yakoba alobi
ombe Labana, yeye 'te, "Bomingi bo ngai bonga nde? bosoki bo
37 ngai bonga nde, ete osombila na nkanda? Ncoki osomama biloko
bi ngai bincoki, osokundola biloko bi bomboka bo yo bi wani?
Batika yengo tuta weni o miso ma biboto bi yo na biboto bi ngai,
38 na ntin'ete batendele o ntantei e biso babale. Mibu miye ma-
kwabale naokozalela; mbata li yo li bene na ntaba li yo li bene
liliki nde o yoswa mioi ka, mpe mbata li bampele li bitonga naliki
39 nde o lile ka. Eny'ekalibwi na bibwele naliki nde o kobe-
kele ke; ngai nawi yengo libomi; o loboko lo ngai oitombi, soko
40 eyibibwi na mwese soko eyibibwi na mokolo. Se be nazalaki;
na mwes'elangampali encileli o nzoto, mpe mpio ekoti na mokolo;
41 mpe ngoli likutwi o miso ma ngai. Mibu miye makwabale nao-
zal'o bomboka bo yo; nakosaleli mibu zomu na minei n'etondo e
bana ba yo ba bene babale, mpe mibu motoba n'etond'etong'e yo:

42 mpe oyenzi mbemba li ngai nzenza zomu. Tu se Nyambe embe
sango e ngai, Nyambe embe Abalayama, mpe Bongo bombe Yisaka,
nozalaka na ngai, solo sik'awa tiki obantinda se maboko matongo.
Nyambe aobono monyoko mo ngai mpe bonyingwi bo maboko
ma ngai, mpe akokasi mokolo mo lelo."
43 Angani Labana abekoli mpe alobi ombe Yakoba, yeye 'te, "Bana
baye ba bene banga bana ba ngai, mpe bana baye bake banga ba
ngai, mpe bitonga biye binga bitonga bi ngai, mpe binco bi
kobono yo binga bi ngai: mpe busa boye nakoyisa nokel'ombe
bana ba ngai ba bene baye, soko ombe bana ba bango ba obota
44 bango nde? Bayaka, bolobengola mbengu, ngai na yo; ezala
45 na ntin'e motat'o ntantei e ngai na yo." Bongo Yakoba akwi
libwa, mpe asiki lingo ete lipata.
46 Angani Yakoba alobi ombe biboto bi yeye, yeye 'te, "Bo-
yonginya mabwa;" mpe bakwi mabwa, mpe bakeli liboko: mpe
47 bali angani bele-bele na liboko. Mpe Labana atomisi lingo
Yegala-saduta (1): nde Yakoba atomisi lingo Galede (2): Labana
48 alobi ete, "Liboko liye linga motat'o ntantei e ngai na yo o busa
49 boye." N'etondo eye lina li lingo litangibwi Galede: mpe
50 Misipa (3), nowel'alobi ete, "Yawe akengeleke o ntantei e ngai
na yo, e kozala biso tangwasanu. Ndiki okonyokolo bana ba
ngai ba bene, mpe ndiki okokwa basi basiso mputa na bana
ba ngai, enga nde moto te na biso; yebak'ete, Nyambe anga
motatoli o ntantei e ngai na yo."
51 Labana abisolob'ombe Yakoba ete, "Bakeka liboko liye, mpe
52 na lipata, li otonga ngai o ntantei e ngai na yo. Liboko liye
lizala motato, mpe lipata lizala motato, ete ngai nakozala nde o
leka liboko liye noke ombe yo, mp'ete y'okozala nde o leka
liboko liye mpe lipata liye noy'ombe ngai, na ntin'e bwale bo-
53 toisani ka. Nyambe embe Abalayama, mpe Nyambe embe
Naola, Nyambe embe sango e bango, atendele o ntantei e biso."
Mpe Yakoba asimbi ndai na Bongo bombe Yisaka e sango e yeye.
54 Mpe Yakoba akimisi ekim'e botumbi o nkeka, mpe abiangi
biboto bi yeye bale bingwele: mpe bali bingwele, mpe babiki
55 mokolo-mokol'o nkeka. Mpe Labana asekwi n'ebimi, mpe
apwepwi bana ba yeye ba bampele mpe na ba bene, mpe
abayeyi: mpe Labana alongwi, mpe abutwi o nongo e yeye.

(1) O lokota lo Labana, liboko li motato. (2) O lokota lo Yakoba, liboko li motato.
(3) Eyake.

32 Yakoba aki o nzel'e yeye, mpe ntoma limbe Nyambe
2 bakumani na yeye. Yakoba alobi, e baboni yeye, yeye 'te,
"Ey'eng'etuluku embe Nyambe:" mpe atomisi lina li nongo
enya Manaima (1).
3 Angani Yakoba atindi ntoma bamoyambol'ombe Esau e
4 moyebi o yeye, yek'o nc'e Seila, o nc'e Edome. Mpe abasikisi
ete, "Bokolob'ombe mokonzi o ngai Esau bë; 'Mosali o yo Yakoba
akolob'ete, Ngai naolamba na Labana, mpe naobika yeka
5 sik'awa: mpe nanga na ngombo, mpe na mpunda, mpe na
bitonga, mpe na basali ba bampele na ba bene: mpe nasotinda
nosakola mokonzi o ngai, na ntin'ete nakula ngolu o miso ma
yo.'"
6 Ntoma babutwi ombe Yakoba, bolobak'ete, "Loyeteli
ombe moyebi o yo Esau, mpe ebuleke ncande akoya noko-
7 yengola, mpe bampele minkama minei mputa na yeye." Angani
Yakoba aliki na bongo be mpe moloko boyotwaka: mpe akakoli
bato baliki na yeye, mpe na bitonga, na ngombo, na bangamala,
8 kak'o bituluku bibale; mpe alobi, yeye 'te, "Ndiki Esau
akumana n'etuluku yoko, mpe aibola, angani etuluku ekotikana
ekokoswa."
9 Yakoba alobi ete, "E Nyambe embe sango e ngai Abalayama,
mpe Nyambe embe sango e ngai Yisaka, e Yawe, olobi ombe
ngai ete, 'Butwak'o nc'e yo, mpe ombe biboto bi yo, mpe
10 nakokokelela malamu:' ngai nanga nde bokomoko te noyamba
li ebali boke li manco ma molika, mpe ma bobakaka, ma obonisa
Yo ombe mosali o Yo; nowela se na liketi li ngai nabaswi
11 o Yaladene eye; nde sik'awa naka bituluku bibale. Onzelola,
nakokopekele, o loboko lo moyebi o ngai, o loboko lo Esau:
nowela nakomoyokela bongo, kani yeye noya nombola ngai,
12 na nyango mputa na bana. Mpe Y'olobi ete, 'Na nyomeni Ngai
nakokokelela bolamu, mpe nakozalisa lina li yo ete nde nzelo li
libeke, linga nde o yisa nobekibwa ka nowela boyike.'"
13 Atutumi angani mokolo monya; mpe akwi kum'o binya
14 biliki na yeye likabo li pe Esau e moyebi o yeye; ntaba li
15 bene minkama mibale na ntaba li bampele makwabale, mbata li
bene minkama mibale na mbata li bampele makwabale, banga-
mala bweli bakonuangisa mputa na matumbu ma bango,

(1) Bituluku bibale.

ngombo li bene nyuminei na ngombo li bampele zomu, mpunda
16 li bene makwabale na matumbu ma mpunda zomu. Abisemboli
o maboko ma basali ba yeye, etonga n'etonga tango-tango; mpe
alobi ombe basali ba yeye ete, "Bobaswak'o yambo e ngai,
mpe botik'epose sei o ntantei 'etonga n'etonga."
17 Asikisi o moboso, bolobak'ete, "E kongondwa moyebi o ngai
Esau na yo, mpe akokoluk'ete, 'Ong'ombe na? mpe okoke
18 wani? mpe biye bing'o miso ma yo bimbe na?' angani okolob'ete,
'Bimbe mosali o yo Yakoba; binga likabo litindibwi ombe mokonzi
o ngai Esau: mpe, bakeka, yeye mpe ang'o mbis'e biso.'"
19 Yakoba asikisi mpe o babale, n'o basato, mpe banco batambo-
laki elongo na bitonga, bolobak'ete, "Na lolenge loye bokoloba
20 ombe Esau, e komokundola bino; mpe bokoloba bis'ete, 'Bakeka,
mosali o yo Yakoba ang'o mbis'e biso.'" Nowel'alobi ete,
"Nakomobondo na likabo likobang'o yambo e ngai, mpe na
21 mbisa nakobono elongi e yeye; soko akonzamba." Bongo likabo
libaswi o yambo e yeye: mpe yeye momene abiki mokolo monya
o etuluku.

22 Mpe asekwi na mokolo, mpe akwi basi ba yeye babale,
mpe basali ba yeye ba bene babale, mpe bana ba yeye zomu na
23 moko, mpe abaswi o mokito mo Yaboka. Abakwi, mpe abatindi
o nc'en'e mosolo, mpe atindi o nc'ena binya biliki na yeye.
24 Yakoba atikani yeye mpenza; mp'ebokasanaki moto na yeye
25 yek'o mayeele ma busa. E boni o moto ete aliki nde o monge-
ndolo ka, amami ntin'e ebelo e yeye; mpe ntin''ebelo embe
26 Yakoba eyeseni litongo, e bokasanaki bango. Angani o moto
alobi ete, "Bandeboloko, nowela busa bokoye." Mpe Yakoba
alobi ete, "Nakozala nde o kolebolo ka, tu se Yo nonzeya."
27 Angani amolobeli ete, "Lina li yo linga na?" Mpe Yakoba
28 yeye 'te, "Yakoba." Angani yeye 'te, "Lina li yo likozala nde o
tangibwa Yakoba bisa ka, nde Yisalaele (1): nowela oobunisa
29 nguya na Nyambe mpe na bato, mpe osobangendolo." Angani
Yakoba amoluki, mpe alobi ete, "Bancakolaka lina li yo." Yeye
te, "Okolokolo na ntin'e lina li Ngai mobelo nde?" Mpe Yeye
amoyeyi s'angani.
30 Bongo Yakoba atomisi lina li nongo Peniele (2): nowel'alobi
ete, "Nasobono Nyambe co na co, mpe bomoi bo ngai boobi-
kibwa."

(1) Nkonwa e Nyambe. (2) Elongi e Nyambe.

31 Mpe likanga limonetweli e lekaki yeye o Penwele, mpe aliki
32 n'etengu o lokolo lo yeye. N'etondo eye Ba-Yisalaele banga nde o le montulu mo ebelo mong'o likolo li ntin"ebelo ka, yek'o busa bo lelo: nowel'o moto amami ntin"ebelo embe Yakoba o montulu mo ebelo.

33 Angani Yakoba anetoli miso, mpe akeki, mpe, bakeka, Esau boyakaka, mputa na bampele minkama minei. Mpe Yakoba akakoli bana ombe Lea, n'ombe Laele, n'ombe basali ba bene
2 babale. Atindi basali ba bene na bana ba bang'o yambo, mpe Lea na bana ba yeye o mbisa, mpe Laele na Yosepa
3 o mbisa kuku. Yeye momene abaswi o yambo e bango, mpe ayinii nzot'o nce nzinia ncambo, yek'e belemi yeye na moyebi o yeye.
4 Mpe Esau amemi lobangu nomoyengola, mpe amoboki, mpe akiti o nkingo e yeye, mpe amopwepwi: mpe batangi miosoli.
5 Angani Esau anetoli miso, mpe aboni bene na bana; mpe alobi ete, "Baye banga na yo banga bambe na?" Yeye 'te, "Bana ba opese Nyambe na ngolu ombe mosali o yo."
6 Angani basali ba bene babelemi, bango na bana ba bango,
7 mpe bayinii nzoto. Angani Lea mpe na bana ba yeye babelemi, mpe bayinii nzoto: mpe na mbisa Yosepa na Laele babelemi, mpe bayinii nzoto.
8 Mpe Esau alobi ete, "Otindi elongo ey'encoki e kumani na ngai na ntina nde?" Yakoba yeye 'te, "Nokula ngolu o miso ma
9 mokonzi o ngai." Angani Esau alobi ete, "Binga na ngai bikokoka: molimi, binga bi yo bizala bi yo."
10 Yakoba yeye 'te, "Te, nakokopekele, ndiki sik'awa naokula ngolu o miso ma yo, angani yambaka likabo li ngai kum'o loboko lo ngai: nowela naobono elongi e yo, ete nde moto akobono
11 elongi embe Nyambe, mpe ombiokeli. Bakwaka likabo li kokobekele ngai; nowela Nyambe aonkelela ngolu, mpe nowela bi ngai bikokok'ombe ngai." Mpe amobendinyi, mpe alikwi.
12 Angani alobi ete, "Batika lobila mobembo, boncoko loke,
13 mpe ngai nakobanga." Mpe amolobeli ete, "Mokonzi o ngai akoyeb'ete bana banga bakou, mp'ete bitonga na bitonga binga na ngai bikonuanga: mpe ndiki bakobitambwisa na lobangu
14 busa boko, bitonga binco bikowa. Mokonzi o ngai se abaswa o yambo e mosali o yeye: mpe ngai nakoya na moi na moi, ete

nde botamboli bo bibwa bing'o miso ma ngai mp'ete nde botamboli bo bana, yek'e koya ngai ombe mokonzi o ngai o Seila."

15 Angani Esau alobi ete, "Bantik'epos'e kotikela bato baoko banga na ngai." Mpe alobi ete, "Mobelo nde? se nakula ngolu
16 o miso ma mokonzi o ngai." Bongo Esau abutwi busa bony'o
17 nzel'e yey'eke yek'o Seila. Nde Yakoba alongwi noke o Sukota, mpe atongeli nzoto ndako, mpe ayumbi mikondoki na ntin'e bibwa bi yeye: n'etondo eye lina li nongo litangibwi Sukota. (1)
18 Yakoba ayi na nyile o mbok'e Sekeme, eng'o nc'e Kanana,
e kumi yeye o Padan'alama; mpe atongi mongumbe mo yeye
19 bele-bele na mboka. Asombi etomb'e nce, o nongo e tongi yeye mongumbe mo yeye, kum'o maboko ma bana b'Amola, sango
20 embe Sekeme, na bakesita (2) monkama. Mpe asiki angani liboko, mpe atomisi lingo lina El'eloe-Yisalaele (3).

34 Angani Dina, mwan'ombe Lea o mwene, o boti yeye ombe
2 Yakoba, aki nobono bene b'ese. Mpe Sekeme e mwan'o bwele ombe Amola O-Iwa, e nkonw''ese, amoboni; mpe amokwi, mpe
3 atutumi na yeye, mpe amosokii. Mpe bomoto bo Sekeme bobandemi ombe Dina li mwan'ombe Yakoba, mpe alingi o ngondo,
4 mpe alobi ombe o ngondo na boboto. Angani Sekeme alobi ombe Sango e yeye Amola, yeye 'te, "Onkweela ngondo eye azala mwasi."

5 Yakoba ayoki ete abebisi Dina li mwan'o yeye; nde bana ba yeye ba bampele baliki na bibw'o esobe: bongo Yakoba
6 aliki biu yek'e yi bango. Mpe Amola e sango embe Sekeme
7 apimi ombe Yakoba noloba na yeye. Bana bambe Yakoba ba bampele bakumi o esob'e liyoki bango: mpe baliki na mawa, mpe bayakwi be, nowela Sekeme akeli bolema o Yisalaele notutuma na mwan'ombe Yakoba; zambi linya linga nde o komo bokelibwi ka.

8 Bongo Amola alobi na bango, yeye 'te, "Bomoto bombe mwan'o ngai Sekeme bokopoiban'ombe mwan'o bino: bomope
9 ombe yeye azala mwasi. Mpe bolengeleke mabala na biso; bolope bana ba bino ba bene, mpe bokwaka bana ba biso
10 ba bene. Bozalaka na biso: mpe nc'ekozal'o miso ma bino; bozalaka mpe bolukaka mombong'o yengo, mpe bokulaka

1 Mikondoki. 2 Lina li mosolo mo bango. 3 Nyambe, Nyambe e Yisalaele.

bikulela sub'o yengo."

11 Sekeme alobi ombe sango embe Dina mpe ombe biboto bi
yeye, yeye 'te, "Batika nakula ngolu o miso ma bino, mp'e wani
12 e koloba bino ombe ngai ngai nakope. Bobondela na ngai
likabo na misolo soko li wani, mpe nakopes'ete nd'e koloba bino
ombe ngai: nde bompe ngondo azala mwasi."
13 Bana bambe Yakoba ba bampele babekoli Sekeme na Amola
e sango e yeye na bombala, mpe, nowela yeye abebisi Dina
14 li nkan'e bango, balobi, bango 'te, "Longa nde o yis'okela
zambi liye ka, nope nkan'e biso ombe mok'onga nde o ketibwa
15 ngenga ka; nowela linya likozala nconi ombe biso. Se na zambi
liye lokoyimisa na bino: ndiki bokozal'ete nd'e nga biso, ete
16 bampele banco ba bino baketibwa ngenga; angani lokobope bana
ba biso ba bene, mpe biso lokokwa bana ba bino ba bene, mpe
17 lokozala na bino, mpe lokozala liboko lioko. Nde ndiki bonga
nde o loyoketela ka, noketibwa ngenga; angani lokokwa mwan'o
bis'o mwene mpe lokolongwa."
18 Mambi ma bango mabiokisi Amola, mpe na Sekeme e mwan'o-
19 mbe Amola o bwele. Mpe o nkwayindo aliki nde o yuba nokela
zambi linya ka, nowel'abiokeli mwan'ombe Yakoba: mpe
asonibwi ebali kā na banco ba ndako e sango e yeye.
20 Bongo Amola na Sekeme e mwan'o yeye bayi o munya mo
mbok'e bango, mpe balobi na bampele ba mbok'e bango,
21 bolobak'ete, "Bampele baye banga na biso se nyile; bongo
se bazal'o nce, mpe baluka mombong'o yengo; nowela, bakeka,
nc'eng'en'ekokoka na bango; batika lokwa bana ba bango ba bene
22 bazala basi, mpe bolope bango bana ba biso ba bene. Se o
zambi liye bakoyimisa na biso nozala na biso, mpe nozala liboko
lioko, ete bampele banc'o ntantei e biso baketibwa ngenga, ete
23 nd'e oketibwa bango ngenga. Te bibwa bi bango na bikatela bi
bango na bibwele bi bango binco bikozala bi biso? boloyimisa
24 na bango na zambi liye, mpe bakolamba na biso." Mpe bayo-
keteli mambe Amola na mwan'o yeye o bwele Sekeme, ncoki
banco bapimi o munya mo mbok'e yeye; mpe bampele banco
baketibwi ngenga, banco bapimi o munya mo mbok'e yeye.
25 Eliki o busa bo masato, e yoki bango elangi, ete bana bambe
Yakoba babale, Simona na Lewi, bankana ba Dina, bakwi moto
na moto botale bo yeye, mpe baki o mboka na bonzanga,
26 mpe babomi bampele banco. Babomi Amola na mwan'o yeye o

bwele Sekeme na bibundu bi mpia, mpe balongoli Dina kum'o
27 ndako embe Sekeme, mpe bapimi. Bana bambe Yakoba ba
bampele bayi ombe babomibwi, mpe bapunzi mboka, nowela
28 babebisi nkan'e bango. Bakwi bitonga bi mbata na bi ngombo
na mpunda li bango, mpe binya biliki o mboka, na binya biliki o
29 lisala; mpe biyenda bi bango binco, mpe bana ba bango bake-
bake banco na basi ba bango bakwi ntonge mpe bapunzi, ncoki
binco biliki o mbok'e bango.
30 Angani Yakoba alobi ombe Simona na Lewi, yeye 'te, "Bino
bosontoisa bwale, nonzalisa na lumu lobe o ntantei e bato b'ese,
o ntantei e Ba-Kanana na Ba-Peleze: mpe, ngai bozalaka se
motuya moke, bakoyongan'esongo na ngai mpe bakomboma;
31 mpe nakosinana, ngai na mbok'e ngai." Mpe balobi ete, "Liko-
yengebene ete akela na nkan'e biso ete nde na mome bopek'eto?"

35 Angani Nyambe alobi ombe Yakoba, Yeye 'te, "Temeke,
mpe labwak'o Betele, mpe zalak'angani: mpe tongak'ongo
liboko ombe Nyambe, okopimeli e kotolaki yo kum'o elongi embe
2 Esau e moyebi o yo." Angani Yakoba alobi ombe ba mbok'e
yeye, mpe ombe banco baliki na yeye, yeye 'te, "Bolongolaka
nyambe li babutu ling'o ntantei e bino, mpe bopetoloko nzoto,
3 mpe boyenzaka bilamba bi bino: mpe boloteme, mpe bololabwa
o Bet'ele; mpe ongo nakotonga liboko ombe Nyambe, ombekoli
o busa bo monyoko mo ngai, mpe aliki na ngai o nzel'e keki
4 ngai." Bongo bapesi Yakoba nyambe li babutu linco liliki na
bango, mpe bibanga biliki o matoi ma bango; mpe Yakoba
abibombi o nc'e mwete mo telebinte moliki bele-bele na Sekeme.
5 Mpe balongwi: mpe bong'ombe Nyambe boliki o bituka biliki
zonga na bango, mpe baliki nde o bila bana bambe Yakoba
ba bampele ka.
6 Bongo Yakoba ayeteli o Luza, ling'o nc'e Kanana (yengo enga
7 Bet'ele), yeye na bato banco baliki na yeye. Ongo atongi liboko,
mpe atomisi nongo lina Ele-bet'ele (1): nowela Nyambe amopi-
meli angani, e kotolaki yeye kum'o elongi e moyebi o yeye.
8 Debola li mobateli ombe Lebeka awi, mpe akundibwi bele-bele
na Bet'ele o nc'e mwete: mpe lina li mongo litangibwi Alona-
bakuta (2).

9 Nyambe apimeli Yakoba bisa, e kumi yeye o Padan'alama,

1 Nyambe e Bet'ele. 2 Mwete mo bilelo.

10 mpe amoyeyi. Nyambe amolobeli ete, "Lina li yo linga Yakoba:
lina li yo likozala nde bis'o tangibwa Yakoba ka, nde lina li
yo likozala Yisalaele:" bongo atomisi lina li yeye Yisalaele.
11 Nyambe amolobeli ete, "Ngai nanga Nyambe e nguya toto:
botanaka mpe yunaka; liboko mpe na lingunda li maboko
makokum'ombe yo, mpe bakonzi bakopim'o bibelo bi yo;
21 mpe nc'e pesi Ngai ombé Abalayama na Yisaka, ombe yo Ngai
nakoipe, mpe ombe libota li y'o mbis'e yo Ngai nakopese
nce."
13 Nyambe amolongweli bolabwaka kum'o nongo e lobi Yeye na
14 Yakoba. Yakoba atongi lipat'o nongo e molobeli Nyambe, lipata
li mabwa: mpe Yakoba akongi ekim'e bonuak'o lingo, mpe
15 akongi mali o lingo. Yakoba atangi lina li nongo e molobeli
Nyambe, Bet'ele.

16 Angani balongwi o Bet'ele; mp'eliki nani mw'eloko noyetela
17 Epulata: mpe Laele atwisi, mpe aliki na minkaka mikoti. Eliki
ete, e liki yeye na minkaka mikoti, mobotisi amolobeli ete,
"T'oyokake bongo; nowela sik'aw'okokula mwan'o bwele mosiso.
18 Eliki ete, e longwaki molimo mo yeye (nowel'awi), atomisi
lina li mwana Ben'oni (3): nde sango e yeye amotomisi Benya-
mina (4).
19 Bongo Laele awi, mpe akundibwi o nzel'e Epulata (yengo
20 enga Bete-leme). Yakoba atongi lipat'o liyita li yeye: lingo
linga Lipata li Liyita li Laele yek'o busa boye.

21 Yisalaele abembi, mpe asiki mongumbe mo yeye o mbis'e
22 eyak'Edele. Eliki ete, e zalaki Yisalaele o es'enya, Lubena
aki notutuma na Bila e bopika bombe sango e yeye: mpe
Yisalaele ayoki ma lingo.

Bana bambe Yakoba ba bampele baliki zomu na babale:
23 Bana bambe Lea ba bampele; Lubena, mwan'o nconco ombe
Yakoba, na Simona, na Lewi, na Yuda, na Yisasakala, na
Zebuluna:
24 Bana bambe Laele ba bampele; Yosepa na Benyamina:
25 Bana bambe Bila ba bampele, e mosali ombe Laele; Dana na
Napatali:

3 Mwan'o ngai o mawa. 4 Mwan'o ngai o loboko lo mobali.

26 Bana bambe Zilepa ba bampele e mosali ombe Lea; Gada
na Asela: baye banga bana bambe Yakoba ba bampele,
babotibwi ombe yeye o Padan'alama.
27 Yakoba ayeteli ombe Yisaka e sango e yeye o Mamale, o
Kiliyat'aluba (yengo enga Ebulone), nongo e lambaki Abalayama
na Yisaka.
28 Mikolo mimbe Yisaka miliki mibu monkama na loasi.
29 Mpe Yisaka asemboli molimo, mpe awi, mpe akambibwi ombe
bato ba yeye, ekokoto na mikolo bokokaka: mpe Esau na
Yakoba bana ba yeye ba bampele bamokundi.

36 Maye manga mabota mambe Esau (yeye anga Edome).
2 Esau akwi basi ba yeye kum'ombe bana ba Kanana; Ada e
mwan'ombe Elone O-Ete, na Olibama e mwan'ombe Ana,
3 e mwan'ombe Sibona O-Iwa; mpe Basemata e mwan'ombe
4 Yisamaele, e nkan'embe Nebayota. Ada aboteli Esau Elipaza;
mpe Basemata aboti Luele; mpe Olibama aboti Yusa, na
5 Yalama, na Kola: baye banga bana bambe Esau ba bampele,
babotibwi ombe yeye o es'e Kanana.
6 Esau akwi basi ba yeye, na bana ba yeye ba bampele, na
bana ba yeye ba bene, mpe mamoto mancoki ma mbok'e yeye,
mpe na bibwa bi yeye, mpe na bibwele bi yeye bincoki, mpe
bikatela bincoki bi yeye, bi yonginyi yeye o Kanana; mpe
7 aki o nce tango na molimi o yeye Yakoba. Nowela bikatela bi
bango bipiti bone ete baliki nde o yisa bozali mputa ka; mpe
nc'e milambela mi bango eliki nde o yisa nobaliisa ka n'etondo e
8 bibwa bi bango. Bongo Esau azali o nkek'e Seila: Esau anga
Edome.
9 Maye manga mabota mambe Esau e sango e Ba-Edome o
10 nkek'e Seila: Maye manga mina ma bana bambe Esau ba
bampele; Elipaza e mwan'o bwele ombe Ada e mwasi ombe Esau,
11 Luele e mwan'o bwele ombe Basemata e mwasi ombe Esau.
Mpe bana bambe Elipaza ba bampele baliki Temana, na Omala,
na Sepi, na Getana, na Kemaza.
12 Timena aliki bopik'ombe Elipaza e mwan'ombe Esau o bwele;
mpe yeye aboteli Elipaza Amaleka: baye banga bana bambe Ada
13 ba bampele e mwasi ombe Esau. Baye banga bana bambe Luele
ba bampele; Nata, na Zela, Sama, na Miza: baye baliki bana
14 ba bampele bambe Basemata e mwasi ombe Esau. Baye baliki

bana ba bampele bambe Olibama, e mwan'o mwene ombe Ana, e mwan'o mwene ombe Sibona, e mwasi ombe Esau: mpe yeye aboteli Esau Yusa, na Yalama, na Kola.

15 Baye banga bankonwa ba bana bambe Esau ba bampele: bana ba bampele bambe Elipaza e mwan'o nconco ombe Esau; nkonwa Temana, nkonwa Omala, nkonwa Sepo, nkonwa Kenaza,
16 nkonwa Kola, nkonwa Gatama, nkonwa Amaleka: baye banga bankonwa babotibwi na Elipaza o es'e Edome; baye banga bana bambe Ada ba bampele.

17 Baye banga bana ba bampele bambe Luele e mwan'ombe Esau o bwele; nkonwa Nata, nkonwa Zela, nkonwa Sama, nkonwa Miza: baye banga bankonwa babotibwi na Luele o es'e Edome; baye banga bana ba bampele bambe Basemata e mwasi ombe Esau.

18 Baye banga bana ba bampele bambe Olibama e mwasi ombe Esau; nkonwa Yusa, nkonwa Yalama, nkonwa Kola: baye banga bankonwa babotibwi na Olibama e mwan'ombe Ana, mwasi ombe Esau.

19 Baye banga bana bambe Esau ba bampele, mpe baye banga bankonwa ba bango: se yey'onya anga Edome.

20 Baye banga bana ba bampele bambe Seila, O-Oli, bance ba nce: Lotana na Sobala na Sibona na Ana, na Disona na
21 Ezele na Disana: baye banga bankonwa bambe Ba-Oli, bana bambe Seila o es'e Edome.

22 Bana ba Lotana baliki Oli na Emana; mpe nkan'embe Lotana aliki Timana.

23 Baye banga bana ba Sobala; Alawana na Manata na Ebala, Sepo na Onama.

24 Baye banga bana ba Sibona; Aya na Ana: oyo anga Ana okundoli mincweli mi eyangala o moleki, e liisi yeye mpunda li Sibona e sango e yeye.

25 Baye banga bana bambe Ana; Disona na Olibama e mwana ombe Ana o mwene.

26 Baye banga bana bambe Disona; Emedana na Esebana na Yitelana na Kelana.

27 Baye banga bana bambe Ezele; Bilana na Zawana na Akana.

28 Baye banga bana bambe Disana; Usa na Alana.

29 Baye banga bankonwa babotibwi na Ba-Oli; nkonwa Lotana,

nkonwa Sobala, nkonwa Sibona, nkonwa Ana, nkonwa Disona,
30 nkonwa Ezele, nkonwa Disana: baye banga bankonwa babotibwi
na Ba-Oli, ete nde bankonwa ba bango o es'e Seila.

31 Baye banga bakonzi bakongi o nc'Edome, nani eliki nde
mokonzi moko te nokonga bana bambe Yisalaele.
32 Bela e mwan'ombe Bola o bwele akongi Edome; mpe lina
li mbok'e yeye liliki Dinaba.
33 Bela awi, mpe Yobaba e mwan'o bwele ombe Zela o Bosula
akongi o epos'e yeye.
34 Yobaba awi, mpe Usama o es'e Ba-Temana akongi o epos'e
yeye.
35 Usama awi, mpe Adada e mwan'ombe Bedada o bwele, obomi
Midiana o esob'e Moaba, akongi o epos'e yeye: mpe lina li
mbok'e yeye liliki Awita.
36 Adada awi, mpe Samela o Maseleka akongi o epos'e yeye.
37 Samela awi, mpe Saula o Lobota bele-bele n'Ebale akongi
o epos'e yeye.
38 Saula awi, mpe Bal'anana e mwan'ombe Akabola o bwele
akongi o epos'e yeye.
39 Bal'anana e mwan'ombe Akabola awi, mpe Adala akongi o
epos'e yeye: mpe lina li mbok'e yeye liliki Pau; mpe lina li
mwasi o yeye liliki Metabele, mwan'ombe Matulede o mwene,
mwan'ombe Me-zaba o mwene.
40 Maye manga mina ma bankonwa babotibwi na Esau, ete nde
mabota ma bango, o nongo li bango, na mina ma bango; nkonwa
41 Timena, nkonwa Alawa, nkonwa Yetete; nkonwa Olibama,
42 nkonwa Ela, nkonwa Pinona; nkonwa Kenaza, nkonwa Temana,
43 nkonwa Mibesala; nkonwa Magadiele, nkonwa Ilana: baye
banga bankonwa ba Edome, ete nde bizali bi bang'o nc'e tuki
bango. Oyo anga Esau e sango embe Ba-Edome.

37 Bongo Yakoba azalaki o nc'e milambela mi sango e yeye, o
2 nc'e Kanana. Maye manga mabota mambe Yakoba. Yosepa,
mibu zomu na ncambo bozalaka, ayokoli etong'e bibwa na
bayebi ba yeye; mpe yeye aliki elenge mputa na bana bambe
Bila ba bampele, mpe na bana bambe Zilepa ba bampele, basi
bambe sango e yeye: mpe Yosepa ayaki nobeteleke sango e
bango mikolo mi bango mibe.

3 Yisalaele alingi Yosepa na bolingo bopiti bonya bo lingi yeye
bana ba yeye baneoki, nowel'aliki mwan'o bwele o bokokoto bo
4 yeye: mpe amotongeli monkoto mosanda. Mpe bayebi ba yeye
baboni ete sango e yeye amolingi na bolingo bopiti bonya bo
lingi yeye bayebi ba yeye baneoki; mpe bamoyini, mpe baliki
nde o yisa nolob'ombe yeye na boboto ka.
5 Mpe Yosepa aloti liloto, mpe alisakoli ombe bayebi ba yeye:
6 mpe batikomoyina. Abalobeli ete, "Bobayokaka, nakobopekele,
7 liloto liye li soloto ngai: nowela, bakeka, lokangaki bibimba o
ebeli, mpe, bakeka, ebimb'e ngai esekwi, mp'etemi sika; mpe,
bakeka, bibimba bi bino bizongi zo, mpe bikumbami ombe
ebimb'e ngai."
8 Mpe bayebi ba yeye bamolobeli ete, "Y'okokonga biso na
nyomeni eto? soko y'okozala na monkandi ombe biso na nyomeni
eto?" Mpe batikomoyina se boyinaka na ntin'e maloto ma
yeye, mpe na ntin'e mambi ma yeye.
9 Angani abisoloto liloto lisiso, mpe alisakoli ombe bayebi ba
yeye, yey'ete, "Bakeka, naoloto bisa liloto lisiso; mpe, bakeka,
likanga n'eyeli na mioto zomu na moko bikumbami ombe ngai."
10 Mpe alisakoli ombe sango e yeye, mpe ombe bayebi ba yeye;
mpe sango e yeye amokasi, mpe amolobeli ete, "Liloto liye li
soloto yo linga nde? Ngai na nyango e yo mpe na bayebi ba
yo lokoya noyinia nzot'ombe y'o nee na nyomeni eto?"
11 Angani bayebi ba yeye bamokuneli; nde sango e yeye abateli
zambi o moloko mo yeye.
12 Bayebi ba yeye baki noyokolo etong'e bibwa bimbe sango e
13 bango o Sekeme. Bongo Yisalaele alobi ombe Yosepa yeye 'te,
"Te bayebi ba yo bakoyokolo etong'e bibwa o Sekeme? Bayaka,
mpe nakokotinda ombe bango." Mpe amolobeli ete, "Ngai
y'oyo."
14 Sango e yeye amolobeli ete, "Keke sik'awa, mpe kekaka soko
enga nyile na bayebi ba yo, mpe nyile n'etonga; mpe ombekeleke
mikolo." Bongo amotindi kum'o loboku lo Ebulone, mpe aki
o Sekeme.
15 Mpe bwele moko angondwi na yeye, mpe, bakeka, yeye anye-
16 ngani o esobe: mpe amoluki ete, "Okotombo nde?" Alobi
ete, "Nakotombo bayebi ba ngai: nakokopekele, oneakolaka
17 nongo e koyokolo bango etonga." Mpe bwele alobi ete, "Bao-
longwa weni: nowela nayoki bango bolobak'ete, 'Boneoko boloke

o Dotana.'" Mpe Yosepa abili bayebi ba yeye, mpe abakundoli o Dotana.

18 Bamoboni mosika, mpe yeye nani o beleme na bango ka,
19 bayangi moango esongo na yeye nomoboma. Balobasani ete, "Bakeka, momene maloto amoyaka. Bayaka mpe lomoboma,
20 mpe lomobwak'o libela lioko, mpe lokoloba ete, 'Ebwel'e nkand'eomole:' mpe lokobono makokelibwa na maloto ma yeye."

21 Lubena ayoki, mpe amoyeloli o maboko ma bango; mpe alobi
22 ete, "Batika lozala nde o moboma ka." Mpe Lubena abalobeli ete, "Te botangisake malongo; bomobwak'o libela liye ling'o moleki, nde te bomoyakielake likanz'ombe yeye:" na ntin'ete abamoyelol'o maboko ma bango, nomobutinya ombe sango e yeye.

23 Eliki ete, e yeteli Yosepa ombe bayebi ba yeye, bamotungoli
24 monkoto mo yeye, monkoto mosanda mo swaki yeye; bamokwi, mpe bamobwaki o libela: nde libela liliki mpamba, eliki mai te o lingo.

25 Bazali bwa nole bingwele: miso neto bokekaka, bakeka, elongo e ba mimbongo e Ba-Yisamaele bokumak'o Gilada, na bangamala ba bango lekekelu na biloko bi boyimbo na balasami
26 na ladanumi, bakosunda nonyanyaka bing'o Ezipeto. Bongo Yuda alobi ombe biboto bi yeye ete, "Ndiki loboma molimi o
27 biso mpe lobomba malongo ma yeye litomba nde? Boyaka, bolomoteke ombe Ba-Yisamaele, mpe loboko lo biso lozala nde o yakibw'ombe yeye ka; nowel'anga molimi o biso, mosuni moko na biso." Mpe biboto bi yeye bayimisi ma yeye.

28 Elekaki Ba-Midiana, baluki ba mimbongo; mpe banetoli mpe balaboli Yosepa kum'o libela, mpe bamoteki ombe Ba-Yisamaele na biyeti bi palata makwabale. Mpe bango bakambi Yosepa yek'o Ezipeto.

29 Lubena abutwi o libela; mpe, bakeka, Yosepa aliki nde o
30 libela ka; mpe akali bilamba bi yeye. Mpe abutwi ombe biboto bi yeye, mpe alobi ete, "Elenge anga nde ongo ka; mpe ngai, ngai nakoke wani?"

31 Bakwi monkoto mombe Yosepa, mpe babomi ntab'e bwele,
32 mpe bayini monkoto o malongo; mpe batindi monkoto mosanda, mpe bamobeki ombe sango e bango; mpe balobi ete, "Losolungol'eye: sosoloko sik'awa soko enga monkoto mombe mwan'o yo soko mpe te."

33 Aisosoli, mpe alobi ete, "Enga monkoto mo mwan'o ngai;
ebwel'e nkand'eomole; Yosepa aokalibwa se bokalibwaka."
34 Mpe Yakoba akali bilamba bi yeye, mpe aswi ngoto o lileke li
35 yeye, mpe aleli mwan'o yeye mikolo miyike. Mpe bana ba yeye
ba bampele baneo mpe na ba bene baneo batemi nomobondo;
nde aboyi nobondibwa; yeye 'te, "Nakosund'o liyita se bolelaka
ombe mwan'o ngai." Mpe sango e yeye amoleli bolelaka.
36 Ba-Midiana bamoteki o Ezipeto ombe Potipala, nkengi-na-
mbemb'embe Palo, mpe mpomb'e bakweti.

38 Eliki ete, elemb'enya Yuda asundi sei na biboto bi yeye,
mpe ayenyeli nozala na O-Adulama moko, lina li yeye liliki Ila.
2 Mpe Yuda aboni ongo mwan'o mwene ombe mosi Kanana oliki
3 lina Sua; mpe amokwi, mpe aweli na yeye. Mpe aweli moi,
mpe aboti mwan'o bwele; mpe Yuda atomisi lina li yeye Ele.
4 Abisowele moi, mpe aboti mwan'o bwele; mpe atomisi lina li
5 yeye Onana. Mpe abisobota mwan'o bwele mosiso, mpe atomisi
lina li yeye Sela: mpe Yuda aliki o Kesiba e moboti yeye.
6 Yuda akweeli mwan'o yeye o moboso mwasi, mpe lina li yeye
7 liliki Tamala. Ele, mwan'o mobos'ombe Yuda, aliki mobe o
8 miso mambe Yawe; mpe Yawe amobomi. Yuda alobi ombe
Onana ete, "Wele na mwasi ombe moyebi o yo, mpe bakaka
manga lendandalu na molimi o mobali ombe yeye, mpe botela
9 moyebi o yo libota." Onana ayebi ete libota likozala nde li
yeyeme ka; mp'eliki ete, e weli yeye na mwasi o moyebi o yeye,
amakitisi o nce, na ntin'ete azala nde o pe libota ombe moyebi
10 o yeye ka. Mpe zambi li keli yeye liliki libe o miso mambe
Yawe: bongo amobomi na yeye mpe.
11 Angani Yuda alobi ombe Tamala e boboi bo yeye ete, "Zalak'e-
tuk'o ndako embe sango e yo, yek'e koyola Sela e mwan'o ngai o
bwele:" nowel'alobi ete, "Kani yeye mpe nowa, ete nde bayebi
ba yeye." Mpe Tamala aki mpe azalaki o ndako embe sango
12 e yeye. Elemb'elembe mpe mwan'ombe Sua o mwene, mwasi
ombe Yuda, awi; mpe Yuda asundi moloko sutu mpe abati
ombe baketi ba nzoso li mbata li yeye o Timena, yeye mpe na
moning'o yeye Ila e O-Adulama.
13 Mpe lilobibwi ombe Tamala ete, "Bakeka, boboi bo yo bo
bwele akobata yek'o Timena nokete mbata li yeye nzoso."
14 Mpe atungoli bilamba bi yeye bi botuka, mpe apoti elongi

n'elamb'e bopotoko, mpe alingi nzoto bolingaka, mpe azali bwa o munya mo Enaima, yengo eng'o nkako e nzel'e Timena; nowel'aboni ete Sela ayoli, mpe aliki nde o pibw'ombe yeye mwasi ka.

15 E moboni Yuda, amosekisi nozala mome bopeka: nowel'apoti
16 elongi e yeye. Mpe amozengweli o nkako e nzela, yeye 'te, "Bamp'epose, nakokopekele, tika nawele na yo:" nowel'aliki nde o yeb'ete aliki boboi bo yeye ka. Mpe mwene yeye 'te,
17 "Okompe nde nokul'epos'e wele na ngai?" Mpe alobi yeye 'te, "Nakokotindela litumbu li ntaba kum'o etonga." Mpe mwene
18 yeye 'te, "Okompe ntuka, yek'e kolitinda yo?" Yeye 'te, "Ntuk'e kokope ngai nde?" Mwene yeye 'te, "Libaku li elembo e yo, na bibanga bi yo, na liketi ling'o loboko lo yo." Mpe amopesi bingo, mpe aweli ombe yeye, mpe aweli moi na yeye.
19 Angani asekwi, mpe alongwi, mpe atungoli elamb'e bopotoko o nzoto, mpe aswi bilamba bi botuka bo yeye.

20 Yuda atindi litumbu li ntaba na loboko lo moning'o yeye O-Adulama, mpe noyamba ntuka kum'o loboko lo mwene: nde
21 aliki nde o mokundola ka. Angani aluki bampele ba nongo e yeye, bolobak'ete, "Mome bopek'oliki o Enaima, o nkako e nzela, yeye anga wani?" Mpe balobi ete, "Eliki nde mome
22 bopeka weni te." Abutwi ombe Yuda, bolobak'ete, "Naliki nde o mokundola ka; mpe bisa, bampele ba nongo balobi ete,
23 'Eliki nde mome bopeka weni te.'" Mpe Yuda alobi ete, "Se aikw'ombe yeyeme, kani biso nosulwa nconi: bakeka, natindi litumbu li ntaba liye, mpe y'oliki nde o mokundola ka."

54 Eliki bele-bele na biyeli bisato na mbisa, ete lilobibwi ombe Yuda ete, "Tamala e boboi bo yo aokela bopeka; mpe bisa, bakeka, anga na moi mo bopeka." Mpe Yuda alobi ete, "Bomo-
25 pimisa, mpe botik'atumbibwa na meya." E liki yeye lende nopimibwa, atindi ombe boboi bo yeye bolobak'ete, "Na bwele, momene biloko biye, naowele moi:" mpe alobi bis'ete, "Basososolo, nakokopekele, momene biye, libaku li elembo, na bibanga, na liketi."

26 Mpe Yuda abiyambi, yeye 'te, "Anga na boyengebeni bokopita
27 bo ngai; nowela naliki nde o mope Sela mwan'o ngai o bwele ka." Mpe aliki nde o moyeba bisa ka. Eliki ete, o elemb'e
28 minkaka mi yeye, bakeka, bana ba masa bang'o moi mo yeye. Eliki et'e toi yeye minkaka, moko apimisi loboko: mpe mobotisi

akwi mpe akangi londimba lo mond'o loboko lo yeye, bolobak'ete,
29 "Oyo apimi yambo." Eliki ete, e butinyi yeye loboko lo yeye,
bakeka, moi moko na yeye apimi: mobotisi alobi ete, "Y'osoye-
30 sene mobelo nde?" Bongo lina li yeye litangibwi Pelese. Na
mbisa o moi moko na yeye apimi, oliki na londimba lo mondo o
loboko lo yeye, mpe lina li yaye litangibwi Zela.

39 Yosepa akambibwi o Ezipeto; mpe Potipala, nkengi-na-
mbemb'embe Palo, mpomb'e bakweti, O-Ezipeto, amosombi
2 kum'o maboko mambe Ba-Yisamaele, bamokambi ongo. Yawe
azali na Yosepa, mpe anyengwi bonyengwaka; mpe azalaki o
3 ndako e nkolo e yeye O-Ezipeto. Nkolo e yeye aboni ete Yawe
amozaleli, mp'ete manco ma keli yeye Yawe amanyengwisi o
4 loboko lo yeye. Bongo Yosepa akuli ngolu o miso ma nkolo, mpe
amolengeleli: mpe amolaboli mpomb'e ndako e yeye, mpe binco
biliki na yeye abisemboli o loboko lo yeye.
5 Eliki ete kum'o elemb'e molaboli nkolo mpomb'e ndako e yeye,
mpe kā o bineo biliki na yeye, Yawe ayeyi ndako embe O-Ezipeto
n'etondo e Yosepa; mpe boyeyi bo Yawe boliki o bineo biliki na
6 yeye, o ndako mpe o masala. Potipala asemboli bikatela bi
yeye bineo yek'o loboko lombe Yosepa; mpe aliki nde o sekis'e-
loko yoko eliki na yeye ka, tu se boli bo leki yeye. Mpe Yosepa
aliki nzoto ndamu, mpe n'elongi e zeni.
7 Eliki ete o mbis'e mambi maye, mwasi ombe nkolo e yeye a-
bwaki miso ma yeye ombe Yosepa; mpe alobi ete, "Tutumaka
8 na ngai." Nde aboyi, mpe alobi ombe mwasi o nkolo e yey'ete,
"Bakeka, nkolo e ngai anga nde o sekisa binga na ngai o ndako
ka; mpe aosembola bikatela bi yeye bineo o loboko lo ngai;
9 enga nde moto te okopita ngai bone o ndako eye; mpe aliki nde
o nzima eloko ka tu se yo; nowel'onga mwasi o yeye: angani
nakoyisa nokela bobe boye bone, mpe nosoko Nyambe boni-
10 boni?" Eliki ete, neoki alobi na Yosepa busa na busa, aliki nde
o yoketela ma yeye, notutuma na yeye, soko nozala na yeye ka.
11 Eliki ete busa boko, Yosepa aki o ndako nokata lotomo lo
12 yeye; mp'eliki nde mok'o bampele te o moi mo ndako. Mpe
nkolo mwene amokati o elamb'e yeye, bolobak'ete, "Tutumaka
na ngai:" mpe Yosepa atiki elamb'e yeye o loboko lo yeye biu,
13 mpe akotoli, mpe apimi o ndanda. Eliki ete, e boni nkolo
mwene ete atiki elamb'o loboko lo yeye, mpe apimi o ndanda,

14 abeleli bampele ba ndako e yeye, mpe abalobeli ete, "Bakeka,
aowelisa O-Ebele ombe biso nolokelela nganya; yeye aweli
15 ombe ngai notutuma na ngai, mpe nabeeli na likingo line: mp'e-
liki ete, e yoki yey'ete nanetoli likingo li ngai mpe nabeeli, atiki
elamb'e yeye na ngai biu, mpe akotoli, mpe apimi o ndanda."
16 Mpe abombi elamb'embe Yosepa yek'e yi nkolo e yeye o mboka.
17 Mpe amolobeli ete nde mambi maye, bolobak'ete, "Mosali O-
18 Ebele, o beki yo ombe biso, aweli ombe ngai nonkelela nganya:
mp'eliki ete, e notolaki ngai likingo mp'e beeli ngai, atiki elamb'e
yeye na ngai, mpe apimi o ndanda."
19 Eliki ete, e yoki nkolo mambi ma mwasi o yeye, ma molobeli
yeye, bolobak'ete, "Lolenge loye mosali o yo akeli ombe ngai;"
20 nkand'e yeye eloli. Mpe nkolo embe Yosepa amokwi, mpe amo-
teli o ndako e bokelisi, nongo e liki bakangibwi ba mokonzi ko-ko:
mpe aliki angani o ndako e bokelisi.
21 Nde Yawe azalaki na Yosepa, mpe amokeleli boboto, mpe
22 amopesi ngolu o miso ma mobateli o ndako e bokelisi. Mpe
mobateli o ndako e bokelisi asemboli bakangibwi banco baliki o
ndako e bokelisi o loboko lombe Yosepa; mpe manco makelibwi
23 angani, yeye aliki mokeli o mango. Mobateli o ndako e bokelisi
aliki nde o kengele eloko yoko eliki o nc'e loboko lo Yosepa ka,
nowela Yawe azali na yeye; mpe li wani li keli yeye, Yawe ali-
nyengwisi.

40 Eliki ete o mbis'e mambi maye, mobateli o bikatela bi moko-
nzi o Ezipeto mpe na motumbi o yeye o bingwele babelisi nkolo
2 e bango e mokonzi o Ezipeto. Palo ayokeli mandumbu ma yeye
mabale nkelele, mpomb'e babateli ba bikatela, mpe mpomb'e
3 batumbi ba bingwele. Bongo abakelisi o ndako e mpomb'e
4 bakweti, o ndako e bokelisi, nongo e liki Yosepa ko-ko. Mpomb'e
bakweti abasemboli ombe Yosepa, mpe yeye abalengeleli: mpe
bango babiki mwa mikolo se kelelu.
5 Baloti liloto banco babale, moto na moto liloto li yeye, se
mokolo moko, moto na moto ete nde ndimbo e liloto li yeye,
mobateli o bikatela, mpe motumbi o bingwele bambe mokonzi o
6 Ezipeto, baliki ko-ko o ndako e bokelisi. Yosepa abakendeli na
7 ntongo, mpe ababoni, mpe, bakeka, baliki na mawa. Bongo
aluki mandumbu mambe Palo baliki kelelu na yeye o ndako
embe nkolo e yeye, bolobak'ete, "Boni bokobonono na mawa

.lelo?"

8 Bamolobeli ete, "Losoloto liloto, mp'enga nde moto te okoyisa
nolilimbola." Mpe Yosepa alobi ombe bango, yeye 'te, "Te
ndimbo ling'ombe Nyambe? nakobopekele, boncakolaka lingo."
9 Mpe mpomb'e babateli ba bikatela asakoli Yosepa liloto li yeye,
10 mpe amolobeli ete, "O liloto li ngai, bakeka, moseseli moliki o
miso ma ngai; mpe o moseseli mataki masato: mp'eliki ete nde
11 mongo mosongi, mpe bibolo bi makele ma mongo bipimi; mpe
bituka bi mongo biboti mbolo li bosolaka: mpe nkeni embe Palo
eliki o loboko lo ngai; mpe nakwi mbolo, mpe napioti ling'o
nkeni embe Palo, mpe nasemboli nkeni yek'o loboko lo Palo."
12 Yosepa amolobeli ete, "Liye linga ndimbo e lingo: mataki
13 masato manga misa masato: nani misa masato o leka ka Palo
akolabola mutu mo yo, mpe akokobutiny'o lotomo lo yo: mpe
okoyambisa nkeni e Palo o loboko lo yeye, ete nde lolenge lo
14 yambo e liki yo mobateli o bikatela bi yeye. Nde onzindolak'e
kozala yo na bolamu, mpe ombonisa boboto, nakokopekele, mpe
15 lobak'ombe Palo na ntin'e ngai, mpe ondongolak'o ndako eye:
nowela na nyomeni nayibibwi o es'e Ba-Ebele: mpe ncoki weni
naliki nde o kela zambi ete bantele ngai o ndako e bokelisi ka."
16 E boni mpomb'e batumbi ba bingwele ete ndimbo eliki bolamu,
yeye mpe alobi ombe Yosepa, yeye 'te, "Ngai mpe naliki o liloto
17 li ngai, mpe, bakeka, biboko bisato bi bingwele bi mpumpu biliki
o likolo li mutu mo ngai: mpe o eboko e likolo eliki boli bo botu-
mbibwaka bo ndenge ndenge na ntin'embe Palo; mpe mileke
miboli kum'o ebok'o mutu mo ngai."
18 Mpe Yosepa abekoli mpe alobi ete, "Liye linga ndimbo e lingo:
19 biboko binga misa masato; nani misa masato o leka ka Palo
akolongola mutu mo yo kum'ombe yo, mpe akokopakia o mwete;
mpe mileke mikole mosuni mo yo kum'o nzoto li yo."
20 Eliki ete o busa bo masato, boliki busa bo mabotibwela bombe
Palo, alambeli basali ba yeye banco elambo: mpe alaboli mutu
mombe mpomb'e babateli ba bikatela mpe mutu mombe mpo-
21 mb'e batumbi o ntantei e basali ba yeye. Mpe abutinyi mpomb'e
22 babateli ba bikatel'o lotomo lo yeye bisa; mpe yeye ayambisi
nkeni o loboko lombe Palo: nde akomi mpomb'e batumbi nkingo:
23 et'e limboli Yosepa ombe bango. Ncande mpomb'e babateli ba
bikatel'aliki nde o yindola Yosepa ka, nde amolimbi.

41 Eliki ete, o bosuku bo mibu mibale mobimba, Palo aloti, mpe,
2 bakeka, atemi o nkako 'ebale sika. Mpe, bakeka, elabwi kum'o
ebale ngombo li bene ncambo, ndamu be mpe li boyongoko:
3 mpe lili bikoko. Mpe, bakeka, ngombo li bene nciso ncambo
lilabwi kum'o ebale o mbis'e lingo, bobe be mpe li boyondoko;
mpe litemi bele-bele na ngombo li bene nciso sik'o nkako 'ebale.
4 Angani ngombo li bene bobe be mpe li boyondoko lili ngombo li
bene ncambo ndamu be mpe li boyongoko nye. Mpe Palo
ayumwi.

5 Mpe atutumi ngoli bisa mpe aloti liloto li mabale: mpe, bakeka,
6 nkata li masangu ncambo lipimi o mwete moko, line mpe lilamu.
Mpe, bakeka, nkata ncambo li bipo bosulwaka na mompe mo
7 esete, lipimi o mbis'e lingo. Mpe nkata li bipo limini nkata
ncambo line mpe lilamu. Mpe Palo ayumwi, mpe, bakeka, eliki
liloto.

8 Eliki ete na ntongo molimo mo yeye moyotwi, mpe atindi
nobianga balomoli ba Ezipeto banco, mpe bampele ba likani
banco ba yengo: mpe Palo abasakoli liloto li yeye; nd'eliki nde
mok'oyisi nomalimbol'ombe Palo ka.

9 Angani mpomb'e babateli ba bikatela alobi ombe Palo, yeye
10 'te, "Ngai nakoyindola mayese ma ngai busa boye: Palo ayakwi
na basali ba yeye, mpe ankelisi o ndako e mpomb'e bakweti,
11 ngai na mpomb'e batumbi ba bingwele. Mpe biso loloti lilot'o
mokolo moko, ngai na yeye; loloti li moto li moto ete nde ndimbo
12 e liloto li yeye. Mp'eliki na biso ongo nkwayindo, O-Ebele,
mosali ombe mpomb'e bakweti; mpe lomosakoli, mpe yeye alo-
limboleli maloto ma biso; ombe moto na moto ete nde liloto li
13 yeye alimboli ntina. Eliki ete, s'et'e lolimboleli yeye, eliki bongo;
ngai ambutinyi o lotomo lo ngai, mpe yeye amokomi nkingo."
14 Angani Palo atindi nobianga Yosepa, mpe bamobeki na lobangu
kum'o ndako e bokelisi: mpe akengi lole, mpe ayenzi bilamba bi
15 yeye, mpe aweli ombe Palo. Mpe Palo alobi ombe Yosepa, yeye
'te, "Nasoloto liloto, mp'enga nde moko te okoyisa nolilimbola:
mpe nasoyoka na ntin'e yo, et'e koyoka yo liloto okoyisa nolili-
mbola ntina."
16 Yosepa abekoli Palo, yeye 'te, "Enga nde na ngai ka: Nyambe
akope Palo mbeko e nyile."
17 Angani Palo alobi ombe Yosepa, yeye 'te, "O liloto li ngai,

bakeka, ngai natemi o nkako 'ebale sika: mpe, bakeka, elabwi kum'o ebale ngombo li bene ncambo, li boyongoko mpe lilamu be; mpe lili bikoko: mpe, bakeka, ngombo li bene nciso ncambo lilabwi o mbis'e lingo, lika kwa-kwa, bobe be mpe li boyondoko, li bobe bo nga nde ngai nani o bon'o nc'encoki ' Ezipeto ka. Mpe ngombo li bene li boyondoko mpe bobe be lili ngombo li bene li nconco li boyongoko nye: mp'e sili lingo nolile nye, cliki nde o yis'oyeban'ete lili lingo ka; nde liliki nani bobe bc etc o mabandela. Bongo nayumwi.

"Angani naboni o liloto li ngai, mpe, bakeka, nkata li masangu ncambo lipimi o mwete moko, li bonyalaka mpe lilamu: mpc, bakeka, nkata ncambo li bonyitaka mpe bipo, bosulwaka na mompe mo esete, lipimi o mbis'e lingo: angani nkata li bipo limini nkata lilamu ncambo wa: mpe nalisakoli ombe balomoli; nd'eliki nde moko te oyisi nolindimbolela ngai ntina."

Angani Yoscpa alobi ombe Palo, yeyc 'te, "Liloto limbe Palo linga lioko: ma nga Nyambe lende bokeli akomasakol'ombc Palo. Ngombo li bene ncambo ndamu linga mibu ncambo; mpe nkata li masangu lilamu linga mibu ncambo: liloto linga lioko. Ngombo li bene ncambo li boyondoko mpe bobe be lilabwi o mbis'e lingo linga mibu ncambo, mpe nkata ncambo li mpamba li bosulwaka na mompe mo esete: bingo bikozala mibu ncambo mi molaka.

"Linya linga zambi li lobi ngai ombe Palo: ma nga Nyambc lende bokeli Yeye akomasakol'ombe Palo. Bakeka, mibu ncambo mi boyikc bc mimoy'o nc'e Ezipeto encoki: angani o mbis'e mingo mibu ncambo mi molaka mikoya; mpe boyike boncoki bokosabwibwa moi o nc'e Ezipeto; mpe molaka mokosinisa nce; boyike bokozala nde o yeban'o nce ka na ntin'e molaka monya mokokita; nowela mongo mokozala mo monyoko be. Mpe nowela liloto likibibwi nkibisa libale, linga nowela zambi liokendibwa na Nyambe, mpe Nyambc akolitukinya.

"Bongo sik'awa Palo se asolo mot'o likani mpe na likoka, mpc amolabola kā o nc'c Ezipeto. Palo sc akela liye, mpe alabola bakengeli o nce, mpe ayonginy'ekakoli yoko e bitano, ekakoli yoko e bitano, o nc'e Ezipeto o mibu ncambo mi boyike. Mpc tika bango bayonginya boli boncoki bo mibu miye milamu mimoya, mpe babomba masangu soke na loboko lo Palo o bikanga, mpe tika babobatela. Bongo boli bonya bokozala libomba n'etondo e nce yek'o mibu mi molaka, mokoya o nc'e Ezipeto;

ete nc'ezala nde o sinana bosinanaka na molaka ka."

37 Zambi liliki lilamu o miso mambe Palo, mpe o miso ma basali
38 ba yeye banco. Palo alobeli basali ba yeye, yeye 'te, "Lokoyisa
nokula moko ete nde oyo, onga na molimo mombe Nyambe
39 eto?" Mpe Palo alobi ombe Yosepa, yeye 'te, "Nowela Nyambe
40 asokolakisa maye manco, enga nde moko na likani mpe na
likok'ete nde yo ka: okozala kā o ndako e ngai, mp'ete nde
munya mo yo bato ba ngai banco bakokongibwa: tu se o ngwende
e bokongi ngai nakopita yo bone."

41 Palo alobi ombe Yosepa, yeye 'te, "Bakeka, nasokolabola kā
42 o nc'e Ezipeto encoki." Mpe Palo alongoli libaku li elemb'o
mosei mo yeye, mpe alisubii o mosei mo Yosepa, mpe amoswiisi
bilamba bi mbenza ndamu, mpe amoswiisi bwamba bo wolo o
43 nkingo; mpe amotambwisi o ekolel'e libal'eliki na yeye; mpe
batotwi o boso bo yeye ete, "Boyumbaka mabolongo:" mpe
44 amolaboli kā o nc'e Ezipeto encoki. Palo alobeli Yosepa ete,
"Ngai nanga Palo, mpe tu se na yo ekozala nde moto te okone-
tola loboko lo yeye soko lokolo lo yeye o nc'e Ezipeto encoki."

45 Palo atomisi lina li Yosepa Sapenata-panea; mpe amopesi
Asenata e mwan'o mwene ombe Potipala e ngang'e Ono azala
mwasi o yeye. Mpe Yosepa akongoli nc'e Ezipeto ku-ku.
46 Yosepa aliki mibu bweli e temi yeye o miso mambe Palo e
mokonzi o Ezipeto. Yosepa apimi kum'o miso mambe Palo,
mpe akongoli o nc'e Ezipeto encoki.

47 O mibu ncambo mi boyike nc'eboti na mabutaka. Mpe ayo-
48 nginyi boli boncoki bo mibu ncambo mi liki boli boyike o nc'e
Ezipeto, mpe abombi boli o bikanga: boli bo masala maliki
49 zonga n'etuka n'etuka, abombi o bingo. Bongo Yosepa abombi
masangu ete mise mi libeke, boyike be, yek'e tiki yeye bosekisi
nowela maliki motuya bosengaka.

50 Bana babale ba bampele babotibwi ombe Yosepa o yambo e
mobu moyi molaka, ba moboteli Asenata e mwan'o mwene ombe
51 Poti-pala e ngang'e Ono. Yosepa atomisi lina li mwan'o nconco
Manase (1): "Nowela," elobi yeye, "Nyambe asondimbisa bonyi-
ngwi bo ngai boncoki, mpe bomboka bombe sango e ngai
boncoki."

52 Mpe lina li mwan'o babale amotomisi Epulaima (2): "Nowela
Nyambe aonzalisa na bobotani o nc'e monyoko mo ngai."

1 Manase=Bolimbisi. 2 Epulaima=Boboti.

53 Angani mibu ncambo mi boyike, boliki o nc'e Ezipeto, misuki.
54 Mpe mibu ncambo mi molaka mibandi noya, ete nd'e lobi Yosepa:
mpe molaka mokiti o nce lincoki; nde o nc'e Ezipeto enco eliki
55 boli. Mp'e kiti nc'e Ezipeto encoki pata na molaka, bato baleli
boli ombe Palo: mpe Palo alobi ombe Ba-Ezipeto banco, yeye
'te, "Bokeke ombe Yosepa: ma kobolobela yeye, bomakelaka."
56 Molaka molali o nc'encoki: mpe Yosepa aliboli ndako li bi-
bombela binco, mpe ateki ombe Ba-Ezipeto; mpe molaka moliki
57 mokoti o nc'e Ezipeto. Mpe ba nce linco bayi o Ezipeto ombe
Yosepa nosomba masangu; nowela molaka moliki mokoti o nce
linco.

42 Yakaka Yakoba aboni et'eliki masangu o Ezipeto; mpe Yakoba
2 alobi ombe bana ba yeye, yeye 'te, "Boni bokokekasana?" Yeye
'te, "Bakeka, nasoyok'et'enga masangu o Ezipeto: bosundaka
mpe bobalosombela kum'ongo; na ntin'ete lozala na bomoi,
3 mpe o wa ka." Bongo bayebi bambe Yosepa zomu basundi
4 nosomba masangu kum'o Ezipeto. Nde Benyamina, molimi
ombe Yosepa, Yakoba aliki nde o motinda na bayebi ba yeye
5 ka; nowel'alobi ete, "Kani zambi nokit'ombe yeye." Mpe
bana bambe Yisalaele bayi o ntantei e banya bayi: nowela
molaka moliki o nc'e Kanana.
6 Yosepa aliki mokongi o nce; eliki se yeye oteki ombe bato
banco ba nce: bongo bayebi bambe Yosepa bayi, mpe bayinami
7 ombe yeye na bilongi bi bango o nce. Yosepa aboni bayebi ba
yeye, mpe abasosoli, nde azali ombe bango ete mobutu, mpe
abalobeli mambi makoti; mpe alobi ombe bango, yeye 'te, "Bino
bokumi wani?" Mpe bango 'te, "Lokumi o nc'e Kanana
nosomba boli."
8 Yosepa asosoli bayebi ba yeye, nde bango baliki nde o mososolo
9 ka. Mpe Yosepa ayindoli maloto ma loti yeye na ntin'e bango,
mpe alobi ombe bango, yeye 'te, "Bino bonga bakengi; nobono
bwalë bo ese bosoya."
10 Bamolobeli ete, "Te, mokonzi, nde basali ba yo basoya
11 nosomba boli. Biso banco longa bana bambe moto moko; biso
longa bato ba nyonyo, basali ba yo banga nde bakengi ka."
12 Nde abalobeli ete, "Te, nde nobono bwalë bo nce bosoya."
13 Bango 'te, "Biso basali ba yo longa zomu na babale, ba libota
lioko, bana ba bwele boko o nc'e Kanana; mpe, bakeka, o elenge

anga na sango e biso busa boye, mpe moko anga nde bisa ka."
14 Yosepa alobi ombe bango, yeye 'te, "Linya linga lingo li lobi
15 ngai ombe bino, bolobak'ete, 'Bino bonga bakengi:' na liye
bokomekibwa: na bomoi bo Palo bokozala nde o longwa weni ka,
16 tu se molimi o bino noya weni. Botindaka mok'o bino, mpe
tik'abeke molimi o bino, mpe bino bokozala ko-ko, na ntin'ete
mambi ma bino mamekibwa, soko li nyomeni linga na bino:
mpe ndiki te na bomoi bo Palo bonga bakengi solo."
17 Mpe abakelisi bango banco mput'o bobateli misa masato.
18 Yosepa alobi ombe bang'o busa bo masato, yeye 'te, "Bokelaka
19 liye, mpe bozalaka na bomoi; nowela ngai nakosona Nyambe:
ndiki bonga bato na nyonyo, tika mok'o bino akangibw'o ndako
e bokelisi e bino; nde bino bokoke, mpe bonyanyaka masangu
20 na ntin'e molaka mo mboka li bino: mpe bombekele molimi o
bino, bongo mambi ma bino makoyebana, mpe bokozala nde o
wa ka." Mpe bakeli bongo.
21 Balobasani bango 'te, "Lookita solo na ntin'e molimi o biso,
nowela loboni monyoko mo molimo mo yeye, e lopekeli yeye,
mpe loboyi boyoki; bongo monyoko moye mosoya ombe biso."
22 Lubena ababekoli bolobak'ete, "Te ngai nalobi ombe bino ete,
'Te bosokoke mwana;' mpe boboyi boyoki? mpe sik'awa, bakeka,
malongo ma yeye makotombibwa."
23 Nde baliki nde o yeb'ete Yosepa abayoki ka; nowel'eliki moli-
24 mboli o ntantei e bango. Yeye abwakeli bango mbisa-nkoti,
mpe aleli; mpe ababutweli, mpe abalobeli, mpe alongoli Simona
25 o ntantei e bango, mpe amokangi o miso ma bango. Angani
Yosepa asikisi nonyalisa makoba ma bango na masangu, mpe
nobutinya mosolo mo moto na moto o likoba li yeye, mpe nobape
nkot'ele o nzela: mpe likelibwi bong'ombe bango.
26 Bongo bayakii masangu o likolo li mpunda, mpe balongwi ongo.
27 Mp'e pusoli mok'o bango likoba li yeye nope mpund'e yeye boli
o nongo e tutumi bango, aboni mosolo mo yeye; mpe, bakeka,
28 moliki o munya mo likoba li yeye. Bongo alobi ombe biboto bi
yeye ete, "Mosolo mo ngai moobutwa; mpe, bakeka, mongo
monga ncoki o likoba li ngai:" mpe miloko mi bango misulwi,
mpe bazengwasani, bolobak'ete, "Liye li solokelela Nyambe
linga nde?"
29 Yakaka bayi ombe sango e bango o es'e Kanana, mpe bamo-
30 sakoli manco mabakiteli, bolobak'ete, "Moto, o mokonzi o nce,

31 alolobeli makoti, mpe alosekisi se bakengi ba nce. Mpe lomo-
lobeli ete, 'Biso longa bampele ba nyonyo; longa nde bakengi
32 ka: longa zomu na babale, ba libota lioko, bana ba sango e biso;
moko anga nde bisa ka, mpe o molimi anga busa boye na sango
e biso o nc'e Kanana.'
33 "Angani moto, o mokonzi o nce, alolobeli ete, 'Na liye nako-
yeb'ete bonga bampele ba nyonyo; botika mok'o bino azala na
34 ngai, mpe bokwaka masangu na ntin'e molaka mo mboka li bino,
mpe bokeke o nzel'e bino: mpe bombekeleke molimi o bino:
angani nakoyeb'ete bonga nde bakengi ka, nd'ete bonga bampele
ba nyonyo: bongo nakobosembola eboto e bino, mpe bokoluka
mombong'o nce.'"
35 Eliki ete, e pusoli bango makoba ma bango, bakeka, libokë li
mosolo li moto na moto liliki o likoba li yeye: mp'e boni bango
mpe na sango e bango maboke ma mosolo ma bango, bayoki
bongo.
36 Yakoba e sango e bango abalobeli yeye 'te, "Bino boontika
ngai boyeli bo bana ba ngai, Yosepa anga nde bisa ka, mpe
Simona anga nde bisa ka, mpe bokokana nolongola Benyamina:
mambi maye mancoki mang'esongo na ngai."
37 Angani Lubena alobi ombe sango e yeye, yeye 'te, "Bomaka
bana ba ngai ba bampele babale, ndiki nanga nde o mobeke
ombe yo ka: omosembol'o loboko lo ngai, mpe ngai nakomo-
butinya ombe yo."
38 Mpe alobi ete, "Mwan'o ngai akozala nde o sunda na
bino ka; nowela moyebi o yeye aowa, mpe yeye mpenza aotikana:
ndiki zambi likomokitel'o nzel'e koke bino, angani bokosundisa
ncwe li mbwi li ngai na mawa yek'o liyita."

43 Nde molaka moliki mokoti o nce. Eliki ete, e sili bango
2 nole masangu ma beki bango kum'o Ezipeto wa, sango e bango
abalobeli ete, "Bokeke bisa, mpe bolosombela mwa boli."
3 Mpe Yuda amolobeli ete, "Mot'onya alosakoli sako-sako,
bolobak'ete, 'Bokozala nde o bono elongi e ngai ka, tu se molimi
4 o bino aya na bino.' Obo y'okotinda molimi o biso na biso,
5 lokosunda nokosombela boli: nde obo y'okozala nde o motinda
ka, biso lokozala nde o sunda ka, nowela mot'onya alobi ombe
biso, yeye 'te, 'Bokozala nde o bo elongi e ngai ka, tu se molimi
o bino noya na bino.'"

6 Yisalaele alobi ete, "Boni bonkeleli bobe bongo, nosakola
7 mot'onya ete bonga na molimi mosiso?" Bango 'te, "Mot'onya alokoli bolokoloko na ntin'e bisome, mpe na ntin'e biboto bi biso, bolobak'ete, 'Sango e bino anga nani na bomoi? bonga na molimi mosiso?' Mpe lomosakoli et'e nga ntin'e mambi maye: biso lobayisa noyeb'ete akolob'ete, 'Bobeke molimi o bino', boni-boni?"

8 Angani Yuda alobi ombe Yisalaele e sango e yeye, yeye 'te, "Batindak'elenge na ngai, mpe lokoteme mpe lokoke; na ntin'ete lozala na bomoi, mpe o wa ka, na biso, na yo, na bana ba biso
9 bake-bake mpe. Ngai nakozala mwambo na ntin'e yeye; o loboko lo ngai okomotombo: ndiki nanga nde o mobeke ombe yo, mpe o
10 motemis'o miso ma yo ka, angani nakosekibwa mosoki lobiko na lobiko solo: nowela biso nozala nde o yuba ka, tiki lobasila nobutwa lobutwa lo libale."

11 Angani sango e bango Yisalaele alobi ombe bango, yeye 'te, "Ndiki linga bongo, sik'awa bokela liye; bokamba mbolo lioko li zeni li nce o biloko bi bino, mpe bokambela mot'onya likabo, mwa balasami, na mwa boi, biloko bi boyimbo, mpe ladanumi,
12 mbolo li pisitasio, na mbolo li alamonda: mpe bokambaka mosolo mituya mibale o maboko ma bino; mpe misolo mibutwi o miunya
13 mi makoba ma bino bonyanyaka bis'o maboko ma bino; soko liliki liyese: mpe bokambaka mpe molimi o bino, mpe boteme,
14 bokeke bis'ombe mot'onya: mpe Nyambe e nguya toto abope maning'o miso ma mot'onya, ete abopuswela eboto e bino esiso mpe na Benyamina. Mpe ndiki ngai natikana boyeli bo bana ba ngai, nakozala boyeli solo."

15 Bongo bakambi likabo linya, mpe bakambi mosolo mituya mibale o maboko ma bango, mpe na Benyamina; mpe batemi, mpe basundi yek'o Ezipeto, mpe batemi o miso mambe Yosepa
16 sika. E boni Yosepa Benyamina mputa na bango, alobi ombe mosali o ndako e yeye, yeye 'te, "Babeke bato bany'o ndako, mpe bomak'ebwele, mpe lengeleke; nowela bakole na ngai bus'o mutu."

17 Mpe akeli ete nd'e sikisi Yosepa; mpe ababeki o ndako embe
18 Yosepa. Angani bayoki bongo nowela babekibwi o ndako embe Yosepa; mpe balobi ete, "N'etondo e misolo mibutwi o makoba ma bis'o loya lo yambo loowelibwa; na ntin'ete atombo epos'e-songo na biso, mpe aloyunzola, mpe alokwa bantamba, mpe na

mpunda li biso."

19 Bongo babelemi na mpomb'e ndako embe Yosepa, mpe bamo-
20 lobeli o munya mo ndako, bango 'te, "E nkolo, losundi na nyo-
21 meni o mabandela nosomba boli: mp'eliki ete, e yeteli bis'o nongo e tutuma, lopusoli makoba ma biso, mpe, bakeka, mosolo mo moto na moto moliki o munya mo likoba li yeye, misolo mi biso
22 boletu bokokaka: mpe losomibutiny'o maboko ma biso. Mpe loosunda na misolo misis'o maboko ma biso misomba boli: longa nde o yeba mot'oteli misolo mi bis'o makoba ma biso ka."
23 Mpe alobi ete, "Bozalaka nyile, te boyokake bongo: Nyambe e bino, mpe Nyambe e sango e bino, asobope biyend'o makoba ma bino: ngai nayambi misolo mi bino." Mpe apimisi Simona
24 ombe bango. Mpe ababeki o ndako embe Yosepa, mpe abapi mai, mpe bapongi makolo ma bango; mpe aliisi mpunda li bango.
25 Bango balengeli likabo kolongonu na ndemb'e koya Yosepa bus'o mutu: nowela bayoki ete bakole boli angani.
26 E yi Yosepa o mboka, bamobekeli likabo liliki o maboko
27 ma bango o ndako, mpe bayinii nzoto ombe yeye o nce. Yeye alokoli na bango ma lolenge lo bango, mpe alobi ete, "Sango e bino anga na nkinki, ekokoto e lobi bino? Anga nani na
28 bomoi?" Mpe bango 'te, "Mosali o yo, sango e biso, anga na nkinki, anga nani na bomoi." Mpe bayinii miutu mi bango, mpe bayinami.
29 Angani anetoli miso ma yeye, mpe aboni Benyamina e molimi o yeye, mwan'o bwele o nyango e yeye, mpe alobi ete, "Oyo anga molimi o bino, o lobi bino na ngai?" Mpe alobi ete,
30 "Nyambe azala na ngolu ombe yo, mwana." Mpe Yosepa aki na lobangu; nowela moloko mo yeye moyotwi na ntin'e molimi o yeye: mpe atombi nongo e lela; mpe aweli o moi mo ndako
31 e yeye, mpe aleli ongo. Angani apongi elongi e yeye, mpe apimi; mpe asimbisi nzoto, mpe alobi ete, "Bobatandola boli o epomba."
32 Mpe batandoli na ntin'e yeye nongo e yeyeme, mpe na ntin'e bango nongo e bangome, mpe na ntin'e Ba-Ezipeto, bali na yeye, nongo e bangome: nowela Ba-Ezipeto baliki nde o yis'ole boli na B'Ebele ka; nowela linya linga sobi-sobi ombe Ba-Ezipeto.
33 Bazali bwa o miso ma yeye, o moboso ete nd'epos'e bobotibwi bo yeye, mpe o mbisa kuku ete nde bolenge bo yeye: mpe
34 balobasani bokamwaka. Mpe abatindeli mabondo kum'o miso

ma yeye: nde libondo li Benyamina lipiti li bango banco mpita litano. Mpe bango banui, mpe balangi elango na yeye.

44 Angani asikisi mpomb'e ndako e yeye, bolobak'ete, "Banyalisa makoba ma bango na boli, et'e koyisa bango bonyanyi, mpe batele mosolo mo moto na mot'o munya mo likoba li yeye.
2 Mpe batele nkeni e ngai, nkeni e palata, o munya mo likoba limbe o elenge, mpe mosolo mo yeye mo masangu." Mpe akeli et'e lobi Yosepa.
3 E yei busa na ntongo, batindibwi, bango na mpunda li bango.
4 E longwi bang'o mboka, mpe nani baliki nde mosika ka, Yosepa alobi ombe mpomb'e ndako e yeye ete, "Batemeke, mpe obabi-
5 laka; mp'e kobakula yo, obalobel'ete, 'Boni bosobutinya bobe o epos'e bolamu? T'ey'enga yengo e konua mokonzi o ngai, mpe na nyomeni yengo e kobola yeye mambi? Bosokela bobe nokela
6 bongo.'" Bongo abakuli, mpe abalobeli mambi manya.
7 Mpe bamolobeli bango 'te, "Boni mokonzi akoloba mambi ma lolenge lonya? Bong'o zala ka ete basali ba yo bakela zambi
8 li lolenge lonya. Bakeka, misolo, mi kundoli bis'o miunya mi makoba ma biso, lomibutinyi ombe yo kum'o nc'e Kanana: angani lokoyisa noyiba kum'o ndako e nkolo e yo palata soko
9 wolo boni-boni? N'ony'o wani o basali ba yo yengo nokundwibwa,
10 tik'awa, na biso mpe lokozala bantamba ba nkolo e yo." Yeye 'te, "Sik'awa bobatika lizala ete nde ma koloba bino: yeye o wani okokundwa na yengo akozala montamb'o ngai; mpe bino
11 bokolonga." Bongo basundisi moto na moto likoba li yeye o nce na lobangu, mpe moto na moto apusoli likoba li yeye.
12 Angani atombi, bobandak'ombe o moboso mpe asuki n'o mbisa kuku: mpe nkeni ekundwi o likoba limbe Benyamina.
13 Angani bakali bilamba bi bango, mpe moto na moto ayakii
14 zumb'o likolo li mpund'e yeye, mpe babutwi bis'o etuka. Yuda na ba libota lioko na yeye baweli o ndako embe Yosepa; mpe aliki nani ongo: mpe bakiti samb'o nce o miso ma yeye.
15 Yosepa abalobeli yeye 'te, "Zambi liye li sokela bino linga nde? te bokoyeb'ete mot'o lolenge lo ngai akoyisa nobola mambi
16 na nyomeni?" Angani Yuda alobi ete, "Lokosakola mokonzi ma wani? lokoloba nde? soko lokolongisa bisome boni-boni? Nyambe asokundola liyese li basali ba yo: bakeka, biso longa bantamba ba yo, mokonzi, na biso, mpe na yeye o sokundwa

17 nkeni o loboko lo yeye." Yosepa alobi ete, "Bong'o zala ka ete
nakela bongo, mot'ony'o sokundwa nkeni o loboko lo yeye, yeye
akozala montamb'o ngai; nde bino, bolabwak'ombe sango e bino
na nyile."
18 Angani Yuda abelemi na Yosepa, mpe alobi ete, "E mokonzi
o ngai, nakokopekele, batika mosali o yo aloba zambi o matoi
ma yo, mokonzi, mpe batika nkand'e yo ezala nde o lol'esongo
19 na mosali o yo ka: nowela y'onga ncoki ete nde Palo. E mokonzi,
oluki biso basali ba yo, bolobak'ete, 'Bonga na sango, soko
20 molimi?' Mpe lokobekoli mokonzi, biso 'te, 'Longa na sango,
ekokoto, mpe mwan'o bokokoto bo yeye, o moke-moke; mpe
moyebi o yeye aowa, mpe yeye aotikana se yeye mpenza kum'o
moi mo nyango e yeye, mpe sango e yeye akomolinga.'
21 "Angani olobi ombe basali ba yo, yo 'te, 'Bomombekeleke, na
22 ntin'ete miso ma ngai makomobono.' Mpe biso lokobekoli,
mokonzi, biso 'te, 'Elenge anga nde o yisa notika sango e yeye
23 ka: nowela ndiki yeye akotika sango, sango akowa.' Mpe olobi
ombe biso basali ba yo, yo 'te, 'Bokozala nde o bono elongi
e ngai bisa ka, tu se molimi o bino o mbisa kuku nosunda
24 na bino.' Eliki ete, e yi biso ombe mosali o yo, sango e ngai,
25 lomosakoli mambi ma yo, mokonzi. Angani sango e biso alobi
26 ete, 'Bokeke bisa, bolosombela mwa boli.' Mpe biso lolobi ete,
'Longa nde o yisa bosundi ka: ndiki molimi o biso akozala
na biso, angani lokosunda: nowela longa nde o yisa nobono
elongi e mot'onya ka, tu se molimi o biso azala na biso.'
27 "Angani mosali o yo, sango e ngai, alobi ombe biso, yeye 'te,
'Bino bokoyeb'ete mwasi o ngai amboteli bana ba bampele
28 babale: mpe moko alongwi ombe ngai, mpe nalobi ete, Solo yeye
aokalibwa biyeti-biyeti; mpe ngai nani o mobono bisa yeka
sik'awa ka: mpe ndiki bokondongwela oyo mpe, mpe zambi
likomokitela, bokosundisa ncwe li ngai li mbwi na mawa yek'o
liyita.'
30 "N'etondo eye eköke ngai ombe mosali o yo, sango e ngai,
31 mp'elenge anga nde na biso ka; nowela bomoi bo yeye bonga
lingatanu na bomoi bombe elenge; ekozal'ete, e köbono yeye
et'elenge anga nde na biso ka, aköwa: mpe biso basali ba
yo lokosundisa ncwe li mbwi li mosali o yo sango e biso na
32 mawa yek'o liyita. Nowela ngai mosali o yo naka mwambo
na ntin'e eleng'ombe sango e ngai, bolobak'ete, 'Obo ngai nanga

nde o mobeke ombe yo ka, angani nakozala n'ekita ombe sango
33 e ngai lobiko na lobiko.' N'etondo eye, nakokopekele, batika
ngai mosali o yo nabik'o epos'e elenge montamb'ombe yo
34 mokonzi; mpe batik'elenge alabwa na bayebi ba yeye. Nowela
nakolabw'ombe sango e ngai n'elenge bosengaka boni-boni?
kani ngai nokobono bobe bokokitela sango e ngai."

45 Angani Yosepa aliki nde o yisa nosimbisa nzoto li yeye
o miso ma bango banco batemeki bele-bele na yeye ka; mpe
atotwi, yeye 'te, "Bapimisaka bato banco sei na ngai." Mp'eliki
nde moto moko te otemi na yeye, e yebinyi Yosepa nzoto ombe
2 ba libota lioko na yeye. Mpe anetoli likingo li yeye na boleli:
mpe Ba-Ezipeto bayoki, na ba ndako embe Palo bayoki.
3 Mpe Yosepa alobi ombe ba libota lioko na yeye, yeye 'te,
"Ngai nanga Yosepa; sango e ngai anga nani na bomoi?"
Mpe ba libota lioko na yeye baliki nde o yis'omobekola ka;
4 nowela bayoki minzenze o miso ma yeye. Angani Yosepa alobi
ombe ba libota lioko na yeye, yeye 'te, "Bobabelemeke na ngai,
nakobopekele." Mpe babelemi.

Mpe alobi ete, "Ngai nanga Yosepa, o molimi o bino, o teki
5 bino o Ezipeto. Nde sik'awa te boyokake mawa, mpe te
boyakwake na nzoto li binome, nowela bonteki weni: nowela
6 Nyambe antindi o yambo e bino nobatela bomoi. Nowela mibu
miye mibale molaka moozal'o nce: mp'enga nani mibu mitano, o
mingo ekozala nde botimi na bomuki ka.
7 "Bongo Nyambe antindi o yambo e bino nobokosolaka montika
8 o nce, mpe nobobikisa na bomoi o boyeloli bone. Bongo eliki
nde bino bantindi weni ka, nde Nyambe: mpe Yeye aonzalisa
sango ombe Palo, mpe mokonzi o bomboka bo yeye boncoki,
mpe mokongi kā o nc'e Ezipeto encoki.
9 "Bokeke na lobangu, mpe bolabwak'ombe sango e ngai,
mpe bolobak'ombe yeye ete, 'Bë e koloba mwan'o yo Yosepa,
10 Nyambe asondabola mokonzi o Ezipeto encoki: basundak'ombe
ngai, t'obikake: mpe okozal'o nc'e Gosene, mpe okozala bele-
bele na ngai, yo, na bana ba yo, mpe bandalola ba yo, mpe
bitonga bi yo bi mbata na bi ngombo, mpe biloko binco binga na
11 yo: mpe angani nakokoyokolo; nowel'enga nani mibu mi molaka
mitano; kani yo noyokwana, yo, na ba mbok'e yo bancoki, mpe
banco banga na yo.'

12 "Mpe, bakeka, miso ma bino makobono, mpe miso ma molimi
o ngai Benyamina, et'e nga munya mo ngai mokolob'ombe bino.
13 Mpe bokosakola sango e ngai ma mankembo ma ngai mancoki o
Ezipeto, mpe ma binco bi sobono bino; mpe bokoke na lobangu
mpe bokobeke sango e ngai weni."
14 Angani alingi molimi o yeye Benyamina ekobi, mpe aleli;
15 mpe Benyamina aleli o nkingo e yeye. Mpe apwepwi bayebi ba
yeye banco, mpe aleli ombe bango: mpe na mbis'e linya basololi
na yeye.
16 Lumu lo zambi loyokani o ndako embe Palo, ete, biboto bimbe
Yosepa baoya: mpe liliki lilamu o miso mambe Palo, na basali
17 ba yeye. Bongo Palo alobi ombe Yosepa, yeye 'te, "Baloba-
k'ombe biboto bi yo ete, 'Bobakelaka liye; boyakiaka mumb'o
18 bibwele bi bino, mpe bokeke, boweleke o nc'e Kanana; mpe
bokwaka sango e bino mpe ba mboka li bino, mpe boyakak'ombe
ngai: mpe ngai nakobope bolamu bo nc'e Ezipeto, mpe bokole bi
bosongele bo nce.'
19 "Bakeka, sik'awa obasikis'ete, 'Bobakelaka liye, bokwaka
bikolela bi nc'e Ezipeto na ntin'e bana ba bino bake-bake, mpe
na ntin'e basi ba bino, mpe bobekeke sango e bino, mpe boyakaka.
20 Mpe te bokanisake biloko bi bino; nowela bolamu bo es'encoki
bonga se bo bino.'"
21 Bana bambe Yisalaele ba bampele bakeli bongo: mpe Yosepa
abapi bikolela ete nde munya mo lobi Palo, mpe abapesi nkot'e
22 le o nzela. Ombe bango banco apesi moto na moto bilamba
bi swa; nde ombe Benyamina apesi biyeti bi bapalata minkama
23 misato, mpe bilamba bi swa bitano. Mpe ombe sango e yeye
atindi na lolenge loye; mpunda zomu bolemeke na biloko bilamu
bi Ezipeto, mpe mpunda li bene zomu bolemeke na masangu na
bingwele na nkota na ntin'e sango e yeye o nzela.
24 Bongo atindi biboto bi yeye wo, mpe balongwi: mpe abalobeli
ete, "Bobwakinyak'ete bozala nde o yomana o nzela ka."
25 Balabwi kum'o Ezipeto, mpe bayeteli o nc'e Kanana, ombe
26 Yakoba e sango e bango. Mpe bamosakoli ete, "Yosepa anga
nani na bomoi, mpe yeye anga mokongi o nc'e Ezipeto encoki."
Mpe moloko mo yeye mosulwi, nowel'aliki nde o bayambela ka.
27 Bongo bamosakoli mambi manco mambe Yosepa, ma lobi yeye
ombe bango: mp'e boni yeye bikolela bi tindi Yosepa bimonyanya,
28 molimo mombe Yakoba e sango e bango mobetwi: mpe Yisalaele

alobi ete, "Likokoka; Yosepa e mwan'o ngai anga nani na bomoi: nakoke nomobono nani ngai o wa ka."

46 Yisalaele abembi mobembo mo yeye na binco biliki na yeye,
mpe ayi o Bela-saba, mpe akimisi bikima bi botumbak'ombe
Nyambe embe sango e yeye Yisaka.
2 Mpe Nyambe alobi ombe Yisalaele o mibonono mi mokolo,
mpe alobi ete, "Yakoba, Yakoba." Mpe alobi ete, "Ngai
3 y'oyo." Mpe alobi ete, "Ngai nanga Nyambe, Nyambe
embe sango e yo: t'oyokake bongo nosund'o Ezipeto; nowe-
l'ongo nakokozalisa liboko line: Ngai nakosunda mputa na
yo o Ezipeto; mpe solo nakokolabola bisa: mpe Yosepa akoyakia
likanza li yeye o miso ma yo."
5 Mpe Yakoba asekwi kum'o Bela-saba: mpe bana bambe
Yisalaele ba bampele bakambi Yakoba e sango e bango, na
bana ba bango bake-bake, na basi ba bango, o bikolela bi tindi
6 Palo bimonyanya. Bakwi bibwa bi bango, na bikatela bi bango,
bi kuli bang'o nc'e Kanana, mpe baweli o Ezipeto, Yakoba,
7 na libota li yeye lincoki mputa na yeye: bana ba yeye ba
bampele, na bandalola ba yeye ba bampele mputa na yeye, bana
ba yeye ba bene, na bandalola ba yeye ba bene, mpe abeki
libota li yeye lincoki mputa na yeye o Ezipeto.

8 Maye manga mina ma bana bambe Yisalaele, baweli o Ezipeto,
Yakoba na bana ba yeye ba bampele: Lubena e mwan'o botibwi
boso ombe Yakoba.
9 Bana bambe Lubena ba bampele; Anoka, na Palu, na
Eselone, na Kalumi.
10 Bana bambe Siomna ba bampele; Yemuele, na Yamina, na
Oada, na Yakina, na Soala, na Saula e mwan'o bwele ombe
mwene o Kanana.
11 Bana bambe Lewi ba bampele; Gelusona, Koata, na Melali.
12 Bana bambe Yuda ba bampele; Ele, na Onana, na Sela, na
Pelese, na Zela: nde Ele na Onana bawi o es'e Kanana. Mpe
bana bambe Pelese ba bampele baliki Eselone na Amula.
13 Bana bambe Yisasakala ba bampele; Tola, na Puwa, na Yobo,
na Simelona.
14 Bana bambe Zebuluna ba bampele; Selede, na Elone, na
Yalele.

15 Baye banga bana bambe Lea ba bampele, ba boti yeye ombe Yakoba o Padan'alama, na mwan'o yeye o mwene Dina: mamoto manco ma bana ba yeye ba bampele na bana ba yeye ba bene maliki bweli na masato.
16 Bana bambe Gada ba bampele; Sepona, na Agi, na Suni, na Esebone, na Eli, na Alodi, na Aleli.
17 Bana bambe Asela ba bampele; Yimena, na Yisewi, na Belia, na Sela e nkan'e bango: mpe bana bambe Belia ba bampele; Ebele na Malekiele.
18 Baye banga bana bambe Zilepa, o pesi Labana ombe Lea e mwan'o yeye o mwene, mpe yeye aboti baye ombe Yakoba, mamoto zomu na motoba.
19 Bana bambe Laele ba bampele, e mwasi ombe Yakoba; Yosepa na Benyamina.
20 Mpe ombe Yosepa o nc'e Ezipeto ebotibwi Manase n'Epulaima, ba moboteli Asenata e mwan'o mwene ombe Poti-pela e ngang'e Ono.
21 Bana bambe Benyamina ba bampele; Bela, na Bekele, na Asebele, Gela, na Namana, Ei, na Loso, Mupima, na Upima, na Aluda.
22 Baye banga bana bambe Laele ba bampele; babotibwi ombe Yakoba: mamoto manco maliki zomu na manei.
23 Mwan'ombe Dana o bwele; Usima.
24 Bana bambe Napatali ba bampele; Yasele, na Guni, na Yesele, na Silema.
25 Baye banga bana bambe Bila ba bampele, o pesi Labana ombe Laele e mwan'o yeye o mwene, mpe yeye aboti baye ombe Yakoba: mamoto manco maliki ncambo.
26 Mamoto manco mayi na Yakoba o Ezipeto, mapimi o bibelo bi yeye, tango na basi ba bana bambe Yakoba, mamoto manco
27 maliki nyumotoba na motoba; mpe bana bambe Yosepa ba bampele, babotibwi ombe yeye o Ezipeto, baliki mamoto mabale: mamoto manco ma bomboka bombe Yakoba, mayi o Ezipeto, maliki nyuncambo.
28 Yakoba abangisi Yuda ombe Yosepa, amolakisa nzel'e Gosene; bongo baweli o es'e Gosene.
29 Angani Yosepa alengeli ekolel'e yeye, mpe alabwi noyengola Yisalaele e sango e yeye, yek'o Gosene; mpe amoboninyi nzoto, mpe amolingi ekobi, mpe aleli o nkingo e yey'elemb'ene.

30 Angani Yisalaele alobi ombe Yosepa, yeye 'te, "Sik'awa tika
nawa, nowela nasobono elongi e yo, ete onga nani na bomoi."
31 Angani Yosepa alobi ombe ba libota lioko na yeye mpe ombe ba
bomboka bombe sango e yeye, yeye 'te, "Nakoke, mpe nako-
sakola Palo, mpe nakolob'ombe yeye, ngai 'te, 'Biboto bi ngai,
mpe ba bomboka bombe sango e ngai, baliki o nc'e Kanana,
32 baoy'ombe ngai; mpe banga babateli ba mbata, nowela baobika
babateli ba bibwa; mpe basobeke bitonga bi bango bi mbata na
33 ngombo, mpe binco binga na bango.' Mp'ekozal'ete, e kobo-
bianga Palo, mpe akolob'ete, 'Ekongo e kokata bino enga nde?'
34 bino bokolob'ete, 'Biso basali ba yo longa babateli ba bibwa
kum'o bolenge bo biso we ki sik'awa, na biso, mpe na basango
ba biso;' na ntin'ete bozal'o nc'e Gosene; nowela babateli ba
bibwa banco banga sobi-sobi ombe Ba-Ezipeto."

47 Bongo Yosepa aweli mpe asakoli Palo, mpe alobi ete,
"Sango e ngai na ba libota lioko na ngai, mpe bitonga bi bango
bi mbata na ngombo, mpe binco binga na bango, baokum'o
nc'e Kanana: mpe bakeka, bang'o nc'e Gosene."
2 Mpe kum'ombe bayebi ba yeye akwi bampele batano, mpe
3 ababonisi ombe Palo. Palo alobi ombe bayebi bambe Yosepa,
yeye 'te, "Ekongo e kokata bino enga nde?" Mpe balobi ombe
Palo, bango 'te, "Biso basali ba yo longa babateli ba mbata, na
biso, mpe na basango ba biso."
4 Mpe balobi ombe Palo, bango 'te, "Losoya nolamba o nce;
nowel'enga nde biyembu bi le na ntin'e bitonga bi basali ba yo
ka; nowela molaka monga mokoti o nc'e Kanana: n'etondo eye
sik'awa, lokokopekele, batika basali ba yo bazal'o nc'e Gosene."
5 Angani Palo alobi ombe Yosepa, bolobak'ete, "Sango e yo na
6 ba libota lioko na yo baoy'ombe yo: nc'e Ezipeto eng'o miso ma
yo; o nc'eng'ebali bolamu bazalisaka sango e yo na biboto
bi yo; batika bazal'o nc'e Gosene: mpe ndiki okoyeb'o ntantei e
bango bato ba ntoko, angani obalabola bakongi ba bibwa
bi ngai."
7 Bongo Yosepa awelisi Yakoba e sango e yeye, mpe amotemisi
8 o miso mambe Palo sika: mpe Yakoba ayeyi Palo. Palo alobi
ombe Yakoba, yeye 'te, "Mikolo mi mibu mi mazalela ma
9 yo minga kwe?" Yakoba alobi ombe Palo, yeye 'te, "Mikolo mi
mibu mi mobembo mo ngai minga mibu monkama na bweli:

se mwa na mibe miliki mikolo mi mibu mi mazalela ma ngai, mpe minga nde o yetela mikolo mi mibu mi mazalela ma basango
10 ba ngai o mikolo mi mibembo mi bango ka." Yakoba ayeyi Palo, mpe apimi w'ombe Palo.
11 Bongo Yosepa azalisi sango e yeye na ba moi moko na yeye bwa, mpe abapesi ekoli o nc'e Ezipeto, o nc'ebali bolamu, o
12 nc'e Lamesese, et'e sikisi Palo. Mpe Yosepa ayokoli sango e yeye, mpe ba libota lioko na yeye, mpe ba bomboka bombe sango e yeye banco, na bingwele, ete nde mabota ma bango.
13 Nd'eliki nde bingwele te o nc'encoki; nowela molaka moliki mokoti, bongo nc'e Ezipeto na nc'e Kanana liliki nde o yeba
14 zambi li kela ka na ntin'e molaka. Bongo Yosepa ayonginyi misolo mincoki mikundwi o nc'e Ezipeto, mpe o nc'e Kanana, na ntin'e masangu ma sombi bango: mpe Yosepa akambi misolo o ndako embe Palo.
15 Mp'e sili misolo o nc'e Ezipeto, mpe o nc'e Kanana, Ba-Ezipeto banco bayi ombe Yosepa, mpe balobi ete, "Olope bingwele: boni lobawa o miso ma yo? nowela misolo mi biso miosila nye."
16 Angani Yosepa alobi ete, "Bopeke bibwa bi bino; mpe nako-
17 bope na ntin'e bibwa bi bino, ndiki misolo miosila." Bongo babeki bibwa bi bango ombe Yosepa: mpe Yosepa abapi bingwele bukanu na mbalu, mpe na bitonga bi mbata na bi ngombo, mpe na mpunda: mpe abayokoli na bingwele bukanu na bibwa bi bango bincoki mobu monya.
18 E sili mobu monya, angani bayi ombe yeye mobu mo mibale, mpe balobi ombe yeye, bango 'te, "Lokozala nde o bomb'ombe mokonzi o biso ka, ete misolo mi biso miosila mincoki; mpe bitonga bi bibwa bing'ombe yo, mokonzi; enga nde o tikan'o miso ma yo, mokonzi, eloko ka, tu se nzoto li biso, mpe bitomba
19 bi biso bi nce: boni lobawa o miso ma yo, na biso na bitomba bi biso bi nce? olosombaka biso na bitomba bi biso bi nce na ntin'e bingwele, mpe biso na bitomba bi biso bi ncc lokozala basali bambe Palo: mpe olope mimboto, na ntin'ete lozala, mpe o wa ka, inp'ete nc'czala nde o kutama ka."
20 Bongo Yosepa asombeli Palo nc'encoki e Ezipeto; nowela Ba-Ezipeto bateki moto na moto lisala li yeye, nowela molaka
21 moliki mokoti ombc bango: bongo nc'eka embe Palo. Mpc na ntin'e bato, yeye abakumoli, kum'o bosuku boko bo mandelo ma
22 Ezipeto we ki o bosuku bosiso bo mango. Tu se nc'c banganga

aliki nde o somba ka: nowela banganga baliki na libondo likumi ombe Palo, mpe bali libondo li bapesi Palo; bongo baliki nde o teke nc'e bango ka.

23 Angani Yosepa alobi ombe Ba-Ezipeto, yeye 'te, "Bakeka, naosombela Palo busa boye na bino, mpe na bitomba bi nce bi bino: bakeka, weni enga mimboto na ntin'e bino, mpe boko-
24 misik'o nce. Mp'ekozal'o mayonginyela, ete bokope libondo lioko li matano ombe Palo, mpe mabondo manei makozal'ombe bino bamene, na ntin'e mimboto mi lisala, mpe na ntin'e boli bo bino, mpe na ntin'e bango ba mamboka ma bino, mpe na ntin'e
25 boli bo bana ba bino bake-bake." Bango 'te, "Osokosola mamoi ma biso: batika lokula ngolu o miso ma yo, mokonzi, mpe lokozala basali bambe Palo."

26 Yosepa aketi mobeko na ntin'e nc'e Ezipeto yeka busa boye ete Palo akokula libondo lioko li matano; se nc'e banganga
27 mpenz'eliki nde o zengw'ombe Palo ka. Mpe Yisalaele azali o nc'e Ezipeto, o nc'e Gosene; mpe bango bakuli bikatel'o yengo, mpe babotani, mpe bayuni be.

28 Yakoba abiki o nc'e Ezipeto mibu zomu na ncambo: bongo mikolo mimbe Yakoba, mibu mi mazalela ma yeye, miliki
29 monkama na nyuminei na ncambo. Mp'elemb'ebelemi ete yengo Yisalaele awa: mpe abiangi mwan'o yeye Yosepa, mpe amolobeli ete, "Ndiki naokula ngolu o miso ma yo, batika, nakokopekele, likanza li y'o nc''ebelo e ngai, mpe bakelaka ma boboto na
30 ma nyomeni na ngai; t'onkundake, nakokopekele, o Ezipeto: nd'e kotutuma ngai na basango ba ngai, angani onnyanya kum'o Ezipeto, mpe onkundak'o nongo e mancongo e bango." Mpe
31 Yosepa alobi ete, "Nakokel'et'e soloba yo." Mpe Yakoba alobi ete, "Bancimbela ndai:" mpe amosimbeli ndai. Mpe Yisalaele ayinami o mutu mo etuti.

48 Eliki o mbis'e mambi maye, ete moko alobi ombe Yosepa, yeye 'te, "Bakeka, sango e yo akokono:" mpe akambi bana ba yeye babale ba bampele mputa na yeye, Manase na Epulaima.
2 Moko asakoli Yakoba, yeye 'te, "Bakeka, mwan'o yo Yosepa amoy'ombe yo:" mpe Yisalaele ayiki mpiko, mpe azali o etuti bwa.

3 Angani Yakoba alobi ombe Yosepa, yeye 'te, "Nyambe
4 e nguya toto ampimeli o Luza o nc'e Kanana, mpe anzeyi, mpe

andobeli ete, 'Bakeka, Ngai nakokope bobotani, mpe nakokoyunisa, mpe nakokozalisa lingunda li maboko; mpe nakope nc'eye ombe libota li y'o mbis'e yo ezala libula lobiko na lobiko.'

5 "Mpe sik'awa bana ba yo babale ba bampele, babotibwi ombe y'o nc'e Ezipeto nani ngai o ya ombe y'o Ezipeto ka, banga ba ngai; Epulaima na Manase, ncoki ete nde Lubena na Simona,
6 bakozala ba ngai. Mpe libota li yo, li kobota y'o mbis'e bango likozala li yo momene; bango bakotangibwa na lina li ba moi
7 moko na bang'o libula li bango. Nde ngai, e kumi ngai o Padana, Laele awi na ngai o nzela o es'e Kanana, eliki nani mw'eloko noyetela Epulata: mpe namokundi angani o nzel'e Epulata (yengo enga Bete-leme)."

8 Angani Yisalaele aboni bana bambe Yosepa ba bampele, mpe
9 alobi ete, "Baye banga banà?" Mpe Yosepa alobi ombe sango e yeye, yeye 'te, "Banga bana ba ngai ba bampele, ba mpi Nyambe weni." Mpe alobi ete, "Bababeke, nakokopekele, ombe ngai, mpe ngai nakobayeya."

10 Miso ma Yisalaele maliki liti kum'o bokokoto, bongo ete aliki nde o yisa boboni ka. Mpe ababelemisi ombe yeye; mpe aba-
11 pwepwi, mpe ababoki. Yisalaele alobi ombe Yosepa, yeye 'te, "Naliki nde o kanis'ete nakobono elongi e yo ka: mpe, bakeka,
12 Nyambe aompes'epos'ebono na yo na libota li yo mpe." Yosepa abalongoli o ntantei e mabolongo mambe Yakoba: mpe ayinami n'elongi e yeye o nce.

13 Mpe Yosepa akati bango babale, Epulaima o loboko lo yeye lo mobali nconga na loboko lo Yisalaele lo mwasi, mpe Manase o loboko lo yeye lo mwasi nconga na loboko lo Yisalaele lo mobali,
14 mpe ababelemisi ombe Yakoba. Angani Yisalaele asemboli loboko lo yeye lo mobali, mpe ayakii long'o mutu mombe Epulaima, oliki molimi, mpe loboko lo yeye lo mwasi o mutu mombe Manase, ayekii maboko ma yeye zeke-yeka; nowela Manase aliki mwan'obotibwi boso.

15 Ayeyi Yosepa, mpe alobi ete, "Nyambe e tambolaki basango ba ngai Abalayama na Yisaka o miso ma Yeye, Nyambe esonzo-
16 kolo ngai o mazelela ma ngai manco yek'o busa boye, ntoma enzeloli o bobe bonco, ayeya bilenge: mpe se lina li ngai litangibwa ombe bango, mpe lina li basango ba ngai Abalayama na Yisaka; mpe se bango bayuna yeka nozala lingunda o

ntantei e nce."

17 Mp'e boni Yosepa ete sango e yeye ayakii loboko lo yeye lo
mobali o mutu mombe Epulaima, li bononi bobe o miso ma yeye:
bongo anetoli loboko lo sango e yeye, nololongol'o mutu mombe
18 Epulaima noloyaki'o mutu mombe Manase. Yosepa alobi ombe
sango e yeye, yeye 'te, "Bongo ka, sango e ngai: nowel'oyo anga
mwan'obotibwi boso; yakia loboko lo yo lo mobali o mutu mo
yeye."
19 Mpe sango e yeye aboyi, mpe alobi ete, "Nakoyeba, mwan'o
ngai, nakoyeba: yeye mpe akozala liboko, yeye mpe akozala
mone: ncande molimi o yeye akomopita na bone, mpe libota li
yeye likozala lingunda li maboko."
20 Abayeyi busa bonya, bolobak'ete "Sub'o yo Ba-Yisalaele bako-
yeya, bolobak'ete, 'Nyambe akokozalisa ete Epulaima mp'ete
Manase:'" bongo atiki Epulaima o yambo e Manase.
21 Yisalaele alobi ombe Yosepa, yeye 'te, "Bakeka, ngai nakowa:
22 nde Nyambe akozala na bino, mpe akobobutiny'o nc'e basango
ba bino. Mpe bisa naokoyakia libondo lioko kā na ba libota lioko
na yo, li yosoli ngai o maboko ma Ba-Amola n'ebundu e mana
e ngai mpe na mongango mo ngai."

49 Angani Yakoba abiangi bana ba yeye ba bampele, mpe
alobi ete, "Bobayonganaka, na ntin'ete nabosakola linya liko-
bokitel'o misa ma mbisa.
2 "Bobayonganaka, mpe bobayokaka, bino bana bambe Yakoba
ba bampele;
Mpe bobayoketelaka mambe Yisalaele e sango e bino.
3 Lubena, y'onga mobotibwi o ngai o moboso,
Nguy'e ngai, mp'ebandel'e bokoti bo ngai;
Bopitani bo bompomba bokolekola, mpe bopitani bo ngu-
y'ekolekola.
4 Na ngingi te ete nde mai, okozala nde o kula bopitani ka:
Nowel'obati o etuti e sango e yo:
Angani oisumbisi: yeye abati o etuti e libala e ngai.
5 Simona na Lewi banga ba moi moko:
Biyeli bi lingolo binga bibundu bi mana bi bango.
6 E, bomoto bo ngai, t'oweleke y'o miango mi bango;
O libuli li bango, mankembo ma ngai, t'oputanake;
Nowela sub'o nkanda li bango babomi bato se bomu,

Mpe sub'o mikano mi bangome baketi mincisa mi ngombo.
7 Boselibwak'ezala nkanda li bango, nowela liswengi swe-swe;
Mpe nkelele li bango, nowela liliki na lituka;
Ngai nakobakakola sub'o Yakoba,
Mpe nakobacakiny'o Yisalaele.
8 Yuda, biboto bi yo bakokosanzola:
Loboko lo yo lokoyakiibw'o nkingo limbe banketu ba yo;
Bana ba sango e yo ba bampele bakoyinam'o miso ma yo.
9 Yuda anga litumbu li nkosi;
Kum'o bisenga boketi, mwan'o ngai, osobata:
Yeye ayinami, yeye abokakali ete nde nkosi,
Mp'ete nde nkosi e mwene; okomosekola na?
10 Montuma mokozala nde o longw'ombe Yuda ka,
Mpe montuma mo bokongi o ntantei e makolo ma yeye ka,
Yek'e koya Silo;
Mpe ombe yey'ekozala botosi bo maboko.
11 Mpund'e yeye bokangak'o moseseli,
Mpe litumbu li mpunda li yeye o moseseli mo ebali bolamu;
Aoponga bilamba bi yeye o masanga,
Mpe limputa li yeye o malongo ma mbolo li miseseli:
12 Miso ma yeye makozala bwe na masanga,
Mpe mino ma yeye se mpumpu na mai ma mabele.
13 Zebuluna akolamba o libongo li libeke:
Mpe akozala libongo li koseme mengo;
Mpe mandelo ma yeye makozala yek'o Sidona.
14 Yisasakala anga mpunda e bokoti,
Abokakali o ntantei e bibeto bi mbata:
15 Aboni eyomisel'et'eliki elamu,
Mpe nc'et'eliki zeni;
Mpe ayinii libeki li yeye nonyanya,
Mpe aka mosali o lotomo soke na monyango.
16 Dana akotendele bato ba yeye,
Ete lioko li maboko ma Yisalaele.
17 Dana akozala moseme o mongolo,
Mobwanga o nzela,
Mokotwa matindi ma mbalu,
Bongo ete moyakemi akokita mincankale.
18 Naolamba bokosoli bo Yo, e Yawe.
19 Gada, elongo e bikulu ekomongendolo:

Nde yeye akobabila bango bongendoloko.
20 Kum'ombe Asela bingwele bi yeye bikozala mali,
Mpe akopimisa bi bosongele bi bokonzi.
21 Napatali anga nkani lebo-lebo:
Akope mambi ma zeni.
22 Yosepa anga litaki li bobotani,
Litaki li bobotani bele-bele na liliba;
Mataki ma yeye makolal'o likolo li engumba.
23 Bati ba makula baomoyokisa mawa be,
Baomota, baomonyokolo:
24 Nde mongango mo yeye mobiki bobikaka na bokoti,
Mpe maboko ma makanza ma yeye makendibwi
Na makanza mambe O Nguya o Yakoba
(Kum'angani anga Mobateli o mbata, Libwa li Yisalaele),
25 Ncoki na Nyambe e sango e yo, okokosunga,
Mpe na Momene Nguya toto, okokoyeya,
Na nzeya li likolo linga kā,
Na nzeya li ntongu ekobokakal'o nce,
Nzeya li mabele, mpe na moi mo boboti.
26 Nzeya li sango e yo
Lioleka nzeya li basango ba ngai
Yek'o mandelo ma nkeka li lobiko makopita mosika:
Lingo likosund'o mutu mombe Yosepa,
Mpe o mbatak'e mutu mo yeye oliki sei na ba libota lioko na yeye.
27 Benyamina ang'ebobolo ekokaya:
Na ntongo akobus'esenga biabo,
Mpe na mpokwa akokakola mintonge."
28 Baye banco banga maboko ma Yisalaele zomu na mabale: mpe liye linga linya li balobeli sango e bango mpe li bayeyi yeye; moko na moko ete nde boyeyibwi bo yeye abayeyi.
29 Angani abasikisi, mpe abalobeli, yeye 'te, "Naka bele-bele nakambibw'ombe bato ba ngaime: bonkundaka mputa na basango
30 ba ngai o molombo mong'o lisala li Epulona O-Ete, o molombo mong'o lisala li Makepela, linga nconga na Mamale, o nc'e Ka-
31 nana, mo sombi Abalayama mputa na lisala ombe Epulona O-Ete na ntin'ekoli e mancongo: ongo bakundi Abalayama na Sala e mwasi o yeye; ongo bakundi Yisaka na Lebeka e mwasi o yeye;
32 mpe ongo ngai nakundi Lea: lisala na molombo mong'o lingo,

lisombibwi ombe bana bambe Ete."
33 E sili Yakoba nosikisa bana ba yeye ba bampele manco wa, abendi makolo ma yeye o etuti, mpe asemboli molimo mo yeye, mpe akambibwi ombe bato ba yeye.

50 Yosepa asambami o elongi e sango e yeye, mpe aleli ombe
2 yeye, mpe amopwepwi. Angani Yosepa asikisi basali ba yeye, banganga balengele nzoto li sango e yeye na mino: mpe banganga
3 balengeli Yisalaele bongo. Mpe mikolo nyuminei mibakibwi na ntin'e yeye; nowela bongo mikolo mi nzoto bolengeli na mino mikobakibwa: mpe Ba-Ezipeto bamoleli mikolo nyuncambo.
4 E sili mikolo mi boleli na ntin'e yeye, Yosepa alobi ombe ba mbok'embe Palo, yeye 'te, "Sik'awa ndiki naokula ngolu o miso
5 ma bino, bolobaka, nakobopekele, o matoi mambe Palo ete, 'Sango e ngai ancimbisi ndai, yeye 'te, Bakeka, ngai nanga lende nowa: o liyita li ngai li timi ngai na ntin'e ngaime o nc'e Kanana, ong'okonkunda ngai.' N'etondo eye bantika nabata, nakokopekele, nokunda sango e ngai, mpe nakoya bisa."
6 Palo alobi ete, "Babataka, mpe kundaka sango e yo, ete nd'e
7 kosimbisi yeye ndai." Bongo Yosepa abati nokunda sango e yeye: mpe mputa na yeye ebati basali bambe Palo banco, bampomba ba ndako e yeye, mpe bampomba ba nc'e Ezipeto
8 banco. Mpe ba mbok'embe Yosepa banco, mpe na biboto bi yeye, mpe ba mbok'e sango e yeye: batiki se bana ba bango bake-bake, mpe na bitonga bi bango bi mbata na ngombo o nc'e Gosene.
9 Mpe babati na yeye na bikolela mpe na bampele boyakemak'o
10 mbalu: mp'eliki monga mone be. Bango bayeteli o epupwel'embe Atada, yengo eng'o nc'en'e Yaladene, mpe ongo baleli na bilelo bine se ke-ke be: mpe Yosepa aleli bilelo n'etondo e sango
11 e yeye mikolo ncambo. Mpe Ba-Kanana bazali ba nce, e boni
12 bango bilelo o epupwel'embe Atada, balobi ete, "Biye binga bilelo bi mawa bimbe Ba-Ezipeto:" n'etondo eye lina li nongo litangibwi Abele-misalaima, yengo eng'o nc'en'e Yaladene.
13 Bana ba yeye ba bampele bamokeleli et'e sikisi yeye: nowela bana ba yeye ba bampele bamonyanyi o nc'e Kanana, mpe bamokundi o molombo mo lisala li Makepela, mo sombi Abalayama mputa na lisala, na ntin'e libula li mancong'ombe Epulona O-Ete, nconga na Mamale.

14 Yosepa abutwi o Ezipeto, e sili yeye nokunda sango e yeye,
yeye, na biboto bi yeye, mpe na banco babati mputa na yeye
15 nokunda sango e yeye. E boni bayebi ba Yosepa ete sango asili
nowa, balobi ete, "Soko Yosepa akoloyina, mpe akolobutinya
bobe bonco bo mokeleli biso."
16 Mpe batindi muny'ombe Yosepa, bolobak'ete, "Sango e yo
17 asikisi nani yeye o wa ka, bolobak'ete, 'Bongo bokolob'ombe
Yosepa, bino 'te, Basabinyaka, nakokopekele, liyese li bayebi ba
yo, mpe bosoki bo bango, nowela bakokeleli bobe:' mpe sik'awa,
lokokopekele, olosabinya liyese li basali bambe Nyambe e sango
e yo." Mpe Yosepa aleli e molobeli bango bongo.
18 Angani bayebi ba yeye baki mpe bakiti samb'o miso ma yeye;
19 mpe balobi ete, "Bakeka, biso longa basali ba yo." Yosepa alobi
ombe bango, yeye 'te, "Te boyokake bongo: ngai nang'o
20 epos'e Nyambe eto? Nde na ntin'e bino, bino boyangi li bobe
esongo na ngai; nde Nyambe aliyangi na ntin'e bolamu, nolengele,
21 ete nd'enga lingo busa boye, ete bato bayike babikibwa na bomoi.
N'etondo eye, te boyokake bongo: ngai nakoboyokolo bino, mpe
na bana ba bino bake-bake." Mpe yeye ababondi, mpe abalo-
beli na boboto.
22 Yosepa azalaki o Ezipeto, yeye, na ba mbok'embe sango e
23 yeye: mpe Yosepa abiki mibu monkama na zomu. Mpe Yosepa
aboni bana bambe Epulaima ba libota li masato: bana mpe
bambe Makila ma mwan'ombe Manase o bwele bayokwibwi o
mabolongo mambe Yosepa.
24 Angani Yosepa alobi ombe ba libota lioko na yeye, yeye 'te,
"Ngai nanga lende nowa: nde solo Nyambe akoboyenela, mpe
akobopimis'o nc'eye nobobatisa yek'o nc'e simbi Yeye ndai
ombe Abalayama, mpe ombe Yisaka, mpe ombe Yakoba."
25 Angani Yosepa asimbisi bana bambe Yisalaele ndai, bolobak'ete,
"Solo Nyambe akoboyenela, mpe bokonyanya nkwa li ngai kuma
weni."
26 Bongo Yosepa awi, bozalaka mibu monkama na zomu: mpe
balengeli nzoto li yeye na mino, mpe atelibwi o nkob'e liwele o
Ezipeto.